

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

ORZECZNICTWO
PIŚMIENNICTWO

Tom V

Jacek Gudowski

GUDI
LEX

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

ORZECZNICTWO
PIŚMIENNICTWO

Tom V

Orzecznictwo Sądu Najwyższego z lat 1921–2020
oraz piśmiennictwo z lat 1838–2020,
dotyczące Kodeksu postępowania cywilnego
lub zachowujące ścisły związek z jego przepisami

Jacek Gudowski

**GUDI
LEX**

Stan prawny na 10 września 2020 r.

Wydawca
Małgorzata Stańczak

Redaktor prowadzący
Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne
Violet Design Wioletta Kowalska

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2020

© Copyright by Jacek Gudowski, 2020

ISBN 978-83-8223-038-3

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Beacie

SPIIS TREŚCI

Wykaz skrótów	31
Przedmowa	39
Co to jest GUDI-LEX i jak z niego korzystać	49
Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego	55
CZĘŚĆ TRZECIA	
POSTĘPOWANIE EGZEKUCYJNE	57
Tytuł I	
Przepisy ogólne	59
Dział I	
Organy egzekucyjne, ich właściwość i postępowanie w ogólności	59
Art. 758. [Właściwe organy]	59
Art. 759. [Czynności egzekucyjne; uprawnienia nadzorcze sądu]	68
Art. 759 ¹ . [Prawo wyboru komornika]	75
Art. 759 ² . [Doręczenia administracyjnym organom egzekucyjnym oraz organom podatkowym dokonywane przez komornika]	76
Art. 760. [Wnioski i oświadczenia; termin podjęcia czynności przez komornika; wysłuchanie strony]	77
Art. 760 ¹ . [Udzielenie informacji na żądanie wierzyciela]	79
Art. 761. [Wyjaśnienia i informacje; zmiana miejsca pobytu]	79
Art. 762. [Grzywna]	82
Art. 762 ¹ . [Odpowiedzialność dyscyplinarna żołnierza]	83
Art. 763. [Zawiadamianie strony i uczestnika postępowania o dokonanej czynności]	84
Art. 763 ¹ . [Pouczenie o sposobie i terminie zaskarżenia czynności dokonywanej przez komornika]	84
Art. 763 ² . [Wyłączenie komornika]	84
Art. 763 ³ . [Zasada ciągłości właściwości komornika]	85
Art. 763 ⁴ . [Przekazanie sprawy w przypadku stwierdzenia przez komornika swojej niewłaściwości]	86
Art. 764. [Upomnienie, wydalenie, grzywna]	87
Art. 765. [Pomoc Policji lub innych organów]	87
Art. 766. [Posiedzenia sądu]	88
Art. 766 ¹ . [Uzasadnienie postanowienia]	89

Art. 767.	[Skarga na czynności komornika]	89
Art. 767 ¹ .	(<i>uchylony</i>)	100
Art. 767 ² .	[Termin rozpoznania skargi na czynności komornika]	100
Art. 767 ³ .	[Odrzucenie skargi; zażalenie]	101
Art. 767 ^{3a} .	[Skarga na postanowienie referendarza]	101
Art. 767 ⁴ .	[Zażalenie na postanowienie sądu]	102
Art. 768.	[Zażalenie na postanowienie w sprawie ukarania grzywną przez komornika]	108
Art. 768 ¹ .	[Wykonanie postanowienia o grzywnie]	109
Art. 769.	(<i>utracił moc</i>)	109
Art. 770.	[Rozliczenie kosztów]	109
Art. 770 ¹ .	[Wykonalność postanowienia przyznającego zwrot kosztów]	122
Art. 771.	[Zwolnienie od kosztów postępowania egzekucyjnego]	122
Art. 772.	(<i>uchylony</i>)	124
Art. 773.	[Zbieg egzekucji administracyjnej i sądowej]	124
Art. 773 ¹ .	[Zbieg egzekucji sądowych]	129
Art. 773 ² .	[Czynności komornika w razie przejścia prowadzenia egzekucji przez administracyjny organ egzekucyjny]	130
Art. 773 ³ .	(<i>uchylony</i>)	130
Art. 774.	[Postanowienie o kosztach]	130
Art. 775.	[Wyłączenie stosowania]	131
Art. 775 ¹ .	[Kolejne wnioski o wszczęcie egzekucji]	131

Dział II

Tytuły egzekucyjne i klauzula wykonalności	132
Art. 776. [Tytuł wykonawczy]	132
Art. 776 ¹ . [Tytuł wykonawczy wystawiony przeciwko dłużnikowi pozostającemu w związku małżeńskim]	146
Art. 777. [Tytuły egzekucyjne]	147
Art. 778. [Tytuł egzekucyjny przeciwko wspólnikom spółki cywilnej]	162
Art. 778 ¹ . [Tytuł egzekucyjny przeciwko wspólnikom spółek osobowych]	163
Art. 778 ² . [Tytuł egzekucyjny przeciwko spółce-córce partnera prywatnego]	165
Art. 779. [Tytuł egzekucyjny przeciwko spadkobiercom]	165
Art. 780. [Tytuł egzekucyjny przeciwko zarządcy masy majątkowej, kuratorowi spadku, zarządcy sukcesyjnego, wykonawcy testamentu]	165
Art. 781. [Właściwość sądu w sprawach o nadanie klauzuli wyko- nalności]	165
Art. 781 ¹ . [Termin rozpoznania wniosku]	176
Art. 782. [Nadanie klauzuli wykonalności]	176
Art. 782 ¹ . [Odmowa nadania klauzuli wykonalności]	178
Art. 783. [Treść klauzuli wykonalności]	179
Art. 784. [Tytuł organu administracji państwowej lub sądu szczególnego]	182

Art. 785.	[Wydanie zaświadczenia lub dokumentu]	182
Art. 786.	[Tytuł uzależniony od zdarzenia lub od podjęcia pracy]	182
Art. 786 ¹ –786 ² .	(<i>uchylone</i>)	184
Art. 787.	[Ograniczenie do majątku wspólnego]	184
Art. 787 ¹ .	[Ograniczenie odpowiedzialności do przedsiębiorstwa]	196
Art. 787 ² .	[Wpływ umowy majątkowej małżeńskiej]	196
Art. 788.	[Przejście uprawnienia lub obowiązku]	196
Art. 789.	[Nabywca przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego]	207
Art. 789 ¹ .	[Dokumenty stwierdzające zbycie przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego]	208
Art. 789 ² .	[Podstawa egzekucji przeciwko nabywcy przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego]	208
Art. 790.	(<i>uchylony</i>)	208
Art. 791.	[Tytuł wykonawczy zobowiązujący do wydania rzeczy]	209
Art. 792.	[Ograniczona odpowiedzialność następcy]	210
Art. 793.	[Dalsze tytuły wykonawcze]	212
Art. 794.	[Ponowne wydanie tytułu wykonawczego]	213
Art. 794 ¹ .	[Postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności w części, w jakiej przyznano w nim wierzycielowi zwrot kosztów postępowania]	217
Art. 794 ² .	[Postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym]	217
Art. 795.	[Zażalenie. Przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania]	218

Dział IIa

Zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego 223

Art. 795 ¹ .	[Zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego; właściwość sądu]	223
Art. 795 ² .	[Skład sądu]	225
Art. 795 ^{2a} .	[Doręczenie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego w przypadku tytułów egzekucyjnych wydanych w postaci elektronicznej]	226
Art. 795 ³ .	[Odmowa wydania; zażalenie]	226
Art. 795 ⁴ .	[Uchylenie]	226
Art. 795 ⁵ .	[Odpowiednie stosowanie]	226

Dział IIb

Stwierdzenie wykonalności europejskiego nakazu zapłaty 227

Art. 795 ⁶ .	[Stwierdzenie wykonalności]	227
Art. 795 ⁷ .	[Zażalenie]	227

Dział IIc

Zaświadczenie dotyczące orzeczenia wydanego w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń 228

Art. 795 ⁸ .	[Zaświadczenie]	228
Art. 795 ⁹ .	[Zażalenie]	228

Dział II

Zaświadczenia dotyczące orzeczeń, ugód i innych tytułów egzekucyjnych w sprawach cywilnych i handlowych	228
Art. 795 ¹⁰ . [Zaświadczenia]	228
Art. 795 ¹¹ . [Zażalenie]	229

Dział IIe

Wyciągi z orzeczeń, ugód i innych tytułów egzekucyjnych w sprawach alimentacyjnych	229
Art. 795 ¹² . [Wyciągi]	229
Art. 795 ¹³ . [Zażalenie]	230

Dział II f

Zaświadczenia dotyczące orzeczeń obejmujących środki ochrony w sprawach cywilnych	230
Art. 795 ¹⁴ . [Zaświadczenia]	230
Art. 795 ¹⁵ . [Zażalenie]	230
Art. 795 ¹⁶ . [Uchylenie zaświadczenia]	231
Art. 795 ¹⁷ . [Odpowiednie stosowanie; zażalenie]	231

Dział III

Wszczęcie egzekucji i dalsze czynności egzekucyjne	231
Art. 796. [Wszczęcie egzekucji]	231
Art. 797. [Wymagania wniosku]	234
Art. 797 ¹ . (<i>uchylony</i>)	237
Art. 798. [Wybór świadczeń przez dłużnika]	237
Art. 798 ¹ . [Przeliczenie zasądzonej kwoty na walutę polską]	237
Art. 799. [Kilka sposobów egzekucji]	237
Art. 800. [Niedopuszczalność łączenia wniosków]	239
Art. 801. [Ustalenie majątku dłużnika; wezwanie do złożenia wykazu majątku; żądanie uzasadnienia wniosku o podjęcie czynności egzekucyjnych; wysłuchanie wierzyciela]	240
Art. 801 ¹ . [Złożenie wykazu majątku]	242
Art. 801 ² . [Poszukiwanie majątku dłużnika]	244
Art. 802. [Kurator dłużnika]	245
Art. 803. [Zakres egzekucji]	246
Art. 804. [Niedopuszczalność badania zasadności obowiązku objętego tytułem; odmowa wszczęcia egzekucji w przypadku upływu terminu przedawnienia]	247
Art. 804 ¹ . [Wstąpienie do postępowania na miejsce wierzyciela]	248
Art. 804 ² . [Wszczęcie egzekucji a przejście uprawnienia na inną osobę po powstaniu tytułu wykonawczego]	249
Art. 805. [Zawiadomienie o wszczęciu egzekucji]	249
Art. 805 ¹ . [Zawiadomienie zastawnika zastawu rejestrowego]	251
Art. 806. [Obowiązek przyjęcia świadczenia]	251
Art. 807. [Sposób zabezpieczenia]	251
Art. 808. [Złożenie na rachunek depozytowy Ministra Finansów] ...	252

Art. 809.	[Protokół komorniczy]	252
Art. 809 ¹ .	[Czynności egzekucyjne utrwalane za pomocą urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk]	253
Art. 810.	[Godziny wykonywania czynności poza kancelarią komorniczą; egzekucja w dni wolne od pracy i w porze nocnej]	254
Art. 811.	[Asysta]	255
Art. 812.	[Świadkowie czynności egzekucyjnych]	256
Art. 813.	[Opinia biegłego]	256
Art. 814.	[Otwarcie mieszkania i innych pomieszczeń; przeszukanie odzieży]	257
Art. 815.	[Wpłaty; pokwitowanie komornika]	258
Art. 816.	[Ukończenie postępowania egzekucyjnego]	259
Art. 816 ¹ .	[Podpis elektroniczny]	259
Art. 817.	[Sprawy o naruszenie posiadania]	260

Dział IV

Zawieszenie i umorzenie postępowania

Art. 818.	[Brak zdolności procesowej i przedstawiciela ustawowego]	261
Art. 819.	[Śmierć wierzyciela lub dłużnika]	263
Art. 819 ¹ .	[Zbycie przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego]	264
Art. 820.	[Zawieszenie na wniosek]	264
Art. 820 ¹ .	(<i>uchylony</i>)	265
Art. 820 ² .	[Zawieszenie, ograniczenie]	265
Art. 820 ³ .	[Zawieszenie postępowania na wniosek; podjęcie zawieszonego postępowania]	266
Art. 821.	[Skarga na czynności komornika, zażalenie na postanowienie sądu]	267
Art. 821 ¹ .	[Kwota na zaspokajanie bieżących potrzeb]	267
Art. 822.	[Wstrzymanie czynności]	267
Art. 823.	(<i>uchylony</i>)	268
Art. 824.	[Umorzenie z urzędu]	268
Art. 825.	[Umorzenie na wniosek]	275
Art. 826.	[Skutek umorzenia postępowania]	277
Art. 827.	[Wysłuchanie; zaświadczenie o umorzeniu postępowania]	278
Art. 828.	[Zażalenie]	279

Dział V

Ograniczenia egzekucji

Art. 829.	[Ograniczenia przedmiotowe]	280
Art. 830.	[Przedmioty rolnika niepodlegające egzekucji]	283
Art. 831.	[Sumy, świadczenia, prawa i wierzytelności niepodlegające egzekucji]	283
Art. 832.	[Ograniczenie egzekucji z należności wypłaconych w związku ze śmiercią]	286

Art. 833.	[Ograniczenia egzekucji z innych świadczeń pieniężnych]	287
Art. 834.	[Obliczanie dochodów]	290
Art. 835.	[Dochody z kilku źródeł]	291
Art. 835 ¹ .	[Wstrzymanie przekazania wyegzekwowanych środków pieniężnych wierzycielowi]	291
Art. 836.	[Egzekucja na zaspokojenie długu spadkodawcy]	291
Art. 837.	[Ograniczenie odpowiedzialności dłużnika]	291
Art. 838.	[Należności podlegające egzekucji administracyjnej]	292
Art. 839.	[Wysłuchanie stron; zażalenie]	292

Dział VI

Powództwa przeciwegzekucyjne 293

Art. 840.	[Powództwo opozycyjne]	293
Art. 840 ¹ .	[Zarzut z małżeńskiej umowy majątkowej]	325
Art. 840 ² .	[Odpowiednie stosowanie]	325
Art. 840 ³ .	(<i>uchylony</i>)	325
Art. 841.	[Powództwo interwencyjne]	325
Art. 842.	[Zwolnienie spod egzekucji administracyjnej]	340
Art. 843.	[Właściwość sądu]	342

Tytuł II

Egzekucja świadczeń pieniężnych 344

Dział I

Egzekucja z ruchomości 344

Rozdział 1

Zajęcie 344

Art. 844.	[Właściwość komornika]	344
Art. 844 ¹ .	[Egzekucja ze zwierząt]	347
Art. 845.	[Zajęcie ruchomości]	347
Art. 846.	[Egzekucja z ułamkowej części ruchomości]	351
Art. 847.	[Protokół zajęcia ruchomości]	351
Art. 848.	[Skutki zajęcia ruchomości]	352
Art. 849.	[Przerwanie zajęcia ruchomości]	353
Art. 850.	[Obecność wierzyciela]	353
Art. 851.	[Ponowne zajęcie ruchomości]	353
Art. 852.	[Zaspokojenie wierzycieli; złożenie na rachunek depozytowy]	353
Art. 853.	[Oszacowanie ruchomości]	354
Art. 854.	[Oznaczenie zajęcia ruchomości]	356
Art. 855.	[Oddanie ruchomości pod dozór, złożenie do depozytu lub oddanie na przechowanie]	356
Art. 856.	[Obowiązki dozorczy]	358
Art. 857.	[Odpowiedzialność dozorczy]	359
Art. 858.	[Wydatki i wynagrodzenie dozorczy]	359
Art. 859.	[Zażalenie]	360

Art. 860.	[Zmiana dozorczy]	360
Art. 861.	[Prawo zwykłego używania rzeczy]	361
Art. 862.	[Rachunek z dochodów]	361
Art. 863.	[Utrzymywanie osobnych pomieszczeń]	362

Rozdział 2

Sprzedaż	362
Art. 864. [Sprzedaż z wolnej ręki]	362
Art. 864 ¹ . [Zgoda dłużnika na sprzedaż z wolnej ręki]	363
Art. 865. [Ruchomości nieużywane]	363
Art. 866. (<i>uchylony</i>)	363
Art. 866 ¹ . [Sprzedaż za pośrednictwem przedsiębiorstwa]	364
Art. 866 ² . [Oszacowanie przedmiotów wartościowych; sprzedaż dewiz]	364
Art. 867. [Sprzedaż w drodze licytacji publicznej]	364
Art. 867 ¹ . [Rękojmią]	366
Art. 867 ² . [Przetarg]	367
Art. 867 ³ . [Zaofiarowanie wyższej ceny]	367
Art. 868. [Zasady i tryb publicznej licytacji]	367
Art. 869. [Udzielenie przybicia]	367
Art. 870. [Skarga na udzielenie przybicia]	368
Art. 871. [Obowiązek natychmiastowej zapłaty ceny]	369
Art. 872. [Skutki nieuiszczenia ceny]	369
Art. 873. [Ściągnięcie należności]	369
Art. 874. [Nabycie własności]	369
Art. 875. [Druga licytacja]	370
Art. 876. [Zaliczenie wierzytelności na cenę nabycia]	371
Art. 877. [Przejęcie ruchomości na własność]	371
Art. 878. [Odmowa wydania rzeczy]	371
Art. 879. [Skutki nabycia]	371

Rozdział 3

Sprzedaż w drodze licytacji elektronicznej	372
Art. 879 ¹ . [Stosowanie przepisów o sprzedaży]	372
Art. 879 ² . [Wniosek o dokonanie sprzedaży w drodze licytacji elektronicznej]	373
Art. 879 ³ . [Termin złożenia wniosku]	374
Art. 879 ⁴ . [Stosowanie systemu teleinformatycznego]	374
Art. 879 ⁵ . [Złożenie rękojmi]	375
Art. 879 ⁶ . [Przebieg licytacji elektronicznej]	375
Art. 879 ⁷ . [Zawiadomienie o przybiciu]	376
Art. 879 ⁸ . [Zrzeczenie się nabycia ruchomości]	376
Art. 879 ⁹ . [Termin zapłaty ceny nabycia]	376
Art. 879 ¹⁰ . [Wybór przedsiębiorcy lub przedsiębiorstwa]	376
Art. 879 ¹¹ . [Delegacja ustawowa – sposób przeprowadzenia licytacji elektronicznej]	377

Dział II

Egzekucja z wynagrodzenia za pracę	377
Art. 880. [Właściwość komornika]	377
Art. 881. [Zajęcie wynagrodzenia]	379
Art. 882. [Obowiązki pracodawcy]	380
Art. 882 ¹ . [Zbieg egzekucji sądowej i administracyjnej]	381
Art. 883. [Skuteczność zajęcia wynagrodzenia]	381
Art. 884. [Ciągłość zajęcia wynagrodzenia]	382
Art. 885. [Skutek zajęcia wynagrodzenia]	383
Art. 886. [Grzywna]	383
Art. 887. [Wstąpienie wierzyciela w prawa i roszczenia dłużnika]	385
Art. 888. [Odebranie dokumentów]	386

Dział III

Egzekucja z rachunków bankowych	387
Art. 889. [Zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego]	387
Art. 889 ¹ . [Zajęcie rachunku bankowego prowadzonego w walucie obcej]	391
Art. 889 ² . [Termin przekazania przez bank środków pieniężnych z zajętego rachunku na rachunek bankowy komornika]	392
Art. 890. [Skuteczność zajęcia]	392
Art. 890 ¹ . [Zbieg zajęcia i zabezpieczenia]	395
Art. 890 ² . [Wstrzymanie zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego w okresie blokady rachunku podmiotu kwalifikowanego]	395
Art. 891. [Zbieg egzekucji sądowej i administracyjnej]	396
Art. 891 ¹ . [Zajęcie wierzytelności z rachunku wspólnego]	396
Art. 891 ² . [Egzekucja z rachunku wspólnego małżonków]	397
Art. 892. [Odpowiedzialność banku]	398
Art. 893. [Odpowiednie stosowanie]	398
Art. 893 ¹ . [Zajęcie wkładu oszczędnościowego]	399
Art. 893 ² . [Umorzenie książeczki oszczędnościowej]	400
Art. 893 ^{2a} . [Doręczanie pism za pośrednictwem systemu teleinformatycznego]	400
Art. 893 ³ . [Odpowiednie stosowanie]	401
Art. 893 ⁴ . [Egzekucja z rachunków w skok]	401
Art. 893 ⁴ . [Egzekucja z rachunków w skok]	401
Art. 894. (<i>uchylony</i>)	401

Dział IV

Egzekucja z innych wierzytelności	402
Art. 895. [Właściwość komornika]	402
Art. 896. [Sposób zajęcia wierzytelności]	403
Art. 897. [Wniosek o wpis o zajęciu w księdze wieczystej]	408
Art. 898. [Ujawnienie zabezpieczenia i zajęcia]	408
Art. 899. [Wierzytelność zabezpieczona poręczeniem, zastawem lub zastawem rejestrowym]	408

Art. 900.	[Chwila zajęcia wierzytelności]	409
Art. 901.	[Zajęcie wierzytelności związanej z posiadaniem dokumentu]	409
Art. 902.	[Odpowiednie stosowanie]	411
Art. 902 ¹ .	[Klauzula kompensacyjna]	413
Art. 902 ² .	[Zajęcie wierzytelności z tytułu nadpłaty lub zwrotu podatku]	414
Art. 903.	[Świadczenie z zobowiązania przemiennego]	414
Art. 904.	[Wzajemne świadczenie dłużnika egzekwowanego]	415
Art. 904 ¹ .	[Sprzedaż zajętej wierzytelności]	415
Art. 905.	[Egzekucja z wierzytelności o wydanie ruchomości]	415
Art. 906.	[Egzekucja z wierzytelności o wydanie nieruchomości]	416
Art. 907.	[Odpowiednie stosowanie]	416
Art. 908.	[Ustanowienie kuratora lub zarządcy, sprzedaż prawa]	416

Dział IVa

Egzekucja z innych praw majątkowych	417
Art. 909. [Odpowiednie stosowanie]	417
Art. 910. [Zajęcia prawa majątkowego]	420
Art. 910 ¹ . [Zajęcie praw własności przemysłowej]	422
Art. 910 ² . [Wykonywanie uprawnień przez wierzyciela]	422
Art. 910 ³ . [Odpowiednie stosowanie]	425
Art. 910 ⁴ . [Oszacowanie przez biegłego]	425
Art. 911. [Opis zajętego prawa]	426
Art. 911 ¹ . [Informacje zawarte w opisie prawa]	426
Art. 911 ² . [Zajęcie uprawnień z umowy spółki cywilnej]	426
Art. 911 ³ . [Zajęcie udziału w spółce handlowej]	426
Art. 911 ³ . [Zajęcie udziału w spółce handlowej]	427
Art. 911 ⁴ . [Zakres zajęcia]	430
Art. 911 ⁵ . [Wezwanie do spełnienia świadczenia]	430
Art. 911 ⁶ . [Zaspokojenie wierzyciela]	430
Art. 911 ⁷ . [Sprzedaż zajętego prawa]	431
Art. 911 ⁸ . [Egzekucja z papierów wartościowych]	432
Art. 912. [Zajęcie prawa do działu]	435

Dział V

Wyjawienie majątku	436
Art. 913. [Przesłanki]	436
Art. 914. [Właściwość sądu; wymogi wniosku]	439
Art. 915. [Rozpoznanie wniosku]	440
Art. 916. [Środki przymusu]	441
Art. 917. [Wykaz i przyrzeczenie]	442
Art. 918. (<i>uchylony</i>)	442
Art. 918 ¹ . [Nowy wykaz i przyrzeczenie]	442
Art. 919. [Przedstawiciel ustawowy]	442
Art. 920. [Egzekucja z urzędu; egzekucja alimentów]	443
Art. 920 ¹ . [Wyjawienie stanu oszczędności]	443
Art. 920 ² . (<i>uchylony</i>)	443

Dział VI

Egzekucja z nieruchomości	443
--	-----

Rozdział 1

Przepisy wstępne	443
Art. 921. [Właściwość komornika]	443
Art. 921 ¹ . [Obowiązek zawiadamiania sądu]	448
Art. 922. [Uczestnicy]	448

Rozdział 2

Zajęcie	449
Art. 923. [Wezwanie do spełnienia świadczenia]	449
Art. 923 ¹ . [Nieruchomość wchodząca w skład majątku wspólnego]	450
Art. 924. [Ujawnienie zajęcia nieruchomości]	450
Art. 925. [Chwila zajęcia]	451
Art. 926. [Połączenie egzekucji]	452
Art. 927. [Przyłączenie się do egzekucji]	453
Art. 928. [Kurator dla osoby nieobecnej]	454
Art. 929. [Zakres zajęcia]	454
Art. 930. [Rozporządzenie nieruchomością po zajęciu]	455
Art. 931. [Zarząd zajętej nieruchomości]	459
Art. 932. (<i>uchylony</i>)	462
Art. 933. [Wprowadzenie w zarząd nieruchomości]	462
Art. 934. [Świadczenie do rąk zarządcy]	462
Art. 935. [Obowiązki i uprawnienia zarządcy]	462
Art. 936. [Najem, dzierżawa]	464
Art. 937. [Sprawozdanie zarządcy]	465
Art. 938. [Odpowiedzialność zarządcy]	466
Art. 939. [Wynagrodzenie i zwrot wydatków zarządcy]	466
Art. 940. [Kolejność zaspokajania]	467
Art. 941. [Nadwyżka]	468

Rozdział 3

Opis i oszacowanie	468
Art. 942. [Upływ terminu]	468
Art. 943. [Wniosek o dokonanie opisu i oszacowania]	469
Art. 944. (<i>uchylony</i>)	469
Art. 945. [Zawiadomienie; obwieszczenie]	469
Art. 946. [Egzekucja z części nieruchomości]	470
Art. 947. [Protokół opisu i oszacowania]	470
Art. 948. [Oszacowanie nieruchomości]	471
Art. 949. [Prawa osób trzecich]	473
Art. 950. [Zaskarżenie opisu i oszacowania]	473
Art. 951. [Dodatkowy opis i oszacowanie]	474

Rozdział 4

Obwieszczenie o licytacji	475
Art. 952. [Termin licytacji]	475
Art. 952 ¹ . [Termin licytacji lokalu mieszkalnego lub nieruchomości gruntowej zabudowanej budynkiem mieszkalnym służących zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych dłużnika]	476
Art. 953. [Obwieszczenie publiczne]	477
Art. 954. [Doręczenie obwieszczeń]	478
Art. 955. [Ogłoszenie obwieszczenia]	479
Art. 956. [Ogłoszenie w kilku sądach]	479
Art. 957. (<i>uchylony</i>)	479
Art. 958. [Pierwszeństwo przejęcia nieruchomości]	480
Art. 959. [Rozstrzygnięcie o pierwszeństwie]	480
Art. 960. [Przedstawienie akt]	480
Art. 961. (<i>uchylony</i>)	480

Rozdział 5

Warunki licyacyjne	481
Art. 962. [Rękojmia]	481
Art. 963. [Zwrot rękojmi]	482
Art. 964. [Zwolnienie od złożenia rękojmi]	482
Art. 965. [Cena wywołania]	482
Art. 966. [Suma przypadająca z ubezpieczenia]	482
Art. 967. [Złożenie ceny nabycia; potrącenie rękojmi]	483
Art. 968. [Zaliczenie wierzytelności nabywcy]	484
Art. 969. [Utrata rękojmi]	485
Art. 970. [Ponowna licytacja]	487
Art. 971. [Wady nieruchomości]	487

Rozdział 6

Licytacja	487
Art. 972. [Publiczność; nadzór sędziego; utrwalanie przebiegu licytacji]	487
Art. 973. [Podanie informacji o przetargu]	487
Art. 974. [Przedmiot przetargu]	488
Art. 975. [Kolejność]	488
Art. 976. [Wyłączenia podmiotowe]	488
Art. 977. [Pełnomocnictwo]	489
Art. 978. [Przebieg przetargu]	490
Art. 979. [Wstrzymanie przetargu; umorzenie egzekucji]	490
Art. 980. [Zamknięcie przetargu]	490
Art. 981. [Umorzenie egzekucji]	490
Art. 982. [Przejęcie nieruchomości]	491
Art. 983. [Druga licytacja]	492
Art. 984. [Przejęcie nieruchomości]	492
Art. 985. [Umorzenie postępowania; nowa egzekucja]	494
Art. 986. [Skarga na czynności komornika]	494

Rozdział 7

Przybicie	494
Art. 987. [Udzielenie przybicia]	494
Art. 988. [Postanowienie o przybiciu]	496
Art. 989. [Wysłuchanie]	497
Art. 990. [Treść postanowienia o przybiciu]	497
Art. 991. [Odmowa udzielenia przybicia]	497
Art. 992. [Ponowna licytacja]	498
Art. 993. [Zmiana zarządcy]	498
Art. 994. [Pierwszeństwo potrącenia]	499
Art. 995. [Skutki przybicia]	499
Art. 996. [Doręczenie postanowienia o przybiciu]	500
Art. 997. [Zażalenie]	500

Rozdział 8

Przysądzenie własności	501
Art. 998. [Postanowienie o przysądzeniu własności]	501
Art. 999. [Skutki przysądzenia własności]	503
Art. 1000. [Wygaśnięcie praw i roszczeń]	506
Art. 1001. [Utrzymanie służebności gruntowej]	509
Art. 1002. [Prawa i obowiązki ze stosunku najmu i dzierżawy]	509
Art. 1003. [Wykreślenie wpisów i hipotek]	509

Rozdział 9

Egzekucja z ułamkowej części nieruchomości

oraz użytkowania wieczystego	511
Art. 1004. [Odpowiednie stosowanie]	511
Art. 1005. [Zawiadomienie o zajęciu]	512
Art. 1006. [Zajęcie użytkowania wieczystego]	512
Art. 1007. [Zakres uprawnień zarządcy]	513
Art. 1008. [Żądanie rozwiązania umowy użytkowania wieczystego]	513
Art. 1009. [Opis i oszacowanie]	513
Art. 1010. [Protokół opisu i oszacowania]	513
Art. 1011. [Przysądzenie prawa użytkowania wieczystego]	514
Art. 1012. [Obciążenia ułamkowej części nieruchomości]	514
Art. 1013. [Hipoteki wpisane przed powstaniem współwłasności]	514

Dział VIa

Uproszczona egzekucja z nieruchomości	514
Art. 1013 ¹ . [Zakres zastosowania]	514
Art. 1013 ² . [Tryb zajęcia, opisu i oszacowania]	516
Art. 1013 ³ . [Sprzedaż z wolnej ręki]	516
Art. 1013 ⁴ . [Sprzedaż innych nieruchomości]	516
Art. 1013 ⁵ . [Protokół; przysądzenie własności]	517
Art. 1013 ⁶ . [Licytacja]	517

Dział VII

Egzekucja ze statków morskich	518
Art. 1014. [Egzekucja ze statków morskich wpisanych do rejestru]	518
Art. 1015. [Właściwość komornika]	518
Art. 1016. [Dowód wpisania statku do rejestru]	519
Art. 1017. [Przytrzymanie statku; dozór]	519
Art. 1018. [Ogłoszenie o wszczęciu egzekucji]	519
Art. 1019. [Obwieszczenie o licytacji]	520
Art. 1020. [Egzekucja z udziału w statku]	520
Art. 1021. [Egzekucja ze statków niewpisanych do rejestru]	520
Art. 1022. [Egzekucja ze statku zagranicznego]	520
Art. 1022 ¹ . [Zawiadomienie zagranicznej władzy rejestrowej]	521
Art. 1022 ² . [Odpowiednie stosowanie]	521
Art. 1022 ³ . [Ustanowienie kuratora]	521
Art. 1022 ⁴ . [Opis i oszacowanie zajętego statku zagranicznego]	521

Dział VIII

Podział sumy uzyskanej z egzekucji	522
---	-----

Rozdział 1

Przepisy ogólne	522
Art. 1023. [Sporządzenie planu podziału]	522
Art. 1024. [Treść planu podziału]	523
Art. 1025. [Kolejność zaspokojenia]	524
Art. 1026. [Kolejność zaspokojenia w ramach tej samej kategorii]	531
Art. 1027. [Zawiadomienie uczestników; zarzuty]	533
Art. 1028. [Wykonanie planu podziału]	534

Rozdział 2

Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z wynagrodzenia za pracę	535
Art. 1029. [Sporządzenie planu podziału]	535
Art. 1030. [Uczestnicy podziału]	536
Art. 1031. [Podział wyegzekwowanych kwot]	536
Art. 1032. [Depozyt sądowy]	537

Rozdział 3

Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z ruchomości, wierzytelności i innych praw majątkowych	537
Art. 1033. [Sporządzenie planu podziału]	537
Art. 1034. [Odpowiednie stosowanie]	538

Rozdział 4

Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości	538
Art. 1035. [Sporządzenie planu podziału]	538
Art. 1036. [Uczestnicy podziału]	539
Art. 1036 ¹ . [Wierzytelność zabezpieczona zastawem rejestrowym] ...	541

Art. 1037.	[Zaliczenie własnej wierzytelności na poczet ceny]	542
Art. 1038.	[Hipoteka]	542
Art. 1039.	[Wierzytelność zabezpieczona na kilku nieruchomościach]	543
Art. 1040.	[Wierzytelności zależne od warunku lub od wyniku sporu]	543
Art. 1040 ¹ .	[Wykonanie planu podziału]	543

Tytuł III

Przepisy szczególne o egzekucji	544
--	-----

Dział I

Egzekucja świadczeń niepieniężnych	544
---	-----

Art. 1041.	[Odebranie ruchomości]	544
Art. 1042.	[Złożenie do depozytu; oddanie na przechowanie]	545
Art. 1043.	[Zajęcie roszczenia o wydanie rzeczy]	546
Art. 1044.	[Obecność wierzyciela]	546
Art. 1045.	[Nakazanie wyjawienia]	546
Art. 1046.	[Wydanie nieruchomości, statku, opróżnienie pomieszczenia]	546
Art. 1047.	[Zobowiązanie do złożenie oświadczenia woli]	554
Art. 1048.	[Ujawnienie prawa]	559
Art. 1049.	[Egzekucja czynności zastępowalnej]	559
Art. 1050.	[Egzekucja czynności niezastępowalnej]	562
Art. 1050 ¹ .	[Zapłata sumy pieniężnej na rzecz wierzyciela]	564
Art. 1051.	[Dłużnik działający wbrew obowiązкови]	565
Art. 1051 ¹ .	[Zapłata na rzecz wierzyciela określonej sumy pieniężnej]	569
Art. 1052.	[Wymiar grzywny]	569
Art. 1053.	[Zamiana grzywny na areszt]	570
Art. 1054.	[Zwolnienie z aresztu; skutki zwłoki]	571
Art. 1055.	[Zażalenie]	571
Art. 1056.	[Areszt]	571
Art. 1057.	[Areszt żołnierza lub funkcjonariusza]	572
Art. 1058.	[Wstrzymanie wykonania aresztu]	572
Art. 1059.	[Zwolnienie z aresztu]	572

Dział II

Przepisy szczególne o egzekucji z udziałem Skarbu Państwa oraz przedsiębiorców	573
---	-----

Rozdział 1

Przepisy ogólne	573
------------------------------	-----

Art. 1060.	[Egzekucja przeciwko Skarbowi Państwa]	573
Art. 1061.	[Wyłączenie spod zajęcia]	575
Art. 1062.	(<i>uchylony</i>)	575
Art. 1063.	[Zwolnienie od obowiązku złożenia rękojmi]	575
Art. 1064.	[Sposób prowadzenia egzekucji]	576

Rozdział 2

Egzekucja przez zarząd przymusowy	576
Art. 1064 ¹ . [Zarząd przymusowy nad przedsiębiorstwem lub gospodarstwem rolnym]	576
Art. 1064 ² . [Wniosek o wszczęcie egzekucji]	578
Art. 1064 ³ . [Doręczenie postanowienia w przedmiocie wniosku; zażalenie]	579
Art. 1064 ⁴ . [Właściwość sądu]	579
Art. 1064 ⁵ . [Ograniczenie egzekucji]	579
Art. 1064 ⁶ . [Egzekucja świadczeń pieniężnych]	579
Art. 1064 ⁷ . [Zarząd w ramach postępowania zabezpieczającego]	580
Art. 1064 ⁸ . [Wpis o ustanowienie zarządu przymusowego]	580
Art. 1064 ⁹ . [Nieważność czynności dłużnika]	580
Art. 1064 ¹⁰ . [Powołanie zarządcy]	580
Art. 1064 ¹¹ . [Uprawnienia zarządcy]	581
Art. 1064 ¹² . [Ograniczenia egzekucyjne]	582
Art. 1064 ¹³ . [Plan podziału]	583

Rozdział 3

Egzekucja przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego	584
Art. 1064 ¹⁴ . [Właściwość sądu]	584
Art. 1064 ¹⁵ . [Postanowienie o wszczęciu egzekucji]	585
Art. 1064 ¹⁶ . [Zbieg z innymi egzekucjami]	585
Art. 1064 ¹⁷ . [Bilans; wycena przez biegłych]	586
Art. 1064 ¹⁸ . [Sprzedaż z wolnej ręki]	586
Art. 1064 ¹⁹ . [Ogłoszenie]	586
Art. 1064 ²⁰ . [Licytacja]	587
Art. 1064 ²¹ . [Wpływ na inne prawa]	587
Art. 1064 ²² . [Odpowiedzialność solidarna nabywcy i dłużnika]	587
Art. 1064 ²³ . [Podział sumy]	588
Art. 1065. (<i>uchylony</i>)	588

Dział III

Egzekucja w celu zniesienia współwłasności nieruchomości w drodze sprzedaży publicznej	588
Art. 1066. [Odpowiednie stosowanie przepisów o egzekucji z nieruchomości]	588
Art. 1067. [Wszczęcie postępowania]	590
Art. 1068. [Ujawnienie wszczęcia egzekucji]	590
Art. 1069. [Prawo pierwokupu]	590
Art. 1070. [Zbieg egzekucji]	590
Art. 1071. [Odpowiednie stosowanie]	591

Dział IV

(<i>uchylony</i>)	591
Art. 1072–1080. (<i>uchylone</i>)	591

Dział V	
Egzekucja świadczeń alimentacyjnych	591
Art. 1081. [Brak obowiązku wskazywania sposobu egzekucji i majątku dłużnika]	591
Art. 1082. [Nadanie klauzuli wykonalności z urzędu]	595
Art. 1083. [Ograniczenia egzekucji]	596
Art. 1084. (<i>uchylony</i>)	597
Art. 1085. [Wszczęcie egzekucji z urzędu]	597
Art. 1086. [Dochodzenie]	597
Art. 1087. [Zatrudnienie u osoby bliskiej]	597
Art. 1088. [Stosowanie przepisów tytułu drugiego]	598
Dział VI	
(<i>uchylony</i>)	598
Art. 1089–1095 ¹ . (<i>uchylone</i>)	598
CZĘŚĆ CZWARTA	
PRZEPISY Z ZAKRESU MIĘDZYNARODOWEGO	
POSTĘPOWANIA CYWILNEGO	599
(Przepis wstępny – <i>uchylony</i>)	599
Art. 1096. (<i>uchylony</i>)	599
Księga pierwsza	
Jurysdykcja krajowa	601
Tytuł I	
Przepisy ogólne	601
Art. 1097. [Zasada ciągłości jurysdykcji]	601
Art. 1098. [Zawisłość sprawy za granicą]	618
Art. 1098 ¹ . [Zawieszenie postępowania z urzędu]	619
Art. 1099. [Brak jurysdykcji krajowej]	620
Art. 1099 ¹ . [Jurysdykcja krajowa konieczna]	622
(<i>oznaczenie oraz tytuł Tytułu II – uchylone</i>)	
Art. 1100–1102. (<i>uchylone</i>)	623
Tytuł III	
Jurysdykcja krajowa w procesie	624
Art. 1103. [Łączniki jurysdykcji krajowej]	624
Art. 1103 ¹ . [Jurysdykcja krajowa w sprawach małżeńskich]	630
Art. 1103 ² . [Jurysdykcja krajowa w sprawach ze związków między rodzicami i dziećmi]	633
Art. 1103 ³ . [Jurysdykcja krajowa w sprawach alimentacyjnych i związanych z ustaleniem pochodzenia dziecka]	636
Art. 1103 ⁴ . [Jurysdykcja krajowa w sprawach z zakresu prawa pracy]	638
Art. 1103 ⁵ . [Jurysdykcja krajowa w sprawach ubezpieczeniowych]	640

Art. 1103 ⁶ .	[Jurysdykcja krajowa w sprawach konsumenckich]	641
Art. 1103 ⁷ .	[Jurysdykcja krajowa w sprawach rozpoznawanych w procesie]	642
Art. 1103 ⁸ .	[Wyłączna jurysdykcja krajowa]	644
Art. 1103 ⁹ .	[Wyłączna jurysdykcja krajowa]	646
Art. 1103 ¹⁰ .	[Jurysdykcja krajowa a powództwo wzajemne i współuczestnictwo materialne]	647
Art. 1104.	[Prorogacja jurysdykcji sądów polskich]	647
Art. 1105.	[Derogacja jurysdykcji sądów polskich]	649
Art. 1105 ¹ .	[Umowa o poddanie jurysdykcji sądów]	654

Tytuł IV

Jurysdykcja krajowa w postępowaniu nieprocesowym

Art. 1106.	[Jurysdykcja krajowa w sprawach o uznanie za zmarłego i stwierdzenie zgonu]	655
Art. 1106 ¹ .	[Jurysdykcja krajowa w sprawach o ubezwłasnowolnienie]	656
Art. 1106 ² .	[Jurysdykcja krajowa w sprawach małżeńskich]	657
Art. 1106 ³ .	[Jurysdykcja krajowa w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi]	658
Art. 1106 ⁴ .	[Jurysdykcja krajowa w sprawach o przysposobienie]	660
Art. 1106 ⁵ .	[Stwierdzenie jurysdykcji w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej i środków ochrony dzieci]	660
Art. 1106 ⁶ .	[Rozpoznanie wniosku o stwierdzenie jurysdykcji w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej i środków ochrony dzieci]	662
Art. 1106 ⁷ .	[Rozstrzygnięcia sądu w zakresie określonym konwencją haską z 1996 r.]	662
Art. 1107.	[Jurysdykcja krajowa w sprawach z zakresu opieki i kurateli]	663
Art. 1107 ¹ .	[Jurysdykcja krajowa w sprawach rzeczowych]	664
Art. 1108.	[Jurysdykcja krajowa w sprawach spadkowych]	664
Art. 1109.	[Spadek podlegający jurysdykcji sądu polskiego]	667
Art. 1109 ¹ .	[Jurysdykcja krajowa w sprawach z zakresu rejestrów]	668
Art. 1110.	[Jurysdykcja krajowa w innych sprawach]	668
Art. 1110 ¹ .	[Odpowiednie stosowanie]	669
Art. 1110 ² .	[Wyłączna jurysdykcja krajowa w zakresie praw rzeczowych na nieruchomości]	669

Tytuł IVa

Jurysdykcja krajowa w postępowaniu zabezpieczającym i egzekucyjnym

Art. 1110 ³ .	[Odpowiednie stosowanie]	671
Art. 1110 ⁴ .	[Wyłączna jurysdykcja krajowa]	672

Księga pierwsza a

Immunitet sądowy i egzekucyjny	675
Art. 1111. [Immunitet dyplomatyczny]	675
Art. 1112. [Immunitet konsularny]	682
Art. 1113. [Skutki stwierdzenia istnienia immunitetu sądowego]	683
Art. 1113 ¹ . [Brak obowiązku składania zeznań i inne przywileje (zwolnienia)]	683
Art. 1114. [Zrzeczenie się immunitetu sądowego]	684
Art. 1115. [Immunitet egzekucyjny]	684
Art. 1115 ¹ . [Odpowiednie stosowanie w postępowaniu zabezpieczającym]	685
Art. 1116. (<i>uchylony</i>)	685

Księga druga

Postępowanie	687
---------------------------	-----

Tytuł I

Zdolność sądowa i procesowa	687
Art. 1117. [Ocena zdolności sądowej i procesowej]	687
Art. 1118. (<i>uchylony</i>)	687

Tytuł II

Zabezpieczenie kosztów procesu	688
Art. 1119. [Kaucja aktoryczna]	688
Art. 1120. [Zwolnienie od kaucji]	689
Art. 1121. [Żądanie zabezpieczenia kosztów]	689
Art. 1122. [Wyłączenie uprawnienia pozwanego]	689
Art. 1123. [Wysokość kaucji]	689
Art. 1124. [Skutki niezłożenia kaucji]	690
Art. 1125. [Zwrot kaucji]	690
Art. 1126. [Wniosek pozwanego o zaspokojenie z kaucji]	690
Art. 1127. [Pierwszeństwo zaspokojenia]	690
Art. 1128. [Odpowiednie stosowanie w postępowaniu nieprocesowym]	690

Tytuł III

Zwolnienie cudzoziemców od kosztów sądowych	691
Art. 1129. [Zwolnienie cudzoziemców od kosztów sądowych]	691

Tytuł IV

Pomoc prawna	693
Art. 1130. [Pomoc prawna]	693
Art. 1131. [Wnioski sądów polskich o przeprowadzenie dowodów]	695
Art. 1131 ¹ . [Odpowiednie stosowanie w razie dokonywania innych czynności]	696
Art. 1132. [Wnioski sądów polskich o doręczenie pism sądowych]	696

Art. 1133.	[Doręczenie pism sądowych listem poleconym]	696
Art. 1133 ¹ .	[Odpowiednie stosowanie]	697
Art. 1134.	[Przeprowadzenie dowodu i doręczanie pism przez przedstawicielstwa dyplomatyczne i urzędy konsularne]	697
Art. 1135.	[Przesłanki udzielenia pomocy prawnej przez sądy polskie]	697
Art. 1135 ¹ .	[Wykonanie wniosku]	698
Art. 1135 ² .	[Wnioski organów zagranicznych o przeprowadzenie dowodu]	698
Art. 1135 ³ .	[Doręczanie pism sądowych osobom korzystającym z immunitetu]	699
Art. 1135 ⁴ .	[Odpowiednie stosowanie do wykonywania innych czynności]	699
Art. 1135 ⁵ .	[Pełnomocnik do doręczeń]	699
Art. 1136.	(<i>uchylony</i>)	701

Tytuł V

Zabezpieczenie dowodów	702
Art. 1137. [Zabezpieczenie dowodów]	702

Tytuł VI

Zagraniczne dokumenty urzędowe	703
Art. 1138. [Zagraniczne dokumenty urzędowe]	703

Tytuł VII

Czynności dotyczące spadku po cudzoziemcach	706
Art. 1139. [Ograniczona jurysdykcja krajowa]	706
Art. 1140. [Wezwanie przez ogłoszenie]	706
Art. 1141. [Wydanie majątku ruchomego]	706
Art. 1142. [Cudzoziemiec zmarły w czasie podróży]	707

Tytuł VIIa

Europejskie poświadczenie spadkowe	708
Art. 1142 ¹ . [Przepisy stosowane w zakresie nieuregulowanym aktami unijnymi]	708
Art. 1142 ² . [Posiedzenia niejawne]	710
Art. 1142 ³ . [Doręczenia. Sporządzenie uzasadnienia postanowienia]	710
Art. 1142 ⁴ . [Zmiana lub uchylenie europejskiego poświadczenia spadkowego]	711
Art. 1142 ⁵ . [Doręczenie postanowienia o sprostowaniu, zmianie lub uchyleniu europejskiego poświadczenia spadkowego]	711
Art. 1142 ⁶ . [Zażalenie, skarga kasacyjna, skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia]	711
Art. 1142 ⁷ . [Wpis postanowienia do Rejestru Spadkowego]	711

Tytuł VIII	
Stwierdzenie obcego prawa i wzajemności	712
Art. 1143. (<i>uchylony</i>)	712
Tytuł IX	
Uzasadnienie prawomocnych orzeczeń i wydawanie zaświadczeń	713
Art. 1144. [Uzasadnienie orzeczenia na wniosek]	713
Art. 1144 ¹ . [Zaświadczenie]	713
Tytuł X	
Wniosek o uchylenie wyroku wydanego w sprawie alimentacyjnej	714
Art. 1144 ² . [Uchylenie wyroku w sprawie alimentacyjnej]	714
Tytuł XI	
Europejski nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym	715
Art. 1144 ³ . [Uzupełniające stosowanie przepisów o postępowaniu zabezpieczającym; definicja banku lub rachunku bankowego]	715
Art. 1144 ⁴ . [Właściwość sądu]	716
Art. 1144 ⁵ . [Stwierdzenie upadku zabezpieczenia]	716
Art. 1144 ⁶ . [Organ do spraw informacji; opłata za udzielenie informacji]	716
Art. 1144 ⁷ . [Doręczenie europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym]	717
Art. 1144 ⁸ . [Zażalenie]	717
Art. 1144 ⁹ . [Oświadczenie dotyczące zabezpieczenia środków]	717
Art. 1144 ¹⁰ . [Organ właściwy w zakresie zwolnienia sum przekraczających kwotę podlegającą zabezpieczeniu]	717
Art. 1144 ¹¹ . [Sąd właściwy w zakresie rozpatrywania środków odwoławczych przeciwko nakazowi zabezpieczenia]	717
Art. 1144 ¹² . [Zażalenie]	718
Art. 1144 ¹³ . [Podważenie wykonania nakazu zabezpieczenia]	718
Księga trzecia	
Uznanie i stwierdzenie wykonalności	719
Tytuł I	
Uznanie orzeczeń sądów państw obcych lub rozstrzygnięć innych organów państw obcych	719
Art. 1145. [Uznanie orzeczeń sądów zagranicznych]	719
Art. 1146. [Przesłanki uznania]	729
Art. 1147. [Wymogi dotyczące uznania orzeczenia zagranicznego]	745
Art. 1148. [Ustalenie, czy orzeczenie sądu zagranicznego podlega uznaniu]	748
Art. 1148 ¹ . [Postępowanie w sprawie uznania orzeczenia sądu zagranicznego]	748

Art. 1149.	[Niedopuszczalność przywrócenia terminu]	749
Art. 1149 ¹ .	[Odpowiednie stosowanie]	749

Tytuł II

Wykonalność orzeczeń sądów państw obcych lub rozstrzygnięć innych organów państw obcych oraz ugód zawartych przed takimi sądami i organami lub przez nie zatwierdzonych	750
Art. 1150. [Przesłanki wykonalności]	750
Art. 1151. [Wniosek o stwierdzenie wykonalności]	757
Art. 1151 ¹ . [Nadanie klauzuli wykonalności]	758
Art. 1151 ² . [Egzekucja i środki zabezpieczenia]	760
Art. 1151 ³ . [Ograniczenie podstaw powództwa]	761
Art. 1151 ⁴ . [Odpowiednie stosowanie]	761
Art. 1152. [Wykonalność ugody zawartej przed sądem zagranicznym]	761
Art. 1153. (<i>uchylony</i>)	762

Tytuł III

(<i>uchylony</i>)	763
Art. 1153 ¹ –1153 ³ . (<i>uchylone</i>)	763

Tytuł IV

(<i>uchylony</i>)	764
Art. 1153 ⁴ –1153 ⁶ . (<i>uchylone</i>)	764

Tytuł V

(<i>uchylony</i>)	765
Art. 1153 ⁷ –1153 ⁹ . (<i>uchylone</i>)	765

Tytuł VI

(<i>uchylony</i>)	766
Art. 1153 ¹⁰ –1153 ¹² . (<i>uchylone</i>)	766

Księga czwarta

Uznanie i wykonanie niektórych orzeczeń sądów państw członkowskich unii europejskiej oraz pochodzących z tych państw ugód i dokumentów urzędowych	767
--	-----

Tytuł I

Przepisy ogólne	767
Art. 1153 ¹³ . [Zakres zastosowania]	767
Art. 1153 ¹⁴ . [Tytuły wykonawcze]	769
Art. 1153 ¹⁵ . [Podstawa wszczęcia postępowania wykonawczego]	770
Art. 1153 ^{15a} . [Europejskie nakazy zabezpieczenia na rachunku bankowym wydane w państwach członkowskich UE jako tytuły zabezpieczenia]	770

Tytuł II	
Wykonanie	771
Art. 1153 ¹⁶ . [Dostosowanie]	771
Art. 1153 ¹⁷ . [Doręczenie zawiadomienia i zaświadczenia]	771
Art. 1153 ¹⁸ . [Zawieszenie; ograniczenie]	772
Art. 1153 ¹⁹ . [Zawieszenie; umorzenie]	772
Art. 1153 ²⁰ . [Zawieszenie]	772
Art. 1153 ²¹ . [Umorzenie]	773
Art. 1153 ²² . [Odpowiednie stosowanie]	773
Art. 1153 ^{22a} . [Postępowanie wykonawcze na podstawie europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym wydanego w państwie członkowskim UE]	773
Tytuł III	
Odmowa uznania lub wykonania	775
Art. 1153 ²³ . [Właściwość sądu]	775
Art. 1153 ²⁴ . [Zażalenie]	775
Art. 1153 ²⁵ . [Odpowiednie stosowanie]	776
CZĘŚĆ PIĄTA	
SĄD POLUBOWNY (ARBITRAŻOWY)	777
Tytuł I	
Przepisy ogólne	779
Art. 1154. [Zakres zastosowania]	779
Art. 1155. [Miejsce postępowania przed sądem polubownym]	800
Art. 1156. [Jurydykcja krajowa]	801
Art. 1157. [Zdatność arbitrażowa]	801
Art. 1158. [Sąd]	807
Art. 1159. [Tryb postępowania]	808
Art. 1160. [Doręczenia]	808
Tytuł II	
Zapis na sąd polubowny	809
Art. 1161. [Zapis na sąd polubowny]	809
Art. 1162. [Forma zapisu na sąd polubowny]	824
Art. 1163. [Zapis w umowie (statucie)]	829
Art. 1164. [Zapis na sąd polubowny w sprawach pracowniczych]	832
Art. 1164 ¹ . [Zapis na sąd polubowny w przypadku sporów związanych z umowami, których stroną jest konsument]	834
Art. 1165. [Zarzut zapisu na sąd polubowny]	836
Art. 1166. [Zabezpieczenie roszczeń]	841
Art. 1167. [Pełnomocnictwo udzielone przez przedsiębiorcę]	842
Art. 1168. [Utrata mocy zapisu na sąd polubowny]	843

Tytuł III

Skład sądu polubownego	845
Art. 1169. [Liczba arbitrów]	845
Art. 1170. [Arbiter]	847
Art. 1171. [Sposób powołania arbitrów]	848
Art. 1172. [Wniosek strony]	850
Art. 1173. [Kwalifikacje arbitra]	851
Art. 1174. [Wyłączenie arbitra]	852
Art. 1175. [Ustąpienie arbitra]	856
Art. 1176. [Tryb postępowania o wyłączenie arbitra]	858
Art. 1177. [Odwołanie arbitra]	860
Art. 1178. [Arbiter zastępczy]	860
Art. 1179. [Wynagrodzenie i zwrot wydatków arbitra]	861

Tytuł IV

Właściwość sądu polubownego	862
Art. 1180. [Orzeczenie o właściwości; zarzut braku właściwości]	862
Art. 1181. [Udzielenie zabezpieczenia]	864
Art. 1182. [Roszczenie o naprawienie szkody]	865

Tytuł V

Postępowanie przed sądem polubownym	866
Art. 1183. [Zakaz dyskryminacji]	866
Art. 1184. [Zasady i sposób postępowania]	867
Art. 1185. [Miejsce posiedzenia]	874
Art. 1186. [Wezwanie na arbitraż]	874
Art. 1187. [Język postępowania]	875
Art. 1188. [Pozew i odpowiedź na pozew]	875
Art. 1189. [Rozprawa; doręczanie pism drugiej stronie]	875
Art. 1190. [Sposoby zakończenia postępowania]	876
Art. 1191. [Dowody; zakaz stosowania środków przymusu]	876
Art. 1192. [Pomoc sądowa]	879
Art. 1193. [Zarzut naruszenia przepisów]	881

Tytuł VI

Wyrok sądu polubownego i zakończenie postępowania	882
Art. 1194. [Prawo właściwe, ogólne zasady prawa, zasady słuszności]	882
Art. 1195. [Wydanie orzeczenia; zdanie odrębne]	885
Art. 1196. [Uгода]	886
Art. 1197. [Forma i treść wyroku]	886
Art. 1198. [Umorzenie postępowania]	889
Art. 1199. [Koniec obowiązków arbitrów]	889
Art. 1200. [Sprostowanie i wykładnia wyroku]	890
Art. 1201. [Sprostowanie z urzędu wyroku]	890
Art. 1202. [Uzupełnienie wyroku]	891
Art. 1203. [Przedłużenie terminu]	891
Art. 1204. [Złożenie akt i oryginału wyroku w sądzie]	891

Tytuł VII

Skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego	892
Art. 1205. [Skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego]	892
Art. 1206. [Podstawy skargi]	897
Art. 1207. [Odpowiednie stosowanie]	912
Art. 1208. [Termin wniesienia skargi. Skarga kasacyjna]	915
Art. 1209. [Podjęcie postępowania przez sąd polubowny]	918
Art. 1210. [Wstrzymanie wykonania wyroku]	919
Art. 1211. [Uchylenie wyroku]	919

Tytuł VIII

Uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej	920
Art. 1212. [Moc prawna wyroku]	920
Art. 1213. [Wniosek o uznanie lub stwierdzenie wykonalności]	924
Art. 1213 ¹ . [Wyrok sądu polubownego lub ugoda przed nim zawarta]	926
Art. 1214. [Orzeczenie w przedmiocie uznania lub stwierdzenia wykonalności]	927
Art. 1215. [Wyrok lub ugoda zawarta za granicą]	929
Art. 1216. [Odroczenie]	934
Art. 1217. [Skutek prawomocnego oddalenia skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego]	934

WYKAZ SKRÓTÓW

Acta IL	Acta Iuridica Lebusana
Acta SAO	Acta Scientifica Academiae Ostroviensis
Acta UL FI	Acta Universitatis Lodziensis. Folia Iuridica
Acta UNC	Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Prawo
Acta UW	Acta Universitatis Wratislaviensis. Prawo
Admin.Publ.	Administracja Publiczna
Admin.Publ.SKiM	Administracja Publiczna. Studia Krajowe i Międzynarodowe
Admin.TDP	Administracja. Teoria-Dydaktyka-Praktyka
ADR	ADR. Arbitraż i Mediacja
AFPiFS	Archiwum Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej
AIS	Acta Iuris Stetinensis
AMS	Archiwum Medycyny Sądowej
Annales UMCS	Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska
BGP	Biuletyn Generalnej Prokuratury
Bibl.Orz.	Biblioteka Orzecznictwa. Orzecznictwo do kodeksu zobowiązań i przepisów związkowych, Księgarnia Powszechna, Kraków-Warszawa
Bibl.Sędz.	Biblioteka Sędziego
Bibl.UP	Biblioteka Umiejętności Prawniczych
Biul.Arb.	Biuletyn Arbitrażowy
Biul.RPO	Biuletyn RPO. Materiały
BMS	Biuletyn Ministerstwa Sprawiedliwości
BSN	Biuletyn Sądu Najwyższego
BSP	Białostockie Studia Prawnicze
Czas.Adw.Polsk., Dz.Woj.Zach.	Czasopismo Adwokatów Polskich, Dział Województw Zachodnich
Czas.PiE	Czasopismo Prawnicze i Ekonomiczne
Czas.PKiNP	Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych
Czas.PPiUP	Czasopismo Poświęcone Prawu i Umiejętnościom Politycznym
Czas.Sędz.	Czasopismo Sędziowskie
DPP	Demokratyczny Przegląd Prawniczy
e-Biuletyn CBKE	e-Biuletyn Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektroniczne
EP	Edukacja Prawnicza
EPS	Europejski Przegląd Sądowy
Fin.Kom.	Finanse Komunalne
FI UW	Folia Iuridica Universitatis Wratislaviensis
Forum Praw.	Forum Prawnicze

GA	Gazeta Administracji
GAiPP	Gazeta Administracyjna i Policji Państwowej
Gł.Adw.	Głos Adwokatów
Gł.Gosp.	Głos Gospodarczy
Gł.Prawa	Głos Prawa
Gł.Sąd.	Głos Sądownictwa
GP	Gazeta Prawnicza
GS	Gazeta Sądowa
GSiP	Gazeta Sądowa i Penitencjarna
GSP	Gdańskie Studia Prawnicze
GSP-Przegl.Orz.	Gdańskie Studia Prawnicze. Przegląd Orzecznictwa
GSW	Gazeta Sądowa Warszawska
GSW-NKZ	Gazeta Sądowa Warszawska – Nowy Kodeks Zobowiązań
HZNPCz	Humanistyczne Zeszyty Naukowe Prawa Człowieka/ Humanistyczne Zeszyty Naukowe. Prawa Człowieka
IC	Izba Cywilna. Biuletyn Sądu Najwyższego
IKAiR	Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny
Inf.Pr.	Informacja Prawnicza
IPP TBSP UJ	Internetowy Przegląd Prawniczy TBSP UJ
KKSSiP	Kwartalnik Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury
Kort.Przegl.Praw.	Kortowski Przegląd Prawniczy
KP	Kontrola Państwowa
KPN	Krakowski Przegląd Notarialny
KPP	Kwartalnik Prawa Prywatnego
KSP	Krakowskie Studia Prawnicze
Kwartalnik AGd	Kwartalnik Sądowy Apelacji Gdańskiej
Kwartalnik PCiH	Kwartalnik Prawa Cywilnego i Handlowego
Kwartalnik PCiK	Kwartalnik Prawa Cywilnego i Karnego
Kwartalnik PCz.	Kwartalnik o Prawach Człowieka
Kwartalnik PP	Kwartalnik Prawa Publicznego
Kwartalnik PSE	Kwartalnik Prawo-Społeczeństwo-Ekonomia
M.P.H.	Monitor Prawa Handlowego
M.Pod.	Monitor Podatkowy
M.Pr.Bank.	Monitor Prawa Bankowego
M.Pr.Pracy	Monitor Prawa Pracy
Mł.Jurysta	Młody Jurysta
Mł.Pal.	Młoda Palestra
MoP	Monitor Prawniczy
MPHiW	Miesięcznik Prawa Handlowego i Wekslowego
NP	Nowe Prawo
N.Pal.	Nowa Palestra
NPC	Nowy Proces Cywilny
NPN	Nowy Przegląd Notarialny
NZS	Nowe Zeszyty Samorządowe

- OG Orzecznictwo Gospodarcze
- OPSN Orzecznictwo powojenne Sądu Najwyższego w sprawach cywilnych, wybór i opracowanie W. Święcicki, Łódź 1948
- OSA Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
- OSA-P Opolskie Studia Administracyjno-Prawne
- OSN Orzecznictwo Sądu Najwyższego (od 1945 r. do 1962 r.)
- OSNAPIUS Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (od 1995 r. do 2002 r.)
- OSNC Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Cywilna (od 1995 r.)
- OSNCP Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Cywilna, Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (od 1963 r. do 1994 r.)
- OSNC-ZD Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Cywilna – Zbiór Dodatkowy
- OSN IPC Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Pierwszej Cywilnej (dotyczące b. Królestwa Kongresowego) z lat trzynastu (1917–1929 włącznie), red. A. Słomiński, Łódź 1931
- OSNKN Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
- OSNP Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych (od 2003 r.)
- OSNPG Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Biuletyn Prokuratury Generalnej
- OSP Orzecznictwo Sądów Polskich
- OSPiKA Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
- OSwSG Orzecznictwo Sądów w Sprawach Gospodarczych
- Pal. Palestra
- PES Problemy Egzekucji Sądowej
- PiA Prawo i Administracja
- PiM Prawo i Medycyna
- PIP Państwo i Prawo
- PiS Państwo i Społeczeństwo
- PiZS Praca i Zabezpieczenie Społeczne
- PiŻ Prawo i Życie
- PN Przegląd Notarialny
- PN AE Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu
- PN PR Prace Naukowe Politechniki Radomskiej
- PN UŚ Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego
- POiPPS Przegląd Orzecznictwa i Piśmiennictwa z Zakresu Prawa Spółdzielczego
- PP Państwo Prawne
- PPC Polski Proces Cywilny
- PPE Przegląd Prawa Egzekucyjnego
- PP-E Przegląd Prawno-Ekonomiczny
- PPH Przegląd Prawa Handlowego
- PPHZ Problemy Prawne Handlu Zagranicznego
- PPiA Przegląd Prawa i Administracji

PPiPS	Prawo Pracy i Polityka Socjalna
PPK	Przegląd Prawa Konstytucyjnego
PPP	Przegląd Prawa Publicznego
PPPM	Problemy Prawa Prywatnego Międzynarodowego
Pr.Adm.Kościół	Prawo – Administracja – Kościół
Pr.Asek.	Prawo Asekuracyjne
Pr.Bank.	Prawo Bankowe
Pr.Gosp.	Prawo Gospodarcze
Pr. i Pod.	Prawo i Podatki
Pr. i Pod. UE	Prawo i Podatki Unii Europejskiej w Praktyce
Pr.Med.Elek.	Prawo Mediów Elektronicznych
Probl.Alkohol.	Problemy Alkoholizmu
Probl.PHZ	Problemy Prawne Handlu Zagranicznego
Probl.PiA	Problemy Prawa i Administracji
Probl.Praw.	Problemy Praworządności
Probl.Pr.Przew.	Problemy Prawa Przewozowego
Probl.UG	Problemy Ustawodawstwa Gospodarczego
Probl.WPMEiP	Problemy Współczesnego Prawa Międzynarodowego, Europejskiego i Porównawczego
Prok. i Pr.	Prokuratura i Prawo
Pr.Rol.	Prawo Rolne
Pr.Sp.	Prawo Spółek
Przegl.Geod.	Przegląd Geodezyjny
Przegl.Legis.	Przegląd Legislacyjny
Przegl.Orz.Podat.	Przegląd Orzecznictwa Podatkowego
Przegl.Podat.	Przegląd Podatkowy
Przegl.Polic.	Przegląd Policyjny
Przegl.POŚ	Przegląd Prawa Ochrony Środowiska
Przegl.Pr.Pr.	Przegląd Prawa Pracy
Przegl.Prawn. UAM	Przegląd Prawniczy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
Przegl.Prawn. UW	Przegląd Prawniczy Uniwersytetu Warszawskiego
Przegl.Pr.Rol.	Przegląd Prawa Rolnego
Przegl.Pr.Wyzn.	Przegląd Prawa Wyznaniowego
Przegl.Sejm.	Przegląd Sejmowy
Przegl.Ubez.	Przegląd Ubezpieczeń
Przegl.Zw.	Przegląd Związkowy
PS	Przegląd Sądowy
PSiA	Przegląd Sądowy i Administracyjny
Psych.Pol.	Psychiatria Polska
PUG	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
PUSiG	Przegląd Ubezpieczeń Społecznych i Gospodarczych
PwD	Prawo w Działaniu
PWS	Problemy Wymiaru Sprawiedliwości
PZP	Prawo Zamówień Publicznych

RAiP	Roczniki Administracji i Prawa
Rej.	Rejent
RiP	Rodzina i Prawo
RNP	Roczniki Nauk Prawnych KUL
ROiPPS	Rocznik Orzecznictwa i Piśmiennictwa z Zakresu Prawa Spółdzielczego
ROiPPSoPSH	Rocznik Orzecznictwa i Piśmiennictwa z Zakresu Prawa Spółdzielczego oraz Prawa Spółek Handlowych
Rozpr.Ubezp.	Rozprawy Ubezpieczeniowe
RPEiS	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
R.Pr.	Radca Prawny
R.Pr. ZN	Radca Prawny. Zeszyty Naukowe
RWNPIE	Roczniki Wydziału Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL
Rzesz.ZN	Rzeszowskie Zeszyty Naukowe. Prawo i Ekonomia
SAiT	Studia nad Autorytaryzmem i Totalitaryzmem
SC	Studia Cywilistyczne
SE	Studia Europejskie
SEWr	Studia Erasmiana Wratislaviensia
SI	Studia Iuridica
SIA	Studia Iuridica Agraria
SIL	Studia Iuridica Lublinensia
SIMTK	Studia i Materiały Trybunału Konstytucyjnego
SIS	Studia Iuridica Silesiana
SIT	Studia Iuridica Toruniensia
Sł.Prac.	Służba Pracownicza
SP	Studia Prawnicze
SP-E	Studia Prawno-Ekonomiczne
SPiA	Studia Prawnicze i Administracyjne
SP KUL	Studia Prawnicze KUL
SPO	Systematyczny Przegląd Orzecznictwa. Dział Cywilny. Księgarnia L. Frommera, Kraków
SPP	Studia Prawa Prywatnego
SPPAiE	Studenckie Prace Prawnicze, Administratywistyczne i Ekonomiczne
SPU	Studia Prawnoustrojowe
ST	Samorząd Terytorialny
St.Pr.Publ.	Studia Prawa Publicznego
St.Pr.RiM	Studia Prawnicze. Rozprawy i Materiały
St.Pr.Wyzn.	Studia z Prawa Wyznaniowego
St.Ubezp.	Studia Ubezpieczeniowe
SZN UMCS	Studenckie Zeszyty Naukowe Universitatis Mariae Curie-Skłodowska
SZP	Studenckie Zeszyty Prawnicze
SZPAiZ	Studia z Zakresu Prawa, Administracji i Zarządzania
SZPPiPS	Studia z Zakresu Prawa Pracy i Polityki Społecznej

TiGM	Technika i Gospodarka Morska
TKP	Teka Komisji Prawniczej
TPP	Transformacje Prawa Prywatnego
TRPCz	Toruński Rocznik Praw Człowieka
Wiad.Praw.	Wiadomości Prawnicze
Wiad.Ubezp.	Wiadomości Ubezpieczeniowe
Wil.Prz.Praw.	Wileński Przegląd Prawniczy
WiR	Wynalazczość i Racjonalizacja
WMP	Współczesna Myśl Prawnicza
Wok.	Wokanda
WPP	Wojskowy Przegląd Prawniczy
WSS	Wrocławskie Studia Sądowe
Zb.Urz.	Zbiór Urzędowy Orzeczeń Sądu Najwyższego (od 1917 r. do 1939 r.)
ZC Lege Artis	Zeszyty Cywilistyczne Lege Artis
ZH-PSD	Zeszyty Historyczno-Polityczne Stronnictwa Demokratycznego
ZN AE	Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej (w Krakowie, Katowicach lub Poznaniu)
ZN ASW	Zeszyty Naukowe Akademii Spraw Wewnętrznych
ZN BWST	Zeszyty Naukowe Beskidzkiej Wyższej Szkoły Turystyki w Żywcu
ZN IBPS	Zeszyty Naukowe Instytutu Badania Prawa Sądowego
ZN GWSH	Zeszyty Naukowe Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej w Katowicach
ZN PB	Zeszyty Naukowe Politechniki Białostockiej. Ekonomia i Zarządzanie
ZN PG	Zeszyty Naukowe Politechniki Gdańskiej. Ekonomia
ZN PGiH	Zeszyty Naukowe Prawa Gospodarczego i Handlowego
ZN PWSZ	Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy
ZNSA	Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego
ZN TDUJ	Zeszyty Naukowe Towarzystwa Doktorantów Uniwersytetu Jagiellońskiego. Nauki Społeczne
ZN UE	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
ZN UG	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Gdańskiego
ZN UJ	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego
ZN UŁ	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego
ZN UMK	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Prawo
ZN UP-H	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach
ZN URz	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego
ZN UŚz	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego
ZN UWr	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Wrocławskiego
ZN WA-P	Zeszyty Naukowe, Wydział Administracyjno-Prawny, Akademia Polonia w Częstochowie

ZN WPiEWSH-P	Zeszyty Naukowe Wydziału Prawa i Ekonomii Wyższej Szkoły Humanistyczno-Przyrodniczej w Sandomierzu
ZN WSE	Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Ekonomicznej
ZN WSHiP	Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego
ZN WSIZiA	Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Informatyki, Zarządzania i Administracji
ZN WSM	Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Menedżerskiej
ZN WSZiP	Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa
ZN WZG WSH	Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania Górnośląskiej WSH
ZPAMS	Zeszyty Problemowo-Analityczne Ministerstwa Sprawiedliwości
ZP BAS	Zeszyty Prawnicze Biura Analiz Sejmowych
ZPBSiEKS	Zeszyty Prawnicze Biura Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu
ZP TBSP UJ	Zeszyty Prawnicze Towarzystwa Biblioteki Słuchaczyw Prawa UJ
ZP UKSW	Zeszyty Prawnicze Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego
ZP WSEiA	Zeszyty Prawnicze Wyższej Szkoły Ekonomii i Administracji
ZS KNWPiA UAM	Zeszyt Studencki Kół Naukowych Wydziału Prawa i Administracji UAM

PRZEDMOWA

I.

Prawo procesowe cywilne jest częścią prawa publicznego, a więc prawa uwzględniającego interes ogółu, regulującego stosunki społeczne z punktu widzenia interesu wspólnego. Jego akces do prawa publicznego jest jednak swoisty, służy ono bowiem także – a nierzadko ten cel ma charakter pierwszorzędny – ochronie i realizacji norm prawa prywatnego. Obecność w prawie procesowym cywilnym pierwiastków prywatnoprawnych, a niekiedy klasycznych instytucji prawa prywatnego (uznanie, ugoda, potrącenie itd.), jest zatem całkiem naturalna. Różny bywa także rozkład elementów inkwizycyjno-śledczych i elementów kontradyktoryjnych, czyli stopień tzw. publicyzacji procesu, jednak proces jako całość oraz wszystkie jego instytucje i urzędnienia zawsze, mimo niekiedy teleologicznej niejednorodności, mają charakter *iuris publici*. Odgrywa to istotną rolę przy opisie, objaśnianiu i stosowaniu tych instytucji, a także przy wykładni i rozstrzyganiu powstających w praktyce problemów jurystycznych (prawnoprosesowych). Niebagatelne znaczenie mają także aspekty historyczne, a więc sięganie wstecz, do źródeł poszczególnych instytucji, rozpoznawanie celów i przyczyn powodujących ich powstanie, ustalanie roli, jaką odgrywały, oraz śledzenie faz rozwoju, któremu podlegały.

Źródeł prawa procesowego cywilnego w jego nowożytnym, współczesnym kształcie należy poszukiwać u zarania wieku XIX. W ślad za kodeksami cywilnymi – Kodeksem Napoleona z 1804 r., kodeksem cywilnym austriackim z 1811 r. oraz kodeksem cywilnym niemieckim z 1896 r. – zaczęły powstawać kodeksy postępowania cywilnego wypełnione normami gwarantującymi skuteczną realizację praw prywatnych. W wyniku uwarunkowań historycznych na ziemiach polskich obowiązywało kilka porządków procesowych, narzuconych przez zaborców, osadzonych na wspólnych fundamentach, ale różniących się co do zasad i poszczególnych rozwiązań normatywnych. Odmienności wynikały z wielu przyczyn: z różnic w organizacji sądownictwa, z tradycji, z decyzji imperatora oraz z dorobku doktrynalnego.

O charakterze porządku procesowego zasadniczo zawsze decydowały dwa kryteria: balans między elementami kontradyktoryjności i inkwizycyjności oraz osnowa (typ) środków zaskarżenia. Spoglądając wstecz, na ostatnie stulecie, można stwierdzić, że w państwach demokratycznych kształtujących społeczeństwo obywatelskie oraz edukujące je w poczuciu odpowiedzialności za własne działania proces sądowy odznaczał się przewagą elementów kontradyktoryjności (sporności), natomiast elementy zasady śledczej dominowały w państwach totalitarnych lub autorytarnych albo tych, w których z innych powodów zaznaczała się omnipotencja państwa. Linie podziału między systemami środków

zaskarżenia wyznaczały natomiast uznawane koncepcje doktrynalne, mające także silne zakotwiczenie terytorialne; w krajach germańskich i pozostających pod ich wpływem funkcjonował system rewizyjny, natomiast we Francji i krajach, w których zdomował się Kodeks Napoleona, obowiązywał system kasacyjny.

II.

W Polsce roku 1918, na progu II Rzeczypospolitej, obowiązywały odziedziczone po zaborcach cztery systemy postępowania sądowego w sprawach cywilnych.

Rosyjska ustawa postępowania cywilnego z dnia 20 listopada 1864 r. (tom XVI cz. I Zводу Praw), przeszycona pierwiastkiem prawa francuskiego, obejmowała postępowanie w sprawach spornych i niespornych, łącząc harmonijnie zasadę kontradyktoryjności z elementami instrukcyjności, w zakresie środków odwoławczych przewidując apelację oraz kasację, funkcjonującą jako środek nadzwyczajny, obok restytucji i tzw. opozycji trzeciego. Procedura rosyjska, mająca moc na terenie Królestwa Polskiego od 1875 r., czerpała wiele rozwiązań instytucjonalnych z francuskiego kodeksu postępowania cywilnego z 1806 r., obowiązującego na ziemiach polskich od 1808 r. wraz z Kodeksem Napoleona.

Na obszarze zaboru pruskiego obowiązywała ustawa o postępowaniu cywilnym z dnia 30 stycznia 1877 r., normująca zarówno postępowanie w sprawach spornych, jak i w sprawach egzekucyjnych (z wyjątkiem zarządu przymusowego i licytacji nieruchomości), a ze spraw niespornych tylko sprawy o ubezwłasnowolnienie oraz tzw. postępowanie wywoławcze. Procesem rządziła niepodzielnie zasada kontradyktoryjności, praktycznie bez jakichkolwiek koncesji na rzecz zasady inkwizycyjności. Środkiem przeciwko orzeczeniom było odwołanie oraz rewizja przysługująca od wyroków sądów apelacyjnych.

Aktem prawnym regulującym postępowanie cywilne na terenie zaboru austriackiego była ustawa o postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych z dnia 1 sierpnia 1895 r., tzw. procedura kleinowska¹, obowiązująca od dnia 1 stycznia 1898 r. Towarzyszyła jej ustawa ustrojowa z dnia 1 sierpnia 1895 r. o wykonywaniu sądownictwa i właściwości sądów zwyczajnych w sprawach cywilnych, zwana „Normą Jurysdykcyjną”, zawierająca także przepisy dotyczące spraw niespornych, zwłaszcza z zakresu właściwości sądów. Procedurze „kleinowskiej” przyświecała myśl, że proces cywilny służy nie tylko prywatnym interesom stron, ale również dobru ogólnemu (publicznemu), toteż zasada kontradyktoryjności korygowana była w dużym stopniu elementami instrukcyjnymi. Osnowę systemu zaskarżania orzeczeń w procedurze austriackiej stanowiło odwołanie, przysługujące od wyroków sądów pierwszej instancji, oraz rewizja od wyroków sądów odwoławczych, uzupełniane rekuresem i zażaleniem.

Czwartym systemem postępowania cywilnego, mającym niewielkie znaczenie, była wywodząca się ze źródeł germańskich procedura węgierska, obowiązująca szczątkowo na terenach Spiszu i Orawy.

¹ Od nazwiska Franciszka Kleina, profesora Uniwersytetu Wiedeńskiego, rzecznika i orędownika reformy postępowania cywilnego.

Z chwilą odzyskania niepodległości, najszybciej, jak to było możliwe, przystąpiono do prac unifikacyjnych mających na celu ustalenie zasad, a następnie stworzenie jednolitej polskiej procedury cywilnej. Równolegle toczyły się dyskusje nad modelem ustroju sądów, zakończone dość szybko, przynajmniej co do pryncypiów, z chwilą uchwalenia Konstytucji Marcowej.

Zaczątek prac nad kodyfikacją polskiego prawa procesowego cywilnego stanowi powołanie w 1917 r. komisji prawa cywilnego pod przewodnictwem Jana Jakuba Litauera, grupującej najwybitniejszych prawników warszawskich, sędziów i adwokatów. Komisja przygotowała „Główne zasady polskiej procedury cywilnej”, które stały się przedmiotem krytycznej analizy dokonanej w 1918 r. przez tzw. podkomisję krakowską działającą pod przewodnictwem wybitnego procesualisty Franciszka Ksawerego Fiericha.

W dniu 10 listopada 1919 r. odbyło się pierwsze posiedzenie Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej, której prezydentem został właśnie Franciszek Ksawery Fierich. W jej ramach wyłoniono sekcję dla postępowania sądowego cywilnego, podzieloną na komitety: krakowski, warszawski i poznański. Przed twórcami kodeksu stało nie tylko trudne zadanie zaprojektowania nowoczesnego, oryginalnego, spójnego i użytecznego aktu prawnego, ale także, wcale nie łatwiejsze, zadanie znalezienia rozwiązań godzących występujące w poszczególnych rejonach Polski różnice, zakorzenione mocno w mentalności, utrwalone obyczajem oraz wieloletnią praktyką sądową i adwokacką. Rzeczą kodyfikatorów było również wypracowanie kompromisów doktrynalnych, gdyż na skutek rozbieżności różnymi drogami poszła także polska nauka procesu cywilnego.

W 1926 r., na podstawie referatów i koreferatów przygotowanych przez członków sekcji, komitet redakcyjny przygotował projekt kodeksu postępowania cywilnego, poprawiany i uzupełniany wielokrotnie, jak też poddawany szerokiemu osądowi środowisk prawniczych, zwłaszcza sądów oraz izb adwokackich. Projekt bazował na kodeksach państw zaborczych, czerpiąc z nich rozwiązania osadzone na utrwalonej praktyce ponadczasowych konstrukcjach prawnodogmatycznych, uznane za optymalne dla jednolitego prawa niepodległej Polski. Sięgano także do unormowań innych państw europejskich, a w szczególności do bardzo nowoczesnych w owym czasie kodeksów postępowania cywilnego kantonów Konfederacji Szwajcarskiej – Berno i Zurych.

W dniu 21 grudnia 1929 r. Komisja Kodyfikacyjna przedstawiła oficjalny projekt kodeksu z uzasadnieniem, po czym Prezydent Rzeczypospolitej nadał mu kształt rozporządzenia, wydanego w dniu 29 listopada 1930 r. (Dz.U. Nr 83, poz. 652), które weszło w życie z dniem 1 stycznia 1933 r.² Kodeks z 1930 r. – dzięki wielkiemu wkładowi Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz doktryny – okazał się dziełem wybitnym, aktem prawnym spójnym, nowoczesnym, oryginalnym i użytecznym.

² Obwieszczeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 grudnia 1932 r. (Dz.U. Nr 112, poz. 934) ogłoszony został jednolity tekst kodeksu postępowania cywilnego, łączący rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r., obejmującym prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym (Dz.U. Nr 93, poz. 803).

III.

Jest oczywiste, że po drugiej wojnie światowej, po przełomie ustrojowym dokonanym w latach 40. ubiegłego stulecia, kodeks postępowania cywilnego z 1930 r. nie mógł się „utrzymać”. Raził nowe władze nie tylko „złym pochodzeniem”, ale przede wszystkim – jak podnoszono – nie był w stanie realizować „podstawowych założeń Konstytucji PRL w dziedzinie procesu cywilnego”. Nie mógł być również „skutecznym orężem w umacnianiu praworządności ludowej, ochrony własności społecznej i praw obywateli”. Podkreślano, że jakkolwiek nowelizacje przybliżyły przedwojenny kodeks do „nowych potrzeb”, to jednak społeczeństwo wciąż oczekiwało na unormowanie procesu typu socjalistycznego. Trzeba przy tym pamiętać, że inne ważne akty prawne ustanowione w okresie międzywojennym, w tym kodeks handlowy, pozostały w porządku prawnym tylko dlatego, że w „nowej rzeczywistości” miały zupełnie marginesowe znaczenie albo nie miały go w ogóle.

Na gruncie krytyki starego kodeksu wyrosło także nowe spojrzenie na funkcje i cele procesu cywilnego. Nauka zaczęła upowszechniać i stale powtarzać marksistowską tezę, że postępowanie cywilne pełni rolę służebną wobec prawa materialnego i służy wyłącznie realizacji jego norm. Tym samym wykazywano – i o to chodziło w tej tezie – że również prawo procesowe jest ściśle związane ze stosunkami produkcyjnymi i społecznymi.

Zapowiedzią nowego kodeksu postępowania cywilnego – wtedy jeszcze nieplanowanego – była reforma dokonana w lipcu 1950 r., a następnie w kwietniu 1953 r.³ Jakkolwiek z punktu widzenia legislacyjnego chodziło tylko o nowelizację kodeksu z 1930 r., to doszło do gruntownej przebudowy systemu prawa procesowego, gdyż dogłębnym zmianom o charakterze ustrojowym (nowa struktura sądów, dwuinstancyjność, likwidacja wydziałów handlowych, wprowadzenie ławników, udział prokuratora w postępowaniu cywilnym) towarzyszyło także przewartościowanie naczelnych zasad procesu. Pożegnanie z pryncypiami procesu nie było oczywiście możliwe, zatem uściłowano starym zasadom nadać nową, „socjalistyczną” treść.

W sposób drastyczny nadwątłono zasadę dyspozycyjności; zasadę bezwzględną, stanowiącą refleks i atrybut autonomii praw prywatnych, oznaczającą, że sędzia może brać pod rozwagę tylko ten wycinek rzeczywistości, który zostanie mu przez powoda podany. W ujęciu ówczesnej nauki, czerpiącej bezkrytycznie z doświadczeń radzieckich, zasada dyspozycyjności – łączona ściśle z zasadą oficjalności – polegała na możliwości realizacji praw przysługujących stronie tylko w sposób zgodny z interesami socjalizmu; w razie konfliktu państwo, czyli sąd, miało prawo, a nawet obowiązek, interweniować. Prawo strony do wszczęcia procesu zostało ograniczone uprawnieniem prokuratora do wytoczenia powództwa w każdej sprawie, a związanie żądaniem powoda wyłączono w tych sytuacjach, w których w grę wchodziła ochrona mienia społecznego. Jednocześnie poddano szerszej kontroli sądu procesowe akty dyspozycyjne stron, takie jak cofnięcie

³ Ustawa z dnia 20 lipca 1950 r. o zmianie przepisów postępowania w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 38, poz. 349) oraz dekret z dnia 23 kwietnia 1953 r. o zmianie niektórych przepisów postępowania w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 23, poz. 90).

pozwu, uznanie powództwa itd., oraz wyposażono prokuratora w prawo zaskarżania orzeczeń, niezależnie od tego, czy wytoczył powództwo i czy chciał tego strony.

Dotkliwy cios zadano także kontrydiktoryjności przez ustanowienie zasady prawdy obiektywnej. Tę właśnie zasadę wyróżniano jako nadrzędną, przenikającą wszystkie normy i instytucje prawa procesowego. Wiele przepisów kodeksu dostosowano do jej wymagań, a sąd obciążono obowiązkiem niespotykanymi w żadnym innym modelu procesu cywilnego. Do wypaczenia procesu przyczyniła się także zasada ochrony własności społecznej, kryjąca się za dogmatem prawdy obiektywnej i osadzona mocno na fundamentach ustroju socjalistycznego (art. 8 i 48 Konstytucji PRL); przez wyraźne faworyzowanie jednostek gospodarki uspołecznionej doprowadziła m.in. do zachwiania nienaruszalnej zasady równoprawnienia stron.

Reforma prawa procesowego cywilnego dokonana w latach 50. nie zakończyła dzieła przebudowy. Kilka istotnych zmian wniosła jeszcze ustawa z 1962 r.⁴, ale był to już tylko krok do uchwalenia nowego kodeksu postępowania cywilnego, który stanowił zwieńczenie i podsumowanie dotychczasowych dokonań.

IV.

Kodeks postępowania cywilnego z dnia 17 czerwca 1964 r.⁵, obowiązujący do dzisiaj, był produktem konkretnej epoki, więc przyjęte w nim rozwiązania nie mogą dziwić ani zaskakiwać, zwłaszcza że związki między kształtem procesu a ustrojem państwa są naturalne i oczywiste. Wszystkie zasady oraz innowacje zaszczerpione do polskiego postępowania cywilnego w latach 50. zostały uwzględnione, w wielu wypadkach w rozwiniętej i usystematyzowanej formie, w innych jednak złagodzone lub stępione. Szczególnie widoczne było zawłaszczenie pola aktywności stron przez ograniczenie ich inicjatywy i samostanowienia o własnych interesach. Obciążając sąd obowiązkiem, którym nie był w stanie podolać, stwarzano iluzję, że jedyna droga dojścia do sprawiedliwości wiedzie przez prawdę, która jest obiektywna i poznawalna, a jedynym strażnikiem na tej drodze jest państwo, sąd.

Tak czy inaczej, nowy kodeks – osadzony na szkieletach kodeksu z 1930 r. i wzorowany na jego założeniach – prezentował wysoki poziom legislacyjny i normatywny; był owocem wielu lat pracy wybitnych specjalistów z dziedziny prawa postępowania cywilnego⁶, a następnie licznych, zazwyczaj pozytywnych, testów podejmowanych w codziennej praktyce sądowej. Był dziełem integralnym i spójnym, dobrze znoszącym tradycyjne zabiegi wykładni, podatnym na zmiany i gotowym do wzięcia na swe barki nowych – prawnych i pozaprawnych – zjawisk współczesności.

Oczywiście, lata 1989 i 1990 – postanowienia Okrągłego Stołu oraz radykalne przekształcenie wizji ustroju państwa i sądów oraz pojmowania funkcji procesu

⁴ Ustawa z dnia 15 lutego 1962 r. o zmianie przepisów postępowania w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 10, poz. 46).

⁵ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296).

⁶ Publicznie ogłoszono trzy projekty nowego kodeksu postępowania cywilnego – z 1955, 1960 i 1964 r.

– przyniosły przełom i wymusiły wiele zmian. Były one jednak podejmowane rozważnie, z namysłem, w sposób stroniący od radykalizmu, z intencją ocalenia tego, co dobre i skuteczne. Zdawano sobie sprawę, że prawo procesowe cywilne ma dużą bezwładność, w związku z czym nie poddaje się zmianom nazbyt śmiałym i nowatorskim; sprzężone silnie z interesami prywatnymi obywateli wymaga uwzględniania także świadomości społecznej, wpływając na nią wprawdzie, ale nie wyprzedzając jej zbyt raptownie.

Pierwszym krokiem na drodze odnowy kodeksu postępowania cywilnego i przystosowania go do nowej rzeczywistości była ustawa z dnia 13 lipca 1990 r.⁷, która przez wyeliminowanie przepisów faworyzujących jednostki gospodarki uspołecznionej doprowadziła do zrównania podmiotów występujących w procesie. W ten sposób polski proces cywilny stosunkowo łatwo pożegnał się z zasadą ochrony własności społecznej, a wzmocnieniu uległa zasada równouprawnienia stron.

Kolejny ważny krok został uczyniony ustawą z dnia 1 marca 1996 r.⁸ Tym razem doszło do wyraźnego wyłomu w zasadzie prawdy obiektywnej oraz ożywienia zasady kontradyktoryjności i dyspozycyjności. Okazało się jednak, że dogmat „prawdy obiektywnej” jest tak mocno wdrukowany w świadomość społeczną oraz w sposób tak bardzo skomplikowany zaszyfrowany w przepisach kodeksu, że po kilku latach konieczne stały się dalsze zmiany w tym zakresie. Poza tym, i to był także bardzo istotny efekt noweli z 1996 r., zniesiono dwuinstancyjność oraz towarzyszącą jej rewizję nadzwyczajną, wprowadzając system trójinstancyjny, oparty na apelacji tzw. pełnej oraz kasacji. I w tym wypadku wyszło na jaw, że model kasacji, kopiujący bezkrytycznie kasację przedwojenną, będzie wymagał w przyszłości istotnych korekt.

Kierunek zmian wytyczony w 1996 r. został podtrzymany w ustawie z dnia 24 maja 2000 r.⁹, która umocniła zasadę szybkości (sprawności) postępowania oraz zasadę koncentracji materiału dowodowego, jak też nadała bardziej wyraźny profil kasacji, która przez pewien czas zawisała między konstrukcją zwyczajnego i nadzwyczajnego środka odwoławczego.

Kolejny etap zmian kodeksu postępowania cywilnego wyznaczyła ustawa z dnia 2 lipca 2004 r.¹⁰, przewidująca wyłączenie możliwości orzekania przez sąd o roszczeniach stron z urzędu. Duże znaczenie miały również zmiany „oczyszczające” kodeks z reliktywów zasady prawdy obiektywnej, polegające na wyeliminowaniu tych unormowań, które nie zostały usunięte wcześniej, przy okazji

⁷ Ustawa z dnia 13 lipca 1990 r. o powołaniu sądów apelacyjnych oraz o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, Kodeks postępowania cywilnego, Kodeks postępowania karnego, o Sądzie Najwyższym, o Naczelnym Sądzie Administracyjnym i o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. Nr 53, poz. 306).

⁸ Ustawa z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej – Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 189).

⁹ Ustawa z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 48, poz. 554 ze zm.).

¹⁰ Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 172, poz. 1804).

nowelizacji z 1996 i 2000 r. Bardzo istotna była ustawa z dnia 22 grudnia 2004 r.¹¹, reformująca kasację w kierunku wyznaczanym przez jej prawnodogmatyczny wzorzec nadzwyczajnego środka zaskarżenia przysługującego od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji – kasację zastąpiono wówczas skargą kasacyjną – oraz wprowadzająca do polskiego procesu cywilnego skargę o stwierdzenie niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem.

Ostatnimi poważnymi, przemyślanymi i dobrze zaplanowanymi zabiegami legislacyjnymi przystosowującymi kodeks z 1964 r. do wymagań współczesności i zachodzących przemian były – obok doraźnych zmian przystosowujących do wymagań regulacji europejskich – ustawy z lat 2005–2008, reformujące gruntownie przepisy o sędzie polubownym¹² oraz o międzynarodowym postępowaniu cywilnym¹³, a także ustawa wprowadzająca instytucję mediacji¹⁴. Projekty wszystkich omówionych zmian przygotowała, poddała dyskusji i rekomendowała ustawodawcy Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego, kierowana przez Zbigniewa Radwańskiego, a następnie przez Tadeusza Erecińskiego.

Kolejnym krokiem, nieodzownym, bo wymuszonym ogólną sytuacją normatywną, ale wspieranym zarazem spójną ideą doktrynalną oraz jasno sformułowanymi oczekiwaniami praktyki, było przystąpienie do prac nad nowym – nowym i nowoczesnym, wchodzącym głęboko w XXI wiek – kodeksem postępowania cywilnego¹⁵. Prace nad nim zostały jednak przerwane w połowie grudnia 2015 r. wraz z likwidacją Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego; dzieło zmian doraźnych trafiło w ręce sędziów – urzędników Ministerstwa Sprawiedliwości, a racje pozaprawne zmarginalizowały dialog społeczny i naukowy oraz kompetencje merytoryczne¹⁶.

Obydwa kodeksy, z 1930 r. i z 1964 r., mimo pewnych różnic – w niektórych okresach narastających, a w innych malejących – mają tego samego „procesowego ducha”. Wyrastają ze wspólnych lub bliskich sobie korzeni i choć kodeks powojenny starał się nadać starym, naczelnym zasadom procesowym „nową” treść, to w gruncie rzeczy – po rzuceniu z niego w latach 90. tej powłoki – okazał się w swych zrębach kodeksem nowoczesnym, pozwalającym zbliżyć postępowanie cywilne do klasycznego, demokratycznego modelu liberalnego, upatrującego główną funkcję sądów, stanowiących element monteskiuszowskiego podziału władz, w ochronie praw obywateli wyposażonych w oręż umożliwiający im

¹¹ Ustawa z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98).

¹² Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 178, poz. 1478).

¹³ Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 234, poz. 1571).

¹⁴ Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 172, poz. 1438).

¹⁵ Por. T. Ereciński, *O potrzebie nowego kodeksu postępowania cywilnego*, PiP 2004/4, s. 3; W. Broniewicz, *Czy potrzebny jest nowy kodeks postępowania cywilnego*, PiP 2004/4, s. 11; K. Weitz, *Czy nowa kodyfikacja postępowania cywilnego?*, PiP 2007/3, s. 13

¹⁶ Skutki tego posunięcia pouczająco ilustruje tzw. duża zmiana kodeksu postępowania cywilnego z 2019 r. (ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 1469).

wolne, zależne tylko od ich autonomicznych decyzji, dochodzenie swoich praw, ale zarazem czynieniu ich współodpowiedzialnymi za wynik procesu.

V.

W obu kodeksach znalazło się wiele konstrukcji stworzonych i przetestowanych w ustawodawstwie francuskim, niemieckim i austriackim, funkcjonujących w wolnej Polsce także w ramach prawa dzielnicowego. Z tego względu w znacznym stopniu ocalał i zachował aktualność bogaty dorobek myśli prawniczej z przełomu wieku XIX i XX oraz z okresu międzywojennego, a także z czasów powojennych poprzedzających wejście w życie kodeksu postępowania cywilnego. To samo dotyczy orzecznictwa Sądu Najwyższego, który powstał już w dniu 1 września 1917 r. i od razu rozpoczął swą działalność judykacyjną. Liczne instytucje stanowiące element prawa dzielnicowego obowiązującego w Polsce przed wojną oraz rozmaite – powstające przy ich stosowaniu – „procesowe przypadki” stały się zatem przedmiotem rozstrzygnięć także polskiego Sądu Najwyższego. Wiele z nich zachowało aktualność, a zwłaszcza te, które dotyczą instytucji recypowanych do kodeksu postępowania cywilnego z 1964 r. lub przeniesionych do niego dopiero w latach 90. ubiegłego stulecia, po demokratycznym przełomie ustrojowym. Orzeczenia te są wciąż chętnie wykorzystywane w praktyce sądowej oraz w nauce, co dotyczy także pozycji piśmiennictwa, aktualnych do dzisiaj lub mających z przepisami kodeksu ścisły związek.

Dorobek piśmienniczy i orzeczniczy łączący się z kodeksem postępowania cywilnego, pochodzący z wieku XIX oraz z okresu międzywojennego, jest rozproszony, nierzadko zapoznany, ale zawsze trudno dostępny dla współczesnego „zwykłego” prawnika, który chce dotrzeć do poszukiwanej lub oczekiwanej pozycji szybko i bez większego mozółu. Dawne publikacje prawnicze wielokrotnie miały charakter nieregularny, a nakłady były niewielkie, przy czym wiele egzemplarzy i roczników bibliotecznych zaginęło bezpowrotnie w pożodze wojennej. Dotyczy to zarówno bibliografii Karola Estreichera (starszego)¹⁷, także w wersji elektronicznej¹⁸, jak i polskiej bibliografii prawniczej XIX i XX wieku Adolfa Suligowskiego, obu sporządzonych na wysokim poziomie naukowym, ale jednak mało przydatnych z praktycznego punktu widzenia. Owszem, sporadycznie ukazywały się takie, ale miały charakter efemeryczny i fragmentaryczny. Przykładem z dziedziny prawa procesowego cywilnego mogą być zbiory orzecznictwa opracowane przez Adama Słomińskiego¹⁹ lub Bronisława Fellerę²⁰. Przez pewien czas w formie wymiennokartkowej prowadzono „Bibliotekę Orzecznictwa” (red. działu cywilnego Tadeusz H. Godłowski) oraz „Systematyczny Przegląd Orzecznictwa” (red. Ignacy Rosenblüth). Interesującą inicjatywą był wychodzący

¹⁷ Karol Estreicher, *Bibliografia polska*, wydawana od 1872 r. Dzieło kontynuowali: syn Stanisław i wnuk Karol (do 1951 r.).

¹⁸ <https://www.estreicher.uj.edu.pl/home/>

¹⁹ *Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Pierwszej Cywilnej, dotyczące b. Królestwa Kongresowego, z lat trzynastu – 1917–1929 włącznie*, Łódź 1931.

²⁰ *Kodeks postępowania cywilnego z orzecznictwem Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych, nowymi ustawami, okólnikami i rozporządzeniami Min. Sprawiedliwości, Komunikacji oraz Skarbu z 1937 r. na 926 stronach*, Warszawa 1937 (kolejne wydania w 1938 i 1939 r.).

od stycznia 1938 r. miesięcznik „Prasa Prawnicza” (red. Adam Daniel Szczygielski), mający na celu przegląd wszystkich ukazujących się wówczas periodyków prawnych, których wychodziło ok. 50.

Okres powojenny jest opracowany dużo lepiej i dokładniej, głównie dzięki *Polskiej Bibliografii Prawniczej*, wydawanej przez Instytut Nauk Prawnych PAN od 1965 r., a także *Bibliografii prawa i postępowania cywilnego* Zbigniewa Trybalskiego, obejmującej lata 1945–1981, oraz – będącej jej kontynuacją, mniej jednak dokładną – *Bibliografii prawa i postępowania cywilnego* Alfreda Goli i Tadeusza Żyżnowskiego, obejmującej lata 1982–1990. Opracowania te to klasyczne opracowania bibliograficzne oparte na metodzie podmiotowo-przedmiotowej, która zapewnia względną rzetelność oraz odnalezienie pozycji znanych, ale nie ułatwia poszukiwania pozycji nieznanymi, według kryterium bardziej szczegółowego niż szeroko określany „przedmiot”. Z tego względu w praktyce prawniczej bardzo przydatne i łatwe w użyciu są opracowania bibliograficzne osadzone na podstawie i strukturze kodeksu, ułożone i posegregowane według jego artykułów (paragrafów, ustępów). W swoim czasie dużym powodzeniem cieszyły się opracowania Witolda Świącieckiego (*Orzecznictwo powojenne Sądu Najwyższego w sprawach cywilnych*, Łódź 1948), Kazimierza Lipińskiego (*Kodeks postępowania cywilnego z orzecznictwem okresu powojennego i komentarzem*, Warszawa 1957 i 1961), Kazimierza Lipińskiego i Janusza Pietrzykowskiego (*Kodeks postępowania niespornego*, Warszawa 1959) oraz Jana Krajewskiego i Kazimierza Piaseckiego (*Kodeks postępowania cywilnego. Tekst, orzecznictwo, piśmiennictwo*, Warszawa 1968 i 1977). W latach 90. ubiegłego wieku ukazały się podobne, dużo obszerniejsze zbiory Jacka Gudowskiego (*Kodeks postępowania cywilnego. Tekst, orzecznictwo, piśmiennictwo*, Warszawa 1998, następnie w formie wymienokartkowej, Warszawa 1999–2011).

Oddawany teraz w ręce P.T. Czytelników tom jest także takim opracowaniem, wychodzącym naprzeciw oczekiwaniom praktyki, wypełniającym istotną lukę wydawniczą oraz stanowiącym remedium na niedostatki współczesnych publikacji. Wydawnictwo Wolters Kluwer zdecydowało się wydać w formie książkowej oraz elektronicznej moje zbiory bibliograficzne dotyczące kodeksu cywilnego, kodeksu postępowania cywilnego oraz kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, gromadzone od 40 lat, najpierw w formie tradycyjnej, a od 30 lat w formie elektronicznej, obejmujące obecnie – w dziedzinie prawa cywilnego – ok. 70 000 pozycji, w tym ponad 30 000 orzeczeń Sądu Najwyższego oraz grubo ponad 30 000 pozycji piśmiennictwa. Zbiór obejmuje ponad 15 000 orzeczeń i ok. 12 000 pozycji piśmiennictwa dotyczących kodeksu postępowania cywilnego albo wiążących się z nim ściśle lub pośrednio. Pozycje piśmiennicze obejmują okres od 1830 r., a orzeczenia Sądu Najwyższego od 1918 r. – wszystkie znajdują się w pięciu tomach pt. *Kodeks postępowania cywilnego – orzecznictwo, piśmiennictwo*. Całość opatruje znak „GUDI-LEX”, noszony przez moje zbiory od chwili ich powstania.

Obecna edycja – dotycząca kodeksu postępowania cywilnego – stanowi kontynuację rozpoczętego w 2018 r. cyklu „GUDI-LEX”, zainicjowanego opracowaniem orzecznictwa i piśmiennictwa do kodeksu cywilnego (4 tomy, 5 woluminów).

Jacek Gudowski

CO TO JEST GUDI-LEX I JAK Z NIEGO KORZYSTAĆ

Orzecznictwo

1. GUDI-LEX zawiera wszystkie orzeczenia Sądu Najwyższego dotyczące kodeksu postępowania cywilnego wydane w okresie od 1918 do 2020 r., drukowane, a więc publikowane „na papierze”, w zbiorach orzecznictwa, czasopismach i innych periodykach, a także we wszelkich opracowaniach wydawanych okazjonalnie lub nieregularnie.

Stosunkowo duży segment zbioru stanowią orzeczenia niepublikowane. Są to orzeczenia najnowsze, które nie doczekały się jeszcze publikacji, albo takie, które nigdy – z różnych powodów – nie zostały w ten sposób upowszechnione. W tej grupie są też orzeczenia uznane za ważne, istotne lub z innych powodów godne druku. Jest to wybór autorski, nieunikniony w czasach, gdy „zalew” orzeczeń ukazujących się w obiegu powszechnym osiągnął już rozmiary, których ogarnąć niepodobna. Należy pamiętać, że Sąd Najwyższy wydaje rocznie tysiące orzeczeń – o różnej wadze jurydycznej i społecznej, także błahych i powtarzających się – zatem ich publikowanie bez ograniczeń jest pozbawione sensu; zamiast dotarcia do poszukiwanej informacji, szczegółowej lub znajdującej względny stopień uogólnienia czytelnicy są przytłoczeni nadmiarem informacji bez jakiegokolwiek nośności merytorycznej. Rozumna i kompetentna selekcja zapobiega niekontrolowanemu rozrostowi publikacji oraz ułatwia rozpoznanie tego, co istotne i ważne.

Sprzyja temu także wyróżnianie przy użyciu stosownego ideogramu poszczególnych orzeczeń według kryteriów:

bardzo ważne – !!!

ważne – !!

warte uwagi – !

Czytelnik, rzucając okiem, rychło wyłowi orzeczenia, którym należy poświęcić szczególną uwagę. I w tym wypadku ta swoista waloryzacja orzeczeń jest dziełem autorskim; wyróżnienie konkretnego orzeczenia nie oznacza jednak, że inne są mniej ważne lub nawet nieważne. Ostateczna kwalifikacja należy do Czytelnika, który zazwyczaj wie, czego poszukuje i co ma dla niego znaczenie.

2. Orzeczenia przypisane są do poszczególnych artykułów kodeksu, przy czym łącznikiem podstawowym jest brzmienie (temat) tezy orzeczenia. Orzeczenia wiążące się ściśle z kilkoma artykułami zostały umieszczone pod każdym z nich; tezy sformułowane w punktach – jeżeli było to możliwe i uzasadnione

– rozdzielono, inne powtórzono we właściwym miejscu. Chroni to Czytelnika przed uciążliwym systemem odsyłaczy tekstowych.

Orzeczenia przypisane do poszczególnych artykułów ułożono w porządku chronologicznym, według daty wydania. W niektórych przypadkach – dla przejrzystości i wygody Czytelnika – w ramach konkretnego artykułu orzeczenia zostały podporządkowane kolejnym paragrafom danego artykułu albo podzielone według kryterium rzeczowego (patrz zestawienie). Orzeczenia dotyczące kwestii ogólnych lub wieloaspektowych ułożono pod pierwszym artykułem właściwego tytułu (działu), ewentualnie w grupie orzeczeń zatytułowanej „ogólne”.

3. Każde orzeczenie jest opatrzone informacją o procesowej formie jego wydania, datą, sygnaturą oraz adresami, pod którymi zostało opublikowane. Adresy dotyczą publikacji tradycyjnych (papierowych) i nie obejmują w zasadzie tylko dzienników lub czasopism o charakterze publicystycznym (prasy codziennej lub tygodniowej). Jeżeli do orzeczenia opublikowano głosę, notkę, notę, omówienie lub komentarz, to fakt ten znajduje szczegółowe zaznaczenie, obejmujące autora oraz miejsce publikacji. W tej grupie informacji ujęte są również wszystkie wypowiedzi zawarte w przeglądach orzecznictwa oraz opracowaniach (artykułach) poświęconych omówieniu danego orzeczenia.

W opisie orzeczeń w zasadzie nie przytacza się pełnych tytułów przeglądów orzecznictwa, niekiedy bardzo rozbudowanych, opisujących m.in. okresy i sądy, których dotyczą. W celu skrócenia i uproszczenia tych tytułów ograniczono się do podanego kursywą określenia „Przegląd orzecznictwa”. Ostatnio coraz częściej nadaje się tytuły także klasycznym glosom; i w tym wypadku pozostano przy określeniu „głosa”.

4. Wiele orzeczeń publikowano, zwłaszcza przed wojną, w różnych czasopiśmiech z niejednakowym brzmieniem tezy. Wynikało to z tego, że tylko stosunkowo nieliczne rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, upowszechniane w zbiorze urzędowym, miały swoją tezę oficjalną, pozostałe natomiast były formułowane przez redaktorów poszczególnych periodyków, według ich uznania i wycucia. Przyjęto zasadę, że orzeczenie publikowane w zbiorze urzędowym zachowuje brzmienie uwidocznione w tym zbiorze, natomiast w innych wypadkach wybór tezy najlepiej oddającej istotę rozstrzygniętego zagadnienia ma charakter autorski.

Tezy zasadniczo zachowują więc brzmienie oryginalne; w wypadkach koniecznych, jeżeli archaizmy językowe były zbyt rażące lub nieczytelne – zarówno leksykalne, jak i syntaktyczne – uwspółcześniano je, zachowując jednak umiar i powściągliwość. Korygowano też oczywiście błędy pisarskie (drukarskie), a także – gdy było to możliwe, a zazwyczaj było – błędy w oznaczeniu orzeczenia, najczęściej dotyczące sygnatury lub daty wydania. W wypadku różnic w przytaczaniu sygnatury orzeczenia (np. pominięcia litery lub cyfry) starano się zachować brzmienie sygnatury podanej w zbiorze urzędowym lub – w danym wypadku – w źródle najbardziej wiarygodnym.

W dążeniu do zachowania oryginalnego brzmienia tezy nie usuwano z tekstu określeń, zwłaszcza techniczno-prawnych, dzisiaj już przestarzałych lub

nieaktualnych. Chodzi o dawne nazwy niektórych instytucji prawnych lub nieistniejące już organy, o uchylone akty prawne, stare oznaczenia artykułów kodeksów itd. W takich sytuacjach ingerencja autora ograniczyła się do umieszczenia w nawiasie kwadratowym określenia (oznaczenia) współczesnego. Niekiedy określenia nieaktualne lub przestarzałe zostały zaznaczone czcionką wyróżniającą (kursywą), kiedy indziej całkiem zbędne fragmenty tezy pominięto z pozostawieniem śladu w postaci wielokropka. W dość licznych przypadkach przedstawiono także krótkie fragmenty uzasadnień orzeczeń; funkcjonują one w zbiorze jako samodzielne tezy albo jako dopełnienie tez oficjalnych.

5. W zbiorze nie uwzględniono kwalifikacji i podziału orzeczeń na „aktualne” i „nieaktualne”, w związku z czym pominięto tylko te, które np. na skutek uchylenia ustawy lub bezpowrotnego zaniku funkcjonującej ongiś instytucji prawnej, często powołanej do życia lub stosowanej incydentalnie, całkowicie utraciły znaczenie. Znajdują się zatem w zbiorze orzeczenia formalnie nieaktualne, tzn. nieodnoszące się do obowiązującego stanu prawnego, jednak np. przez swą ponadczasową doniosłość zachowujące walor historyczny, sięgające swymi skutkami poza czas obowiązywania przepisu albo też unaoczniające sposób rozstrzygania przez najwyższą instancję sądową zagadnień mających charakter uniwersalny. Są także orzeczenia, które utraciły aktualność w tym sensie, że z zajętego w nich stanowiska Sąd Najwyższy się wycofał. Wszystkie te orzeczenia, określane potocznie jako nieaktualne, mają istotną wartość historyczną i poznawczą.

Piśmiennictwo

1. GUDI-LEX zawiera wszystkie pozycje piśmiennictwa prawniczego dotyczące kodeksu postępowania cywilnego opublikowane w okresie 1830–2020 (w tomie V w okresie 1838–2020). Obejmuje monografie, książki tematyczne, księgi pamiątkowe, dzieła zbiorowe itd., a także artykuły (inne formy) ogłaszane w czasopismach lub innych periodykach prawnych (np. uczelnianych zeszytach naukowych), ale także w innych publikacjach, niekiedy nieznanych, lokalnych, środowiskowych, efemerycznych lub o niewielkim zasięgu rozpowszechniania. Zbiór obejmuje wyłącznie teksty opublikowane w języku polskim, wydawane w Polsce, a przed 1918 r. – na terenach polskich anektowanych przez zaborcę. W wyjątkowych wypadkach przytoczono pozycje piśmiennicze wydane poza granicami kraju; dotyczy to pozycji opublikowanych w języku polskim w zbiorach wydanych przez zagraniczne ośrodki naukowe, obejmujących dorobek konferencji organizowanych z udziałem przedstawicieli polskich uczelni.

2. Podobnie jak orzeczenia, pozycje piśmiennictwa przypisane są do poszczególnych artykułów kodeksu, przy czym łącznikiem podstawowym jest tytuł publikacji oraz jej dominujący temat. Pozycje piśmiennictwa wiążące się z kilkoma artykułami zostały umieszczone pod każdym z nich, co chroni Czytelnika przed uciążliwym systemem odsyłaczy tekstowych.

Pozycje piśmiennictwa przypisane poszczególnym artykułom kodeksu zostały ułożone w porządku alfabetycznym według nazwisk autorów (w ramach

autorów według brzmienia tytułu), a zapisy bibliograficzne, oprócz nazwiska i imienia oraz tytułu dzieła, wskazują miejsce publikacji – w wypadku czasopism z określeniem tytułu, rocznika, numeru i strony. Jeżeli dana pozycja stanowi część dzieła zbiorowego, jest to wyraźnie zaznaczone, ze wskazaniem redaktora (redaktorów) całości, a także tomu, miejsca i roku wydania oraz strony. W tytułach pozycji starszych, pochodzących z XIX w., w niektórych, nielicznych wypadkach uwspółcześniono archaiczną pisownię tytułu, dostosowując ją do obecnych zasad. Czyniono to jednak tylko wtedy, gdy zapis oryginalny utrudniał zrozumienie albo brzmiał dzisiaj rażąco sztucznie. Ingerencje te nie deformują oryginału, są niewielkie i dotyczą wyłącznie transkrypcji.

3. Wykazy piśmiennictwa nie zawierają żadnych wyróżnień „ważności” dzieła, w wykazach są zatem – obok dzieł o fundamentalnym znaczeniu i mających ponadczasową doniosłość – także teksty drobne, przyczynkarskie lub pozbawione istotnych walorów naukowych lub poznawczych. Jest wiele prac nieznanych, publikowanych w czasopismach „niszowych”, zapoznanych, niewidocznych w bibliografiach lub opracowaniach monograficznych. Wybór i ocena dzieła należą do Czytelnika; każdy szuka czego innego, kieruje się innymi kryteriami i dysponuje innym „aparatem skojarzeniowym”.

4. W wykazach piśmiennictwa pominięto podręczniki, komentarze, zbiory orzecznictwa, wzory pism procesowych oraz bibliografie. Pozycje te – dotyczące prawa cywilnego w całości – są powszechnie znane oraz na stałe obecne w bibliotekach i księgarniach. Pominięto także poradniki, zbiory kasusów, artykuły publicystyczne, opracowania popularyzatorskie, recenzje, doraźne notki polemiczne i przeglądy orzecznictwa; autorów i adresy przeglądów uwzględniono przy orzeczeniach, których dotyczą. To samo dotyczy glos (komentarzy, notek itp.), w związku z czym i w tym wypadku Czytelnik powinien poszukiwać wiadomości o nich przy konkretnych orzeczeniach. Taki sposób prezentacji tych form piśmienniczych jest wystarczający, a sama treść tezy orzeczenia stanowi zazwyczaj dostateczny wyznacznik tematu glosy.

5. Pozycje piśmiennictwa dotyczące kwestii ogólnych lub wieloaspektowych (np. monografie) zostały ulokowane pod pierwszym artykułem właściwego tytułu (działu), ewentualnie w grupie zatytułowanej „ogólne” (patrz zestawienie). Pozycje związane z daną kwestią luźniej Czytelnik znajdzie pod innymi artykułami danego tytułu (działu), ewentualnie w innych miejscach wybranych w drodze „systemowych” skojarzeń lub na podstawie dyktowanych wiedzą i doświadczeniem wskazówek. Czytelnik ma pełną gwarancję, że pod wytypowanym artykułem nie spotka pozycji piśmiennictwa przypisanych tam przypadkowo, błędnie lub pozostających bez żadnego związku z unormowaną w tym artykule kwestią.

**ZESTAWIENIE ARTYKUŁÓW KODEKSU, W KTÓRYCH ZASTOSOWANO
PODZIAŁ MERYTORYCZNY ORZECZNICTWA I PIŚMIENNICTWA**

ORZECZNICTWO

ART. 776

Ogólne
Bankowy tytuł egzekucyjny (wykonawczy)

PIŚMIENNICTWO

ART. 758

Postępowanie egzekucyjne ogólnie
Elektroniczne postępowanie egzekucyjne

ART. 759

Organy egzekucyjne
Nadzór sądu

ART. 767

Ogólne
Skarga na czynność komornika

ART. 776

Ogólne
Bankowe tytuły egzekucyjne (wykonawcze)

ART. 781

Ogólne
Koszty postępowania klauzulowego

ART. 844

Egzekucja świadczeń pieniężnych ogólnie
Egzekucja z ruchomości ogólnie
Właściwość komornika

ART. 880

Egzekucja z wynagrodzenia za pracę ogólnie
Właściwość komornika

ART. 921

Egzekucja z nieruchomości ogólnie
Właściwość komornika

ART. 1041

Egzekucja świadczeń niepieniężnych ogólnie
Właściwość komornika

ART. 1097

Międzynarodowe postępowanie cywilne – ogólnie
Jurysdykcja krajowa – ogólnie
Jurysdykcja w prawie europejskim i aktach prawa międzynarodowego
Jurysdykcja w postępowaniu upadłościowym
Prawo obce w postępowaniu cywilnym

USTAWA

z dnia 17 listopada 1964 r.

**KODEKS
POSTĘPOWANIA CYWILNEGO**

(tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1575; zm.: Dz.U. z 2020 r. poz. 1578)

CZĘŚĆ TRZECIA
POSTĘPOWANIE EGZEKUCYJNE

TYTUŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

DZIAŁ I

ORGANY EGZEKUCYJNE, ICH WŁAŚCIWOŚĆ I POSTĘPOWANIE W OGÓLNOŚCI

Art. 758. [Właściwe organy]

Sprawy egzekucyjne należą do właściwości sądów rejonowych i działających przy tych sądach komorników.

ORZECZNICTWO	59
PIŚMIENICTWO	60
Postępowanie egzekucyjne ogólnie	60
Elektroniczne postępowanie egzekucyjne	67

ORZECZNICTWO

Postępowanie dotyczące wpisu hipoteki przymusowej powinno być traktowane jako postępowanie egzekucyjne.

orzeczenie SN z 29 stycznia 1953 r., II C 2520/52, OSN 1954/2, poz. 34; PiP 1954/2, s. 369

Do wykonania prawomocnego wyroku sądowego, przywracającego zakłócone posiadanie wspólnej kuchni przez nakazanie pozwanemu wprowadzenia do tej kuchni szafy i kufra powoda, właściwy jest organ egzekucyjny władzy sądowej.

uchwała SN z 7 stycznia 1960 r., 1 CO 46/59, OSN 1961/1, poz. 16; PiP 1960/11, s. 885; PiP 1961/11, s. 805 z omówieniem W. Siedleckiego, *Przegląd orzecznictwa*; NP 1962/3, s. 361 z omówieniem E. Wengerka, *Przegląd orzecznictwa*

Sąd gospodarczy nie jest sądem egzekucyjnym.

uchwała SN z 30 czerwca 1992 r., III CZP 74/92, OSNCP 1992/12, poz. 229; PPH 1993/4, s. 21; OG 1992/4, poz. 77; Rzesz.ZN 2000/29, s. 225 z glosą P. Osowego i P. Pełczyńskiego; PS 1994/9, s. 78 z omówieniem J. Gudowskiego, *Przegląd orzecznictwa*; MoP 2001/7, s. 399 z omówieniem P. Osowego i P. Pełczyńskiego, *Kognicja sądu gospodarczego w sprawach egzekucyjnych*

Ściągnięcie nieuiszczonej kary grzywny i kosztów postępowania orzeczonych przez kolegium do spraw wykroczeń należy do egzekucji sądowej.

uchwała SN z 23 maja 1997 r., III CZP 19/97, OSNC 1997/10, poz. 140; BSN 1997/5, s. 8; R.Pr. 1997/5, s. 55; OSwSG 1997/11, poz. 123

PIŚMIENICTWO

Postępowanie egzekucyjne ogólnie

Arnold Szymon, *O niektórych zasadach postępowania egzekucyjnego i zabezpieczającego*, PS 1933/3, s. 110

Bartosz-Burdiak Patrycja Gabriela, Czyżyk Tomasz Piotr, *Prawa i obowiązki osób trzecich w postępowaniu egzekucyjnym*, Temidium 2013/3, s. 34

Białecki Marcin, *Skarga na przewlekłość postępowania egzekucyjnego (w:) Współczesny model egzekucji sądowej i postępowania egzekucyjnego. Zbiór studiów*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, I. Gil, A. Góra-Błaszczkowska, Sopot 2017, s. 309

Broniewicz Witold, *Kodyfikacja prawa pracy a sądowe postępowanie egzekucyjne*, PUG 1975/11–12, s. 323

Broniewicz Witold, *Postępowanie egzekucyjne i egzekucja w sprawach cywilnych*, PiP 1988/8, s. 39

Buczkowski Mieczysław, *Uczestnik w postępowaniu egzekucyjnym*, PS 1939/4, s. 100

Cieślak Sławomir, *Formalizm postępowania egzekucyjnego*, PPE 2009/12, s. 7

Cieślak Sławomir, *Wpływ postępowania upadłościowego wszczętego w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej na polskie postępowanie egzekucyjne*, PPE 2011/10–12, s. 7

Cieślak Sławomir, *Wykonanie orzeczeń w sprawach z zakresu prawa pracy (w:) System prawa pracy*, t. 6, *Procesowe prawo pracy*, red. K.W. Baran, Warszawa 2016, s. 837

Dalka Sławomir, *Sądowe postępowanie egzekucyjne*, PES 1993/3, s. 5

Derlatka Joanna, *Udział i status zarządcy sukcesyjnego w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, PPE 2019/5, s. 7

Derlatka Joanna, *Zasada sprawnej egzekucji sądowej jako element efektywnego wymiaru sprawiedliwości*, ZN KUL 2017/3, s. 119

Dukat Patrycja Weronika, *Narzędzia prawne komornika sądowego (zagadnienia wybrane)*, Civitas et Lex 2019/2, s. 39

Ereciński Tadeusz, *Kierunki reformy sądowego postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego w sprawach cywilnych (w:) Analiza i ocena ustawy o komornikach sądowych i egzekucji*, red. K. Lubiński, Sopot 2000, s. 277

Ereciński Tadeusz, *Organy egzekucji sądowej na tle porównawczym*, ZN IBPS 1987/27–28, s. 77

Fenichel Zygmunt, *Polskie międzynarodowe prawo egzekucyjne według k.p.c.*, Gł.Prawa 1933/6, s. 320; Gł.Prawa 1933/7–8, s. 417; *Polskie prawo prywatne i procesowe. Studja*, Kraków 1936, s. 640

- Flaga-Gieruszyńska Kinga, *Czynności komornika dotyczące pojednania dłużnika i wierzyciela* (w:) *Założenia projektu nowej ustawy o komornikach sądowych. Materiały ogólnopolskiej konferencji naukowej „Założenia projektu nowej ustawy o komornikach sądowych pod patronatem Ministra Sprawiedliwości, Warszawa, 21 października 2013 r.”*, red. A. Marciniak, Sopot 2014, s. 167
- Flaga-Gieruszyńska Kinga, *Skarga na naruszenie prawa strony do załatwienia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu egzekucyjnym* (w:) *Środki zaskarżenia w sądowym postępowaniu egzekucyjnym. Zbiór studiów*, red. J. Misztal-Konecka, Sopot 2017, s. 195
- Flaga-Gieruszyńska Kinga, *Sprawy egzekucyjne w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka* (w:) *Egzekucja sądowa w świetle przepisów z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego*, red. A. Marciniak, Sopot 2016, s. 163
- Gaul Hans Friedhelm, *Ochrona prawna w egzekucji w świetle podstaw konstytucyjnych i dogmatycznych*, PPE 2003/1, s. 30
- Gil Izabella, *Wpływ ogłoszenia upadłości i wszczęcia postępowań restrukturyzacyjnych na cywilne postępowania egzekucyjne i zabezpieczające*, Biuletyn Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego 2017/2, s. 94
- Gil Izabella, Ziajka Bartosz, *Wpływ złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości na cywilne postępowania zabezpieczające i egzekucyjne* (w:) *Transformacje postępowania cywilnego w postępowaniach rozpoznawczych*, red. I. Gil, Sopot 2017, s. 181
- Haak Henryk, *Egzekucja a wykonanie – sygnalizacja niektórych pojęć*, PES 1994/6, s. 40
- Hajdukiewicz Jacek Wojciech, *Różnicowanie procedur egzekucyjnych w zależności od pochodzenia wierzytelności. Konsekwencje dla państwa i stron postępowania*, PPE 2017/1, s. 49
- Hrycaj Anna, *Wpływ postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości na postępowanie egzekucyjne*, PPE 2006/7–8, s. 57
- Jakacka Milena, *Problem domniemania w postępowaniu egzekucyjnym. Ujęcie praktyczne*, Pal. 2016/13, s. 233 (e.Palestra 2016, poz. 31)
- Jankowski Janusz, *Dopuszczalność drogi egzekucji sądowej*, PPE 2015/2, s. 5
- Jankowski Janusz, *Kryteria decydujące o pojęciu stron postępowania egzekucyjnego na tle struktury tego postępowania*, AUL FI 1990/42, s. 33
- Jankowski Janusz, *Nowelizacja części drugiej kodeksu postępowania cywilnego (postępowania zabezpieczające i egzekucyjne)*, PS 1996/10, s. 44
- Jankowski Janusz, *Nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego, cz. 3, Postępowanie egzekucyjne, cz. 1 i 2*, MoP 2004/22, s. 1017; MoP 2004/23, s. 1067
- Jankowski Janusz, *Nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego w zakresie podstawy egzekucji oraz niektórych uprawnień i obowiązków komorników*, PPE 2012/3–6, s. 5
- Jankowski Janusz, *Przebieg postępowania egzekucyjnego, upadłościowego i układowego. Struktura postępowań w ujęciu dynamicznym*, Kraków 1999
- Jankowski Janusz, *Rodzaje i sposoby egzekucji* (w:) *Egzekucja sądowa świadczeń pieniężnych w Polsce*, red. K. Lubiński, Sopot 2002, s. 26

- Jankowski Janusz, *Uczestnicy sądowego postępowania egzekucyjnego*, Łódź 1992
- Jankowski Janusz, *Wpływ niektórych czynników na przebieg (tok) postępowania egzekucyjnego (w:) Wokół problematyki cywilnoprosesowej. Studium teoretycznoprawne. Księga pamiątkowa dla uczczenia pracy naukowej Profesora Kazimierza Korzana*, red. A. Nowak, Katowice 2001, s. 93
- Jędrejek Grzegorz, *Postępowanie egzekucyjne a regulacja stosunków majątkowych małżonków*, SP 2009/3, s. 171
- Knypl Tomasz, *Nowa konstytucja i postępowanie egzekucyjne*, PES 1997/24, s. 15
- Knypl Tomasz M., *Pojęcie dobrych obyczajów w prawie i w postępowaniu egzekucyjnym*, PES 1997/25, s. 82
- Knypl Zenon, *Podwójne obywatelstwo a postępowanie egzekucyjne*, PES 1995/14, s. 45
- Knypl Zenon, *Stosowanie umów międzynarodowych w postępowaniu egzekucyjnym w świetle nowej konstytucji*, PES 1997/25, s. 47
- Knypl Zenon, Merchel Zbigniew, *Finansowanie egzekucji sądowej prowadzonej przez komornika sądowego*, Sopot 2015
- Konarska Paulina Wilhelmina, *Wpływ nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego na usprawnienie postępowania egzekucyjnego*, SIL 2016/2, s. 113
- Konieczna Agnieszka, *Analiza najważniejszych zmian w sądowym postępowaniu egzekucyjnym obowiązujących od 1 stycznia 2019 r.*, R.Pr. ZN 2020/2, s. 9
- Korzan Kazimierz, *Sądowe postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne w sprawach cywilnych*, Warszawa 1986
- Korzan Kazimierz, *Wykonanie orzeczeń w sprawach o roszczenia pracowników ze stosunku pracy (Studium teoretycznoprosesowe)*, Katowice 1985
- Kostwiński Marcin, *Prawo obce w postępowaniu egzekucyjnym – zagadnienia wybrane*, PPE 2016/7, s. 30
- Kościółek Anna, *Wzmocnienie pozycji dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym w świetle ustawy z dnia 10 maja 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego*, PS 2013/7–8, s. 90
- Kot Jan, *Prokurator i organizacje społeczne ludu pracującego w postępowaniu egzekucyjnym*, Probl.Praw. 1980/5, s. 19
- Kot Jan, *Środki prawne w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, Pal. 1983/3–4, s. 70
- Kowalkowski Roman, *Postępowanie egzekucyjne a egzekucja*, PES 1995/10, s. 28
- Kruszelnicki Franciszek, *Które z przepisów części I k.p.c. mają zastosowanie w postępowaniu egzekucyjnym*, NPC 1933/8, s. 225
- Kruszelnicki Franciszek, *Zarys systemu prawa egzekucyjnego i zabezpieczającego*, Warszawa 1934
- Kunicki Ireneusz, *Stosowanie prawa obcego w sądowym postępowaniu egzekucyjnym. Zagadnienia ogólne (w:) Iustitia est constans et perpetua voluntas ius suum cuique tribuendi. Księga jubileuszowa z okazji X-lecia Samorządu Komorniczego w Apelacji Szczecińskiej*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, Currenda 2016, s. 253

- Kunicki Ireneusz, *Ustalanie treści prawa obcego przez sądowe organy egzekucyjne* (w:) *Egzekucja sądowa w świetle przepisów z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego*, red. A. Marciniak, Sopot 2016, s. 35
- Lewandowski Marek, *Odpowiednie stosowanie przepisów o procesie do postępowania klauzulowego i egzekucyjnego (na tle wybranych orzeczeń sądowych)*, PES 2000/9, s. 40
- Lubiński Kazimierz, *Kierunki reformy systemu organów egzekucyjnych w sprawach cywilnych oraz instytucji komornika sądowego*, PES 1997/28, s. 5
- Lubiński Kazimierz, *Organy egzekucyjne oraz ich właściwość* (w:) *Egzekucja sądowa świadczeń pieniężnych w Polsce*, red. K. Lubiński, Sopot 2002, s. 32
- Lubiński Kazimierz, *Uczestnicy sądowego postępowania egzekucyjnego*, PES 1993/12, s. 5; PES 1994/5, s. 5
- Malmuk-Cieplak Anetta, *Wpływ postępowania upadłościowego na postępowanie egzekucyjne*, PPC 2915/3, s. 383
- Marciniak Andrzej, *Nadużycie prawa procesowego cywilnego w postępowaniu egzekucyjnym* (w:) *Nadużycie prawa procesowego cywilnego*, red. P. Grzegorzczak, M. Walaśnik, F. Zedler, Warszawa 2019, s. 348
- Marciniak Andrzej, *Sądowe postępowanie egzekucyjne*, Warszawa 2011
- Marciniak Andrzej, *Sądowe postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych*, Warszawa 2019
- Marciniak Andrzej, *Stosunek sądowego postępowania egzekucyjnego do postępowania układowego* (w:) *Symbolae Vitoldo Broniewicz dedicatae. Księga Pamiątkowa ku czci Witolda Broniewicza*, red. A. Marciniak, Łódź 1998, s. 249
- Marciniak Andrzej, *Zadania komornika sądowego w polskim postępowaniu cywilnym*, PPE 2006/12, s. 21
- Marciniak Andrzej, *Źródła sądowego prawa egzekucyjnego* (w:) *Egzekucja sądowa świadczeń pieniężnych w Polsce*, red. K. Lubiński, Sopot 2002, s. 18
- Mądrzak Henryk, *Czynności egzekucyjne (analiza pojęcia)* (w:) *Komornicy jako organy egzekucyjne w nowych warunkach ustrojowych (poszukiwanie optymalnych rozwiązań). Materiały na I Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe w dniach 27–30 czerwca 1994 r. w Zakopanem*, PES 1994/8, s. 106
- Merchel Zbigniew, *Jawność postępowania egzekucyjnego*, PES 1994/6, s. 48
- Merchel Zbigniew, *Kilka uwag na temat przedstawicielstwa w postępowaniu egzekucyjnym*, PES 1994/5, s. 13
- Merchel Zbigniew, *Komornik w postępowaniu wieczysto-księgowym*, PES 1996/20, s. 57
- Muliński Maciej, *Zasady postępowania egzekucyjnego w świetle poglądów doktryny i orzecznictwa* (w:) *Ius est a iustitia appellatum. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Tadeuszowi Wiśniewskiemu*, red. T. Ereciński, J. Gudowski, M. Pazdan, M. Tomalak, Warszawa 2017, s. 682
- Nowak-Gruca Aleksandra, *Zdatność egzekucyjna praw własności intelektualnej*, PPE 2012/7–10, s. 15

- Okniańska-Tyndyk Karolina, *Analiza wybranych cech i standardów postępowania egzekucyjnego w perspektywie orzecznictwa sądów europejskich, Trybunału Konstytucyjnego oraz Sądu Najwyższego* (w:) *Współczesny model egzekucji sądowej i postępowania egzekucyjnego. Zbiór studiów*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, I. Gil, A. Góra-Błaszczkowska, Sopot 2017, s. 293
- Osowy Piotr, Pelczyński Piotr, *Kognicja sądu gospodarczego w sprawach egzekucyjnych*, MoP 2001/7, s. 399
- Paluchniak Cezary, *Klasyfikacja postanowień sądu w postępowaniu egzekucyjnym – wybrane zagadnienia*, Pal. 2015/9–10, s. 128
- Piotrowski Janusz, *Przedsiębiorstwo państwowe w sądowym postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym*, Warszawa 1982
- Pogonowski Piotr, *Sądowe postępowanie egzekucyjne. Podstawowe założenia systemowe na tle rozwiązań państw obcych*, Przegl.Legis. 2006/6, s. 9
- Sadowska Beata, *Dyspozycyjność w zakresie wyboru drogi zaspokojenia należności wierzyciela w postępowaniu cywilnym*, PPE 2019/6, s. 18
- Schönbach I., *Zasady prawa o sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, N.Pal. 1933/1, s. 4
- Siedlecki Władysław, *Egzekucja sądowa a egzekucja administracyjna*, Pal. 1980/6, s. 13
- Siedlecki Władysław, *Realizacja ochrony cywilnoprawnej jednostki w postępowaniu egzekucyjnym*, ZN UJ. Prace Prawnicze 1979/85, s. 69
- Sławicki Piotr, *Wpływ ustanowienia zarządu sukcesyjnego na postępowanie klauzulowe i egzekucyjne*, RNP 2019/2, s. 79
- Staniszewski Tomasz, *Egzekucja sądowa prowadzona przez komornika*, Pr.Gosp. 1995/1, s. 52
- Staszczuk Piotr, *Pozycja dłużnika i wierzyciela na gruncie rozporządzenia Bruksela I bis* (w:) *Aktualne problemy sądowego postępowania egzekucyjnego*, red. M. Romańska, K. Koziara, Kraków 2014, s. 11
- Sulich Anna, *Specyfika i środki zwalczania przewlekłości postępowania egzekucyjnego*, PPC 2011/1, s. 79
- Szczepanowska Elżbieta, *Nowelizacja przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w kodeksie postępowania cywilnego wchodząca w życie 1.01.2019 r.* (w:) *Postępowanie cywilne – wprowadzone i projektowane zmiany 2019*, red. G. Jędrejek, S. Kotas, F. Manikowski, Warszawa 2019, s. 345
- Szczurek Zbigniew, *Czynności egzekucyjne. Zagadnienia ogólne*, Sopot 2017
- Szczurek Zbigniew, *Dochodzenie wierzytelności od dłużników zamieszkałych za granicą*, PES 1993/2, s. 29
- Szczurek Zbigniew, *Dochodzenie wierzytelności od dłużników zamieszkałych za granicą*, Zagadnienia Egzekucji Sądowej w Polsce 1994/1, s. 104
- Szczurek Zbigniew, *Egzekucja na rzecz wierzycieli zamieszkałych za granicą*, Pal. 1989/4, s. 25

- Szczurek Zbigniew, *Egzekucja na rzecz właścicieli zamieszkałych za granicą*, Bibl.Sędz., Warszawa 1985
- Szczurek Zbigniew, *Egzekucja sądowa w prawie polskim*, Sopot 2015
- Szczurek Zbigniew, *Egzekucja sądowa w sprawach cywilnych. Część ogólna*, Sopot 2005
- Szczurek Zbigniew, *Element zagraniczny w postępowaniu egzekucyjnym w świetle badań praktyki komorników sądowych*, Bibl.Sędz. nr 83, Warszawa 1988
- Szczurek Zbigniew, *Jurysdykcja krajowa polskich organów egzekucyjnych*, PES 1995/1, s. 79
- Szczurek Zbigniew, *Potrzeba odwoływania się w postępowaniu egzekucyjnym do zasad postępowania egzekucyjnego (w:) Cechą sprawiedliwości jest nie krzywdzić ludzi. Księga pamiątkowa ku czci Zenona Knypla*, red. Z. Szczurek, G. Sikorski, Sopot 2017, s. 73
- Szczurek Zbigniew, *Stosowanie zasad naczelnych postępowania cywilnego w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, PPE 2008/1–2, s. 35
- Szczurek Zbigniew, *Zmiana stron w postępowaniu egzekucyjnym*, PES 1994/9, s. 19
- Szostek Dariusz, *Wpływ rozporządzenia eIDAS na sądowe postępowanie egzekucyjne (w:) Egzekucja sądowa w świetle przepisów z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego*, red. A. Marciniak, Sopot 2016, s. 249
- Sztejnman Albin, *O ogólnych przepisach prawa o sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, GSW 1933/14, s. 211; GSW 1933/15, s. 229
- Szymański Marek, *Skuteczność egzekucji świadczeń pieniężnych (w:) Egzekucja sądowa świadczeń pieniężnych w Polsce*, red. K. Lubiński, Sopot 2002, s. 330
- Świeboda Zdzisław, *Pojęcie i rodzaje czynności egzekucyjnych*, Pal. 1976/10, s. 48
- Świeboda Zdzisław, *Pozaegzekucyjny tryb wykonywania tytułów wykonawczych (w:) Prace cywilistyczne. Księga pamiątkowa dla uczczenia 40-lecia pracy naukowej profesora Jana J. Winiarza*, red. S. Wójcik, Warszawa 1990, s. 340
- Świeboda Zdzisław, *Sąd jako organ egzekucyjny*, Warszawa 1980
- Świeboda Zdzisław, *Zagadnienia wybrane z zakresu postępowania egzekucyjnego (w:) Funkcjonowanie k.p.c. w praktyce. Materiały na konferencję naukową Warszawa–Popowo*, IBPS, IPiP PAN, Uniwersytet Warszawski, październik 1984
- Świeczkowski Jarosław, *Postępowanie wykonawcze w sprawach cywilnych*, PiP 2014/2, s. 50
- Świeczkowski Jarosław, *Potrzeba stosowania prawidłowej wykładni przepisów zawierających zbliżone pojęcia (na przykładzie postępowania egzekucyjnego)*, PPE 2004/5–6, s. 97
- Świeczkowski Jarosław, *Współuczestnictwo w postępowaniu egzekucyjnym (w:) Wszelkie prawo stanowiące jest dla ludzi. Księga jubileuszowa Sędziego Doktora Zbigniewa Szczurka*, red. J. Świeczkowski, Gdańsk 2015, s. 462
- Telenga Przemysław, *Legitymacja formalna do wszczęcia egzekucji sądowej (w:) Jus et remedium. Księga jubileuszowa Profesora Mieczysława Sawczuka*, red. A. Jakubecki, J.A. Strzępka, Warszawa 2010, s. 579

- Telenga Przemysław, *Uwagi o przedmiocie postępowania egzekucyjnego i egzekucji sądowej* (w:) *Sine ira et studio. Księga jubileuszowa dedykowana Sędziemu Jackowi Gudowskiemu*, red. T. Ereciński, P. Grzegorzczak, K. Weitz, Warszawa 2016, s. 603
- Tomalak Wojciech, *Status prawny komornika jako organu egzekucyjnego w sprawach cywilnych* (w:) *Z zagadnień współczesnego prawa polskiego*, red. A. Doczekalska, Warszawa 2011, s. 393
- Tomalak Wojciech, *Status ustrojowy i procesowy komornika sądowego*, Warszawa 2014
- Torbus Andrzej, *Jurysdykcja krajowa w sprawach z zakresu postępowania zabezpieczającego oraz postępowania egzekucyjnego* (w:) *Egzekucja sądowa w świetle przepisów z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego*, red. A. Marciniak, Sopot 2016, s. 67
- Torbus Andrzej, *Środki ochrony prawnej w postępowaniu egzekucyjnym* (w:) *Komornicy jako organy egzekucyjne w nowych warunkach ustrojowych (poszukiwanie optymalnych rozwiązań). Materiały na I Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe w dniach 27–30 czerwca 1994 r. w Zakopanem*, PES 1994/8, s. 201
- Uliasz Marcin, *Zasada jawności sądowego postępowania egzekucyjnego w dobie informatyzacji*, Warszawa 2018
- Wengerek Edmund, *Egzekucja sądowa. Studium na tle projektu k.p.c. PRL*, Lublin 1957
- Wengerek Edmund, *Pełnomocnicy stron w postępowaniu egzekucyjnym*, Pal. 1967/4, s. 13
- Wengerek Edmund, *Pojęcie, przedmiot i przesłanki postępowania egzekucyjnego i zabezpieczającego* (w:) *Wstęp do systemu prawa procesowego cywilnego*, red. J. Jodłowski, E. Łętowska, Ossolineum 1974, s. 335
- Wengerek Edward, *Postępowanie egzekucyjne. Przepisy ogólne*, Katowice 1965
- Wengerek Edmund, *Postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych*, Warszawa 1961
- Wengerek Edmund, *Problemy egzekucji sądowej w sprawach cywilnych*, NP 1962/7–8, s. 916
- Wengerek Edmund, *Prokurator w postępowaniu egzekucyjnym według nowego k.p.c.*, BGP 1966/1–2, s. 17
- Wengerek Edmund, *Sądowe postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych*, Warszawa 1970; 1973; 1978
- Wengerek Edmund (współudział Tyczka Mieczysław), *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, Warszawa 1972
- Wieczorek Piotr, *Funkcje postępowań egzekucyjnego i zabezpieczającego*, PES 2000/7, s. 26
- Wierzbowska Dorota, *Koncepcje ujednolicenia procedury cywilnej w prawie europejskim a problematyka egzekucyjna*, PES 1996/20, s. 87
- Zawiślak Katarzyna, *Postępowanie dowodowe* (w:) *Dowody w postępowaniu cywilnym*, red. Ł. Błaszczak, K. Markiewicz, E. Rudkowska-Ząbczyk, Warszawa 2010, s. 360

Patrz także piśmiennictwo do art. 759 – Organy egzekucyjne.

Elektroniczne postępowanie egzekucyjne

- Borek Marcin, *Ochrona tajemnicy komornika sądowego w elektronicznym sądowym postępowaniu egzekucyjnym* (w:) *E-obywatel. E-sprawiedliwość. E-usługi*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, J. Gołaczyński, D. Szostek, Warszawa 2017, s. 259
- Cieślak Sławomir, *Zakres zastosowania elektronicznej formy pisemnej w postępowaniu egzekucyjnym po nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego z 9 stycznia 2009 r.* (w:) *W poszukiwaniu prawa dobrego i sprawiedliwego. Księga pamiątkowa ku czci Jana Tredera*, red. K. Lubiński, Warszawa 2013, s. 197
- Flaga-Gieruszyńska Kinga, *Elektronizacja doręczeń i zawiadomień w sądowym postępowaniu egzekucyjnym* (w:) *Sądowe postępowanie egzekucyjne. Zasadnicze kierunki zmian z 2016 roku*, red. A. Marciniak, Sopot 2017, s. 265
- Flaga-Gieruszyńska Kinga, *Elektronizacja doręczeń i zawiadomień w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, PPE 2017/8, s. 7; PPE 2018/1, suplement, s. 63
- Flaga-Gieruszyńska Kinga, *Wpływ informatyzacji na sprawność i efektywność sądowego postępowania egzekucyjnego* (w:) *Elektronizacja sądowego postępowania egzekucyjnego w Polsce*, red. A. Marciniak, Sopot 2015, s. 65
- Gil Izabella, *Elektronizacja postępowania egzekucyjnego* (w:) *W kierunku odformalizowania postępowania sądowego*, red. D. Gil, Lublin 2017, s. 2019
- Gołaczyński Jacek, *Informatyzacja postępowania cywilnego ze szczególnym uwzględnieniem postępowania egzekucyjnego* (w:) *Proces cywilny. Nauka-kodyfikacja-praktyka. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Feliksowi Zedlerowi*, red. P. Grzegorzczak, K. Knoppek, M. Walasik, Warszawa 2012, s. 647
- Grajduła Wiesław, *Elektronizacja sądowego postępowania egzekucyjnego a prawo do sądu* (w:) *Elektronizacja sądowego postępowania egzekucyjnego w Polsce*, red. A. Marciniak, Sopot 2015, s. 47
- Harla Andrzej Grzegorz, *Ogólnosystemowe uwarunkowania informatyzacji postępowania egzekucyjnego w sprawach cywilnych* (w:) *Elektronizacja sądowego postępowania egzekucyjnego w Polsce*, red. A. Marciniak, Sopot 2015, s. 27
- Julke Grzegorz, *Dopuszczalność stosowania przepisów o podpisie elektronicznym oraz możliwość wykorzystywania elektronicznych form przekazu w postępowaniu egzekucyjnym*, PES 2009/4–5, s. 51
- Julke Grzegorz, *Zajęcie w postępowaniu egzekucyjnym przy wykorzystaniu podpisu elektronicznego*, Nowa Currenda 2008/6, s. 99
- Kanarek Agnieszka, *Praktyczne aspekty elektronicznej współpracy wierzycieli z komornikami sądowymi w postępowaniu egzekucyjnym* (w:) *Elektronizacja sądowego postępowania egzekucyjnego w Polsce*, red. A. Marciniak, Sopot 2015, s. 333
- Kulski Robert, *Zastosowanie technologii informacyjnych w sądowym postępowaniu egzekucyjnym* (w:) *Elektronizacja sądowego postępowania egzekucyjnego w Polsce*, red. A. Marciniak, Sopot 2015, s. 87
- Kulski Robert, *Zastosowanie technologii informacyjnych w sądowym postępowaniu egzekucyjnym na tle prawoporównawczym*, PPE 2015/12, s. 11

- Lubiński Kazimierz, *Opinia prawna na temat dopuszczalności dokonywania czynności procesowych w sądowym postępowaniu egzekucyjnym na informatycznych nośnikach danych albo za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej*, PES 2009/4–5, s. 5
- Lubiński Kazimierz, *O problemie dopuszczalności dokonywania czynności sądowego postępowania egzekucyjnego w sprawach cywilnych na nośnikach danych albo za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej*, Pal. 2009/9–10, s. 9, 760
- Łakoma Katarzyna, *Elektronizacja polskiego sądowego postępowania egzekucyjnego*, Sopot 2018
- Studzińska Joanna, *Dopuszczalność dokonywania czynności w postępowaniu egzekucyjnym w formie elektronicznej* (w:) *Elektronizacja sądowego postępowania egzekucyjnego w Polsce*, red. A. Marciniak, Sopot 2015, s. 135
- Studzińska Joanna, *Elektroniczne czynności komornika. Postępowanie egzekucyjne prowadzone na podstawie nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu egzekucyjnym* (w:) *Media elektroniczne. Współczesne problemy prawne*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, J. Gołaczyński, D. Szostek. Warszawa 2016, s. 97
- Uliasz Marcin, *Informatyzacja postępowania egzekucyjnego* (w:) *Informatyzacja postępowania cywilnego. Teoria i praktyka*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, J. Gołaczyński, D. Szostek, Warszawa 2016, s. 149
- Uliasz Marcin, *System teleinformatyczny obsługujący postępowanie egzekucyjne – analiza pojęcia*, PPE 2017/4, s. 29; PPE 2018/1, suplement, s. 19
- Uliasz Marcin, *System teleinformatyczny obsługujący postępowanie egzekucyjne – analiza pojęcia* (w:) *Cechą sprawiedliwości jest nie krzywdzić ludzi. Księga pamiątkowa ku czci Zenona Knypla*, red. Z. Szczurek, G. Sikorski, Sopot 2017, s. 91
- Wybieralska Katarzyna, *Rola informatyzacji w postępowaniu egzekucyjnym – tok postępowania* (w:) *Współczesny model egzekucji sądowej i postępowania egzekucyjnego. Zbiór studiów*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, I. Gil, A. Góra-Błaszczkowska, Sopot 2017, s. 253

Art. 759. [Czynności egzekucyjne; uprawnienia nadzorcze sądu]

§ 1. Czynności egzekucyjne są wykonywane przez komorników z wyjątkiem czynności zastrzeżonych dla sądów.

§ 1¹. Czynności zastrzeżone dla sądu mogą być wykonywane przez referendarza sądowego, z wyłączeniem:

- 1) stosowania środków przymusu;
- 2) orzekania o ściągnięciu należności w trybie art. 873;
- 3) stwierdzenia wygaśnięcia skutków przybicia i utraty rękojmi;
- 4) spraw o egzekucję świadczeń niepieniężnych z wyjątkiem wydania rzeczy ruchomej;
- 5) spraw o egzekucję przez zarząd przymusowy;
- 6) spraw o egzekucję przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego.

§ 2. Sąd wydaje z urzędu komornikowi zarządzenia zmierzające do zapewnienia należytego wykonania egzekucji oraz usuwa spostrzeżone uchybienia. Ocena prawna wyrażona przez sąd w ramach wydanych zarządzeń jest wiążąca dla komornika.

§ 3. Sąd może zobowiązać komornika do składania sprawozdań z czynności podjętych w wyniku zarządzeń, o których mowa w § 2.

ORZECZNICTWO	69
PIŚMIENNICTWO	71
Organy egzekucyjne	71
Nadzór sądu	72

ORZECZNICTWO

Przepis art. 759 § 2 k.p.c. wkłada na sąd egzekucyjny obowiązek wkraczania wtedy, gdy dowie się, że tego wymaga zapewnienie należytego wykonania egzekucji. Takim sygnałem dla sądu powinna być skarga na czynności komornika, jeżeli z treści jej uzasadnienia wynika, że dokonane przez komornika czynności naruszają prawo i gdy ze względu na wyznaczony przez komornika termin licytacyjny widoczne jest, że brak odpowiedniego zarządzenia sądu pozbawi skarżącego ochrony, której dochodzi w drodze skargi (art. 667, art. 821 § 1 k.p.c.).

z uzasadnienia wyroku SN z 10 maja 1968 r., I CR 160/68, OSNCP 1969/2, poz. 34; RPEiS 1969/2, s. 326; NP 1969/11–12, s. 1728 z omówieniem A. Szpunara i W. Wanatowskiej, *Przegląd orzecznictwa*

Przewidziany w art. 759 § 2 k.p.c. nadzór sądu nad postępowaniem egzekucyjnym dotyczyć może nie tylko strony formalnej, ale i merytorycznej, przy czym powinien zmierzać do należytego zagwarantowania i ochrony praw nie tylko wierzyciela, ale wszystkich uczestników tego postępowania.

postanowienie SN z 12 marca 1975 r., III CRN 456/74, OSPiKA 1976/1, poz. 8; OSPiKA 1976/10, poz. 182 z glosą W. Świebody; NP 1976/7–8, s. 1140 z omówieniem E. Wengierka, *Przegląd orzecznictwa*; PiP 1977/4, s. 126 z omówieniem W. Siedleckiego, *Przegląd orzecznictwa*

Na zarządzenie prezesa sądu oddalającego wniosek o wyłączenie komornika nie przysługuje zażalenie.

uchwała SN z 3 kwietnia 1987 r., III CZP 12/87, OSNCP 1988/6, poz. 80; OSPiKA 1987/11–12, poz. 223

Stronie postępowania egzekucyjnego przysługuje zażalenie na zarządzenie sądu wydane w trybie art. 759 § 2 k.p.c., uchylające zajęcie wynagrodzenia za pracę dokonane bez właściwego tytułu.

uchwała SN z 4 października 1990 r., III CZP 51/90, OSP 1991/5, poz. 111; BSN 1990/10, s. 5; PS 1992/4, s. 82 z omówieniem J. Gudowskiego, *Przegląd orzecznictwa*

Zgodnie z art. 1028 § 1 k.p.c. organ egzekucyjny obowiązany jest badać i oceniać zakres zaskarżenia planu podziału i wykonać plan w części, której nie dotyczą zarzuty. Sąd jest związany zakresem zaskarżenia planu podziału i rozpoznając

zarzuty, nie może go zmienić na niekorzyść skarżącego. Także sąd w ramach nadzoru z art. 759 § 2 k.p.c. nie może zmienić tej części planu podziału, która uprawomocniła się z powodu jej nie zaskarżenia.

wyrok SN z 19 października 2005 r., V CK 642/04, niepubl.

W razie skierowania egzekucji do nieruchomości stanowiącej według wpisu w księdze wieczystej majątek odrębny (osobisty) małżonka dłużnika, sąd nie może – działając na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. – uchylić dokonanego zajęcia ze względu na to, że zgodnie z treścią tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko małżonkowi dłużnika, jego odpowiedzialność jest ograniczona do majątku wspólnego.

postanowienie SN z 7 czerwca 2006 r., III CZP 29/06, OSNC 2007/3, poz. 45; R.Pr. 2007/2, s. 119; MoP 2008/3, s. 144

Rozpoznając zażalenie na postanowienie o zmianie planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji, sąd drugiej instancji nie może na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. usunąć spostrzeżonych uchybień komornika, jeżeli sąd pierwszej instancji odniósł się do tych uchybień, a zażalenie nie zawiera w tym zakresie zarzutów.

postanowienie SN z 22 marca 2007 r., III CZP 2/07, niepubl.

! Sąd może na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. z urzędu zmienić prawomocne postanowienie komornika, którym wadliwie ustalono wysokość opłaty egzekucyjnej.

uchwała SN z 19 kwietnia 2007 r., III CZP 16/07, OSNC 2008/6, poz. 58; BSN 2007/4, s. 12; IC 2007/5, s. 11; NPN 2007/2, s. 66; R.Pr. 2008/3, s. 164; PPE 2008/1–2, s. 105 z głosem G. Julkego; Rej. 2009/4, s. 130 z głosem W. Sługiewicza; MoP 2010/6, s. 345 z głosem M. Rzewuskiego

!! Jeżeli sąd uzna, że skarga na czynności komornika wskazuje na uchybienia uzasadniające podjęcie działań na podstawie art. 759 § 2 k.p.c., nie odrzuca jej z przyczyn określonych w art. 767³ k.p.c.

uchwała SN z 23 maja 2012 r., III CZP 11/12, OSNC 2012/10, poz. 118; BSN 2012/5, s. 10; IC 2012/6, s. 8; MoP 2013/16, s. 885; LEX nr 1162615 z głosem S. Wojdyła; Pal. 2012/9–10, s. 154 z omówieniem Z. Strusa, *Przegląd orzecznictwa*

Zgodnie z art. 767³ k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 233, poz. 1381) skarga na czynności komornika, od której nie uiszczono należnej opłaty, podlegała odrzuceniu, chyba że sąd uznał, iż zachodziła przyczyna podjęcia czynności na podstawie art. 759 § 2 k.p.c.

uchwała SN z 18 lipca 2012 r., III CZP 32/12, OSNC 2013/2, poz. 13; BSN 2012/7, s. 8; IC 2012/9, s. 4

!! Artykuł 759 § 2 k.p.c. nie stanowi podstawy do obniżenia przez sąd z urzędu prawidłowo ustalonych opłat egzekucyjnych.

uchwała SN z 26 października 2016 r., III CZP 63/16, OSNC 2017/7–8, poz. 77; BSN 2016/10, s. 8; IC 2016/11, s. 7; Rej. 2016/12, s. 160; *Studia i Analizy Sądu Najwyższego. Przegląd orzecznictwa*, red. J. Kosonoga, Warszawa 2017, s. 221 z omówieniem E. Konarskiej

Uprawnomocnienie postanowienia komornika sądowego w przedmiocie kosztów postępowania egzekucyjnego i jego wykonanie nie uniemożliwia zmiany tego postanowienia przez sąd z urzędu na podstawie art. 759 § 1 k.p.c.

postanowienie SN z 10 sierpnia 2018 r., III CZP 28/18, OSNC-ZD 2019/C, poz. 45

PIŚMIENNICTWO

Organy egzekucyjne

Arkuszevska Aneta M., *Nowe uprawnienia referendarza sądowego w świetle ustawy z 10.07.2015 r. – wybrane zagadnienia* (w:) *Ius est a iustitia appellatum. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Tadeuszowi Wiśniewskiemu*, red. T. Ereciński, J. Gudowski, M. Pazdan, M. Tomalak, Warszawa 2017, s. 19

Ciesielski Jerzy, *Poszerzenie uprawnień referendarza sądowego na przykładzie postępowania klauzulowego i egzekucyjnego* (w:) *Transformacje postępowania cywilnego w postępowaniach rozpoznawczych*, red. I. Gil, Sopot 2017, s. 133

Dukat Patrycja Weronika, *Narzędzia prawne komornika sądowego (zagadnienia wybrane)*, Civitas et Lex 2019/2, s. 39

Ereciński Tadeusz, *Organy egzekucji sądowej na tle porównawczym*, ZN IBPS 1987/27–28, s. 77

Julke Grzegorz, *Dopuszczalność dokonywania określonych czynności w postępowaniu egzekucyjnym przez osobę niebędącą komornikiem sądowym*, Nowa Currenda 2010/11, s. 6

Kalak Jakub, *Rozszerzenie zakresu czynności referendarza sądowego w postępowaniu egzekucyjnym* (w:) *Kierunki zmian egzekucji sądowej*, red. P. Grzegorzczak, M. Walasik, Sopot 2017, s. 67

Lubiński Kazimierz, *Organy egzekucyjne oraz ich właściwość* (w:) *Egzekucja sądowa świadczeń pieniężnych w Polsce*, red. K. Lubiński, Sopot 2002, s. 32

Lubiński Kazimierz, Rawczyński Paweł, *Referendarz sądowy w polskim postępowaniu cywilnym na tle prawnoporównawczym* (w:) *Ius est a iustitia appellatum. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Tadeuszowi Wiśniewskiemu*, red. T. Ereciński, J. Gudowski, M. Pazdan, M. Tomalak, Warszawa 2017, s. 284

Marciniak Andrzej, *Zadania komornika sądowego w polskim postępowaniu cywilnym*, PPE 2006/12, s. 21

Misztal-Konecka Joanna, *Kompetencje referendarza sądowego w cywilnym postępowaniu egzekucyjnym a wymierzanie sprawiedliwości*, MoP 2017/8, s. 427

Mościcka Aneta, *Czy referendarz sądowy może rozpoznać skargę na czynność komornika?*, Nowa Currenda 2015/1, s. 37

Muliński Maciej, *Organy postępowania klauzulowego*, PES 2001/19, s. 65

Rawczyński Paweł, *Referendarz sądowy w postępowaniu egzekucyjnym w sprawach cywilnych* (w:) *W poszukiwaniu prawa dobrego i sprawiedliwego. Księga pamiątkowa ku czci Jana Tredera*, red. K. Lubiński, Warszawa 2013, s. 215

- Staniszewski Tomasz, *Egzekucja sądowa prowadzona przez komornika*, Pr.Gosp. 1995/1, s. 52
- Szachta Joanna, *Referendarz sądowy w postępowaniu egzekucyjnym*, cz. 1 i 2, PPE 2019/3, s. 63; PPE 2019/4, s. 59
- Śniady Szymon, *Konstytucyjność rozszerzenia kompetencji referendarza sądowego w postępowaniu egzekucyjnym*, PPE 2018/5, s. 55
- Śniady Szymon, *Referendarz sądowy w postępowaniu egzekucyjnym na gruncie nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego z dnia 10 lipca 2015 r.* (Dz.U. z 2015 r., poz. 1311 ze zm.), PPE 2016/3, s. 39
- Tomalak Wojciech, *Status prawny komornika jako organu egzekucyjnego w sprawach cywilnych (w:) Z zagadnień współczesnego prawa polskiego*, red. A. Doczekalska, Warszawa 2011, s. 393
- Tomalak Wojciech, *Status ustrojowy i procesowy komornika sądowego*, Warszawa 2014
- Walasik Marcin, *Czynności referendarza sądowego w postępowaniu o nadaniu klauzuli wykonalności*, PPC 2011/1, s. 130
- Zamojski Łukasz, *Zakres czynności referendarza sądowego w postępowaniu egzekucyjnym i klauzulowym po zmianach Kodeksu postępowania cywilnego dokonanych na mocy ustawy z dnia 10 lipca 2015 r.*, PPE 2017/3, s. 43; PPE 2018/2, suplement, s. 55
- Zedler Feliks, *Sądowe postępowanie egzekucyjne w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego w latach 1985–2008 (w:) Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego a Kodeks postępowania cywilnego. Materiały Ogólnopolskiego Zjazdu Katedr i Zakładów Postępowania Cywilnego*, Serock k. Warszawy, 24–26 września 2009 r., red. T. Ereciński, K. Weitz, Warszawa 2010, s. 211
- Zedler Feliks, *Wybrane zagadnienia reformy postępowania egzekucyjnego w sprawach cywilnych*, RPEiS 1989/11, s. 35

Nadzór sądu

- Andruszkiewicz Adam, *Zakres obowiązywania art. 759 § 2 k.p.c. w odniesieniu do prawomocnych postanowień komornika kończących postępowanie egzekucyjne*, PPE 2018/9, s. 7
- Cieślak Sławomir, *Skutki procesowe niezachowania wymagań prawnych czynności egzekucyjnych komornika sądowego*, PS 2003/11–12, s. 106
- Cudak Arkadiusz, *Skarga na czynności komornika a środki nadzoru judykacyjnego stosowane z urzędu (w:) Środki zaskarżenia w sądowym postępowaniu egzekucyjnym. Zbiór studiów*, red. J. Misztal-Konecka, Sopot 2017, s. 13
- Dalka Sławomir, *Nadzór judykacyjny sądu nad czynnościami komornika w trybie art. 759 § 2 k.p.c.*, PES 2000/4, s. 5
- Dębiński Marcin, *Sądowa kontrola wynagrodzenia komorników (w:) Dyskrecjonalność w sprawach z udziałem przedsiębiorców. Zagadnienia teorii i praktyki*, red. M. Dębiński, R. Pelewicz, T. Rakoczy, Tarnobrzeg 2015, s. 42

- Dutka Tomasz, *Nadzór judykacyjny a nadzór służbowy nad czynnościami komornika* (w:) *Studia z procesu cywilnego*, red. K. Korzan, PN UŚ 1986, s. 111
- Dziewulska Monika, *Nadzór sądu nad komornikiem sądowym w toku egzekucji z nieruchomości. Zagadnienia wybrane* (w:) *Księga jubileuszowa Profesora Sławomira Dalki*, red. Z. Szczurek, GSP 2011/26, s. 297
- Dziewulska Monika, *O niemożności obniżenia opłaty stosunkowej przez sąd w ramach nadzoru sprawowanego na podstawie art. 759 § 2 kodeksu postępowania cywilnego*, PS 2015/11–12, s. 139
- Flaga-Gieruszyńska Kinga, *Nadzór prezesa sądu rejonowego nad komornikiem sądowym* (w:) *Analiza i ocena ustawy o komornikach sądowych oraz ustawy o kosztach komorniczych*, red. A. Marciniak, Sopot 2018, s. 133
- Gil Izabella, *Nadzór administracyjny nad komornikami sądowymi*, Nowa Currenda 2019/1, dodatek naukowy, s. 29
- Góra-Błaszczkowska Agnieszka, *Nadzór judykacyjny sądu nad czynnościami komornika sądowego* (w:) *Współczesny model egzekucji sądowej i postępowania egzekucyjnego. Zbiór studiów*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, I. Gil, A. Góra-Błaszczkowska, Sopot 2017, s. 59
- Grzegorzczak Paweł, *Granice nadzoru judykacyjnego sprawowanego nad komornikiem w trybie art. 759 § 2 k.p.c.*, Pal. 2007/9–10, s. 285
- Harla Andrzej Grzegorz, *Nadzór judykacyjny nad komornikiem według ustawy o komornikach sądowych* (w:) *Analiza i ocena ustawy o komornikach sądowych oraz ustawy o kosztach komorniczych*, red. A. Marciniak, Sopot 2018, s. 187
- Janik Edward, *Nadzór służbowy nad komornikiem sądowym i kontrola jego czynności*, Gł.Sąd. 1936/9, s. 674
- Julke Grzegorz, *Nadzór administracyjny sądu rejonowego nad działalnością komornika sądowego*, PPE 2006/11, s. 51
- Julke Grzegorz, *Nadzór prezesa sądu rejonowego nad komornikiem sądowym* (w:) *Komornicy sądowi i egzekucja w nowej rzeczywistości prawnej*, red. R. Kułski, Sopot 2019, s. 63
- Klawonn Weronika, *Sanacja konstytucyjna orzeczeń w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, PPE 2007/5, s. 79
- Knypl Zenon, *Nadzór prezesa sądu rejonowego nad komornikiem*, Nowa Currenda 2007/18, s. 113
- Kondratko Łukasz, *Nadzór judykacyjny nad komornikiem sądowym. Kilka uwag na marginesie art. 759 § 2 i 3 Kodeksu postępowania cywilnego*, PwD 2019/40, s. 237
- Kuleba Adolf, *Z problematyki współdziałania sądów z komornikami i nadzoru nad egzekucją*, BMS 1959/10, s. 46
- Kunicki Ireneusz, *Uchylenie rygoru natychmiastowej wykonalności i nadzór judykacyjny nad komornikiem sądowym. Komentarz do art. 346 i 759 Kodeksu postępowania cywilnego zmodyfikowanych ustawą z 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych*, PPE 2019/6, s. 49; PPE 2019/1, suplement, s. 7

- Lewandowska Paulina, *Nadzór judykacyjny jako formuła kontroli sądu nad komornikiem. Ograniczenia podejmowania przez sąd czynności nadzorczych w trybie art. 759 § 2 k.p.c.*, PPE 2017/9, s. 47
- Marciniak Andrzej, *Nadzór judykacyjny nad czynnościami komornika*, PPE 2006/11, s. 13
- Marciniak Andrzej, *Nadzór nad komornikiem według ustawy o komornikach sądowych i egzekucji* (w:) *Analiza i ocena ustawy o komornikach sądowych i egzekucji*, red. K. Lubiński, Sopot 2000, s. 153
- Misztal-Konecka Joanna, *Czy nadzór nad komornikiem w trybie art. 759 § 2 k.p.c. zawsze sprawuje sąd rejonowy, przy którym działa komornik?*, PPC 2018/3, s. 374
- Misztal-Konecka Joanna, *Stwierdzenie oczywistego naruszenia prawa przez komornika sądowego* (w:) *Komornicy sądowi i egzekucja w nowej rzeczywistości prawnej*, red. R. Kułski, Sopot 2019, s. 93
- Misztal-Konecka Joanna, *Wytknięcie rażącej obrazy przepisów w ustawie z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych*, Forum Praw. 2019/1, s. 38
- Pander Arnold, *Nadzór sądu nad czynnościami komornika sądowego*, OSwSG 2010/5, s. 97; Nowa Currenda 2010/8, s. 12
- Pelc Maximilian, *Nadzór judykacyjny nad komornikiem sądowym w Polsce i w Niemczech. Analiza porównawcza*, Sopot 2020
- Pietrkowski Henryk, *Nadzór judykacyjny nad prawomocnymi czynnościami egzekucyjnymi komornika sprawowany na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. (w:) Proces cywilny. Nauka-kodyfikacja-praktyka. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Feliksowi Zedlerowi*, red. P. Grzegorzczak, K. Knoppek, M. Walasik, Warszawa 2012, s. 767
- Pietrkowski Henryk, *Nadzór sądu nad czynnościami komornika po zmianach wprowadzonych ustawą z 22.03.2018 r. o komornikach sądowych*, PS 2019/6, s. 36
- Płóciniczak Piotr, *Zakres kognicji sądu odwoławczego w postępowaniu egzekucyjnym w świetle art. 759 § 2 k.p.c.*, PPE 2010/10, s. 51
- Sadza Arkadiusz, *Granice kognicji sądu rozpoznającego skargę na postanowienie referendarza sądowego w postępowaniu egzekucyjnym a nadzór judykacyjny z art. 759 § 2 k.p.c.*, PS 2020/4, s. 81
- Studzińska Joanna, *Praktyczne aspekty związane z rozpoznaniem wniosku o obniżenie opłaty egzekucyjnej* (w:) *Współczesny model egzekucji sądowej i postępowania egzekucyjnego. Zbiór studiów*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, I. Gil, A. Góra-Błaszczkowska, Sopot 2017, s. 117
- Śladkowski Mariusz, *Nadzór nad egzekucją z nieruchomości w praktyce sądowej*, MoP 2019/24, s. 1326
- Świeboda Zdzisław, *Czynności nadzorcze sądu w trybie art. 759 § 2 k.p.c.*, Pal. 1977/2, s. 31
- Świeczkowski Jarosław, *Granice nadzoru judykacyjnego sądu sprawowanego nad komornikiem w trybie art. 759 § 2 k.p.c.*, PPE 2007/4, s. 21
- Tomalak Wojciech, *Nadzór nad działalnością komorników*, Bibl.Sędz. nr 89, Warszawa 1989

- Wolak Grzegorz, *O dopuszczalności zmiany w trybie art. 759 § 2 k.p.c. prawomocnego postanowienia komornika sądowego*, PPE 2019/3, s. 5
- Woźniak Zbigniew, *Nadzór prezesa sądu okręgowego i apelacyjnego nad komornikiem sądowym (w:) Komornicy sądowi i egzekucja w nowej rzeczywistości prawnej*, red. R. Kułski, Sopot 2019, s. 77
- Zedler Feliks, *Nadzór sądu nad czynnościami komornika na podstawie art. 759 § 2 k.p.c.*, NP 1975/7–8, s. 988
- Zylber Wacław, *Nadzór sądu nad czynnościami komornika według kodeksu postępowania cywilnego*, PPC 1935/10, s. 296

Art. 759¹. [Prawo wyboru komornika]

Przepisy niniejszego Kodeksu dotyczące właściwości miejscowej komorników nie uchybiają prawu wyboru komornika określonego w odrębnych przepisach.

PIŚMIENNICTWO

- Dalka Sławomir, *Wybór komornika przez wierzyciela*, PES 1998/31, s. 26
- Dalka Sławomir, *Wybór komornika sądowego (w:) Wokół problematyki cywilnoprosowej. Studium teoretycznoprawne. Księga pamiątkowa dla uczczenia pracy naukowej Profesora Kazimierza Korzana*, red. A. Nowak, Katowice 2001, s. 83
- Gil Izabella, *Ograniczenie wyboru komornika sądowego do dokonywania czynności egzekucyjnych i wykonywania pozostałych zmian (w:) Cechą sprawiedliwości jest nie krzywdzić ludzi. Księga pamiątkowa ku czci Zenona Knypla*, red. Z. Szczurek, G. Sikorski, Sopot 2017, s. 33
- Głodowski Włodzimierz, *Wpływ możliwości łączenia spraw egzekucyjnych na ograniczenie wyboru komornika przez wierzyciela egzekwującego (w:) Wybrane problemy prawa materialnego i procesowego. Teoria i praktyka*, t. 4, red. K. Knoppek, J. Mucha, Poznań 2016, s. 123
- Korniłowicz Mariusz, *Właściwość miejscowa komornika jako organu egzekucyjnego*, PES 2001/15, s. 63
- Korniłowicz Mariusz, *Właściwość miejscowa komornika sądowego*, Jurysta 2001/3–4, s. 23
- Kunicki Ireneusz, *Prawo wierzyciela do wyboru komornika sądowego (w:) Założenia projektu nowej ustawy o komornikach sądowych. Materiały ogólnopolskiej konferencji naukowej „Założenia projektu nowej ustawy o komornikach sądowych pod patronatem Ministra Sprawiedliwości”*, Warszawa, 21 października 2013 r., red. A. Marciniak, Sopot 2014, s. 140
- Kuźnicki Remigiusz, *Wybór komornika*, PES 1998/34, s. 47
- Mądrzak Henryk, *Nowe regulacje w zakresie właściwości miejscowej w postępowaniu egzekucyjnym (w:) Wokół problematyki cywilnoprosowej. Studium teoretycznoprawne*.

Księga pamiątkowa dla uczczenia pracy naukowej Profesora Kazimierza Korzana, red. A. Nowak, Katowice 2001, s. 196

Mądrzak Henryk, *Prawo wyboru przez wierzyciela komornika na tle art. 8 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji* (w:) *Analiza i ocena ustawy o komornikach sądowych i egzekucji*, red. K. Lubiński, Sopot 2000, s. 102

Merchel Zbigniew, *Zmiany w zakresie właściwości miejscowej komornika jako organu egzekucyjnego wynikające z ustawy o komornikach sądowych i egzekucji*, PES 1998/31, s. 35

Pogonowski Piotr, *Wybór komornika w przypadku egzekucji z nieruchomości* (w:) *Ius et Veritas. Księga poświęcona pamięci Michała Staszewicza*, red. D. Dudek, A. Janicka, W.S. Staszewski, Lublin 2003, s. 431

Pytel Artur, *Właściwość miejscowa komornika sądowego a zasada perpetuatio fori*, PPE 2016/10, s. 5

Szczurek Zbigniew, *Właściwość miejscowa komornika i skutki jej braku*, PES 2001/13, s. 5

Treder Jan, *Prawo wyboru komornika sądowego* (w:) *Analiza i ocena ustawy o komornikach sądowych i egzekucji*, red. K. Lubiński, Sopot 2000, s. 118

Art. 759². [Doręczenia administracyjnym organom egzekucyjnym oraz organom podatkowym dokonywane przez komornika]

§ 1. Komornik dokonuje doręczeń administracyjnym organom egzekucyjnym, organom podatkowym oraz wierzycielom należności pieniężnych, których egzekucja została przejęta przez sądowy organ egzekucyjny w wyniku zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej, będącym podmiotami publicznymi obowiązany do udostępniania i obsługi elektronicznej skrzynki podawczej na podstawie art. 16 ust. 1a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 346, 568 i 695), wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego albo z użyciem środków komunikacji elektronicznej, w sposób określony w przepisach wydanych na podstawie art. 63a § 2 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1438, z późn. zm.).

§ 2. Do doręczeń dokonywanych za pośrednictwem komornika w postępowaniu egzekucyjnym przepisu art. 1391 nie stosuje się.

PIŚMIENNICTWO

Flaga-Gieruszyńska Kinga, *Elektronizacja doręczeń i zawiadomień w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, PPE 2017/8, s. 7; PPE 2018/1, suplement, s. 63

Flaga-Gieruszyńska Kinga, *Elektronizacja doręczeń i zawiadomień w sądowym postępowaniu egzekucyjnym* (w:) *Sądowe postępowanie egzekucyjne. Zasadnicze kierunki zmian z 2016 roku*, red. A. Marciniak, Sopot 2017, s. 265

Gołaczyński Jacek, *Informatyzacja postępowania cywilnego ze szczególnym uwzględnieniem postępowania egzekucyjnego* (w:) *Proces cywilny. Nauka-kodyfikacja-praktyka. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Feliksowi Zedlerowi*, red. P. Grzegorzczak, K. Knoppek, M. Walasik, Warszawa 2012, s. 647

Uliasz Marcin, *Doręczenia dokonywane drogą elektroniczną w postępowaniu egzekucyjnym*, *Pr.Med.Elek.* 2017/1, s. 22

Art. 760. [Wnioski i oświadczenia; termin podjęcia czynności przez komornika; wysłuchanie strony]

§ 1. Wnioski i oświadczenia w postępowaniu egzekucyjnym składa się, według wyboru składającego, na piśmie albo ustnie do protokołu, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Jeżeli przepis szczególny tak stanowi albo dokonano wyboru wnoszenia pism za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, wnioski i oświadczenia składa się wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

§ 1¹. Komornik niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku, podejmuje niezbędne czynności.

§ 2. W przypadku gdy według przepisów niniejszego kodeksu zachodzi potrzeba wysłuchania strony, wysłuchanie odbywa się, stosownie do okoliczności, przez spisanie protokołu w obecności lub nieobecności drugiej strony albo przez oświadczenie strony złożone na piśmie lub za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

ORZECZNICTWO

Wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego złożony telefonicznie nie wywołuje skutków, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma procesowego (art. 760 § 1 k.p.c.).

wyrok SN z 3 kwietnia 1967 r., II CR 373/66, OSNCP 1967/10, poz. 186; NP 1965/5, s. 467; RPEiS 1967/4, s. 329; PiP 1968/7, s. 140 z omówieniem W. Siedleckiego, *Przegląd orzecznictwa*

PIŚMIENICTWO

Flaga-Gieruszyńska Kinga, *Prawo do wysłuchania w postępowaniu egzekucyjnym – wybrane zagadnienia* (w:) *Honeste procedere. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Kazimierzowi Lubińskiemu*, red. A. Laskowska-Hulisz, J. May, M. Mrówczyński, Warszawa 2017, s. 577

Julke Grzegorz, *Dopuszczalność stosowania przepisów o podpisie elektronicznym oraz możliwość wykorzystywania elektronicznych form przekazu w postępowaniu egzekucyjnym*, *PES* 2009/4–5, s. 51

Kanarek Agnieszka, *Praktyczne aspekty elektronicznej współpracy wierzycieli z komornikami sądowymi w postępowaniu egzekucyjnym* (w:) *Elektronizacja sądowego postępowania egzekucyjnego w Polsce*, red. A. Marciniak, Sopot 2015, s. 333

Klich Aleksandra, *Wszczęcie sądowego postępowania egzekucyjnego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego*, PPE 2018/8, s. 25

Klich Aleksandra, *Wszczęcie sądowego postępowania egzekucyjnego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (w:) Sądowe postępowanie egzekucyjne. Zasadnicze kierunki zmian z 2016 roku*, red. A. Marciniak, Sopot 2017, s. 247

Korzan Kazimierz, *Pytania i odpowiedzi prawne [dot. dopuszczalności stosowania art. 130 k.p.c. w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez komornika]*, Pal. 1967/5, s. 100

Kunicki Ireneusz, *Wybór formy złożenia wniosku, termin do podjęcia czynności, uzyskiwanie informacji i pouczenie uczestników przez komornika. Komentarz do art. 760, 761 i 763¹ k.p.c. zmodyfikowanych ustawą z 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych*, PPE 2019/1, suplement, s. 29

Lubiński Kazimierz, *Opinia prawna na temat dopuszczalności dokonywania czynności procesowych w sądowym postępowaniu egzekucyjnym na informatycznych nośnikach danych albo za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej*, PES 2009/4–5, s. 5

Lubiński Kazimierz, *O problemie dopuszczalności dokonywania czynności sądowego postępowania egzekucyjnego w sprawach cywilnych na nośnikach danych albo za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej*, Pal. 2009/9–10, s. 9, 760

Marciniak Andrzej, *W kwestii dopuszczalności złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji sądowej na informatycznych nośnikach danych albo za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej*, PES 2009/4–5, s. 29

Marszałkowska-Krześ Elwira, Gil Izabella, *Wykorzystanie w praktyce protokołu stanu faktycznego sporządzonego przez komornika sądowego*, PPE 2017/12, s. 9

Pastuszek Radosław, *Prawo do wysłuchania w postępowaniu sądowym a obowiązek wyjaśniania doradcy notariusza*, Rej. 2003/5, s. 102

Studzińska Joanna, *Dopuszczalność dokonywania czynności w postępowaniu egzekucyjnym w formie elektronicznej (w:) Elektronizacja sądowego postępowania egzekucyjnego w Polsce*, red. A. Marciniak, Sopot 2015, s. 135

Tomalak Michał, *Wysłuchanie w postępowaniu egzekucyjnym jako sposób ochrony praw stron oraz innych uczestników tego postępowania*, PPC 2016/1, s. 123

Uliasz Marcin, *System teleinformatyczny obsługujący postępowanie egzekucyjne – analiza pojęcia*, PPE 2017/4, s. 29; PPE 2018/1, suplement, s. 19

Uliasz Marcin, *System teleinformatyczny obsługujący postępowanie egzekucyjne – analiza pojęcia (w:) Cechą sprawiedliwości jest nie krzywdzić ludzi. Księga pamiątkowa ku czci Zenona Knypla*, red. Z. Szczurek, G. Sikorski, Sopot 2017, s. 91

Patrz także piśmiennictwo do art. 758 – Elektroniczne postępowanie egzekucyjne.

Art. 760¹. [Udzielenie informacji na żądanie wierzyciela]

Na żądanie wierzyciela, którego roszczenie stwierdzone jest tytułem wykonawczym lub tytułem egzekucyjnym, organ egzekucyjny, który prowadzi egzekucję lub który jest właściwy do jej prowadzenia według przepisów kodeksu, udzieli mu informacji, czy przeciwko dłużnikowi prowadzone jest przez ten organ egzekucyjny postępowanie egzekucyjne, a jeżeli tak, powiadomi go o stosowanych sposobach egzekucji oraz o wysokości egzekwowanych roszczeń, a także o aktualnym stanie sprawy.

PIŚMIENICTWO

- Borek Marcin, Wisłocki Krzysztof Robert, *Dostęp do informacji o postępowaniu egzekucyjnym i egzekucji – wybrane zagadnienia* (w:) *Reforma ochrony danych osobowych a jawność dostępu do informacji sądowej – aspekty proceduralne*, red. M. Jabłoński, K. Flaga-Gieruszyńska, K. Wygoda, Wrocław 2017, s. 173
- Brzeziński Jacek, *Zakres nieodpłatnego udzielania informacji osobowych komornikom sądowym*, NZS 2006/3, poz. 46
- Dalka Sławomir, Świeczkowski Jarosław, *Pozyskiwanie informacji dotyczących majątku dłużnika – prawo czy obowiązek?*, PPE 2003/11–12, s. 5
- Dziewulska Monika, *Analiza zmian w zakresie poszukiwania majątku dłużnika wprowadzonych na mocy ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. poz. 1311) *a wyjawienie majątku oraz wykaz majątku dłużnika* (w:) *Cechą sprawiedliwości jest nie krzywdzić ludzi. Księga pamiątkowa ku czci Zenona Knypla*, red. Z. Szczurek, G. Sikorski, Sopot 2017, s. 21
- Flaga-Gieruszyńska Kinga, *Realizacja obowiązku informacyjnego wobec stron w postępowaniu egzekucyjnym* (w:) *Ars in vita. Ars in iure. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Januszowi Jankowskiemu*, red. A. Barańska, S. Cieślak, Warszawa 2018, s. 317
- Głodowski Włodzimierz, *Zasada jawności w postępowaniu egzekucyjnym* (w:) *Prawo wobec wyzwań współczesności*, t. 7, *Materiały sesji naukowej* (Poznań, 7 grudnia 2010 r.), red. B. Guzik, N. Buchowska, P. Filipiak, P. Wiliński, Poznań 2011, s. 93

Art. 761. [Wyjaśnienia i informacje; zmiana miejsca pobytu]

§ 1. Organ egzekucyjny może żądać od uczestników postępowania złożenia wyjaśnień.

§ 1¹. Organ egzekucyjny może żądać od:

- 1) organów administracji publicznej,
- 2) podmiotów wykonujących zadania z zakresu administracji publicznej,
- 3) organów podatkowych,
- 4) organów rentowych,

5) banków,
6) spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych,
7) zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji,
8) podmiotów prowadzących rachunki papierów wartościowych, wymienionych w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi,
9) spółdzielni mieszkaniowych,
10) wspólnot mieszkaniowych,
11) innych podmiotów zarządzających lokalami,
12) biur informacji gospodarczej,
13) innych instytucji i osób nieuczestniczących w postępowaniu – informacji dotyczących stanu majątkowego dłużnika lub umożliwiających identyfikację składników jego majątku oraz danych adresowych jedynie w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego toku postępowania.

§ 2. Od wykonania takiego żądania można uchylić się w takim zakresie, w jakim według przepisów części pierwszej Kodeksu można odmówić przedstawienia dokumentu lub złożenia zeznań w charakterze świadka albo odpowiedzi na zadane pytanie.

§ 2¹. Informacji, o których mowa w § 1¹, udziela się w oparciu o dane przekazane przez organ egzekucyjny, w terminie przez niego wyznaczonym, o ile przepisy szczególne nie przewidują innego terminu.

§ 2². Jeżeli pozyskanie informacji, o których mowa w § 1¹, jest możliwe za pośrednictwem systemów teleinformatycznych funkcjonujących na podstawie przepisów odrębnych, komornik korzysta z tych systemów z wyłączeniem innych form komunikacji – na zasadach określonych w tych przepisach.

§ 3. Dłużnik, który został zawiadomiony o wszczęciu egzekucji, obowiązany jest do powiadomienia w terminie 7 dni organu egzekucyjnego o każdej zmianie miejsca swego pobytu, trwającej dłużej niż jeden miesiąc. O obowiązku tym oraz o skutkach jego zaniedbania poucza się dłużnika przy zawiadomieniu go o wszczęciu egzekucji.

ORZECZNICTWO

Na gruncie art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r. poz. 1988 ze zm.), w wersji obowiązującej przed nowelą z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1311), co do zasady bank był obowiązany do udzielania na żądanie komornika sądowego, w związku z prowadzonym postępowaniem egzekucyjnym, informacji odnoszących się do kontrahentów posiadacza rachunku bankowego, który jest zarazem dłużnikiem egzekwowanym, jeżeli jest to konieczne do uzyskania danych umożliwiających skierowanie egzekucji do wierzytelności przysługujących temu dłużnikowi w stosunku do innych podmiotów. Jedynie w przypadkach, gdy zachodzą uzasadnione wątpliwości co do tego, czy żądane przez komornika sądowego informacje rzeczywiście są niezbędne do prawidłowego przeprowadzenia

egzekucji, bank jest obowiązany do kontroli żądania sądowego organu egzekucyjnego. Wynika to z ustawowego obowiązku ochrony tajemnicy bankowej i profesjonalnego charakteru prowadzonej przez banki działalności, które implikują odpowiednio wysoki poziom należytej staranności.

wyrok SN z 13 stycznia 2017 r., III CSK 53/16, M.Pr.Bank. 2018/4, s. 34; M.Pr.Bank. 2018/12, s. 32 z głosem W. Zrędy; M.Pr.Bank. 2018/3 s. 49 z omówieniem M. Bączyka, *Przegląd orzecznictwa*

PIŚMIENNICTWO

Angielczyk Bartosz, *Poszukiwanie majątku dłużnika na zlecenie wierzyciela (w:) Studia z postępowania egzekucyjnego*, red. A. Góra-Błaszczkowska, Sopot 2018, s. 183

Bartosz-Burdiak Patrycja Gabriela, Czyżyk Tomasz Piotr, *Prawa i obowiązki osób trzecich w postępowaniu egzekucyjnym*, Temidium 2013/3, s. 34

Bieliński Arkadiusz, *Zmiany w regulacjach dotyczących uzyskania informacji o majątku dłużnika oraz wyjawienia majątku dłużnika (w:) Analiza i ocena ustawy o komornikach sądowych oraz ustawy o kosztach komorniczych*, red. A. Marciniak, Sopot 2018, s. 595

Biernacka Joanna, *Poszukiwanie majątku w świetle zmian ustawowych*, PPE 2019/10, s. 27

Borek Marcin, Wisłocki Krzysztof Robert, *Dostęp do informacji o postępowaniu egzekucyjnym i egzekucji – wybrane zagadnienia (w:) Reforma ochrony danych osobowych a jawność dostępu do informacji sądowej – aspekty proceduralne*, red. M. Jabłoński, K. Flaga-Gieruszyńska, K. Wygoda, Wrocław 2017, s. 173

Dalka Sławomir, Świeczkowski Jarosław, *Pozyskiwanie informacji dotyczących majątku dłużnika – prawo czy obowiązek?*, PPE 2003/11–12, s. 5

Dzienis Paweł, *Charakter prawny należności za udzielenie informacji komornikowi sądowemu*, PPC 2017/4, s. 590

Dziewulska Monika, *Analiza zmian w zakresie poszukiwania majątku dłużnika wprowadzonych na mocy ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1311) a wyjawienie majątku oraz wykaz majątku dłużnika (w:) Cechą sprawiedliwości jest nie krzywdzić ludzi. Księga pamiątkowa ku czci Zenona Knypla*, red. Z. Szczurek, G. Sikorski, Sopot 2017, s. 21

Dziewulska Monika, *O konieczności prawidłowego stosowania w postępowaniu egzekucyjnym instytucji złożenia wyjaśnień celem pozyskania informacji o majątku dłużnika. Zagadnienia wybrane (w:) Wszelkie prawo stanowione jest dla ludzi. Księga jubileuszowa Sędziego Doktora Zbigniewa Szczurka*, red. J. Świeczkowski, Gdańsk 2015, s. 130

Feliga Przemysław, *Procesowe aspekty tajemnicy bankowej w cywilnym postępowaniu egzekucyjnym*, MoP 2010/4, s. 213

Jankowski Janusz, *Obowiązek udzielania komornikowi informacji niezbędnych do prowadzenia egzekucji w świetle ustawy o ochronie danych osobowych*, PES 2001/11, s. 5

Józefowicz Adam, *Zagadnienia wynikające z art. 517 k.p.c.*, NP 1964/1, s. 20

Julke Grzegorz, *Zasadność żądania przez banki opłat za zajęcia rachunków bankowych*, Nowa Currenda 2009/10, s. 72

Karczewski Krzysztof, *Zajęcie komornicze wierzytelności z rachunku – prawa i obowiązki banku*, Pr.Bank. 2007/9, s. 27

- Klich Aleksandra, *Informatyczne instrumenty pozyskiwania informacji przez komornika w postępowaniu egzekucyjnym. Wybrane zagadnienia*, PPE 2015/10, s. 9
- Klich Aleksandra, *Informatyczne instrumenty pozyskiwania informacji przez komornika w postępowaniu egzekucyjnym. Wybrane zagadnienia (w:) Elektronizacja sądowego postępowania egzekucyjnego w Polsce*, red. A. Marciniak, Sopot 2015, s. 315
- Kolasiński Józef, *Informacje o dłużniku. Źródła i sposoby ich pozyskiwania*, PPE 2006/9–10, s. 5
- Kolański Józef, *Źródła informacji w postępowaniu egzekucyjnym*, Pr.Bank. 2001/4, s. 39
- Kolański Józef, *Źródła pozyskiwania informacji w postępowaniu egzekucyjnym*, PES 2001/13, s. 82
- Kunicki Ireneusz, *Wybór formy złożenia wniosku, termin do podjęcia czynności, uzyskiwanie informacji i pouczenie uczestników przez komornika. Komentarz do art. 760, 761 i 763¹ k.p.c. zmodyfikowanych ustawą z 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych*, PPE 2019/1, suplement, s. 29
- Marcewicz Olimpia, *Pozyskiwanie informacji o majątku dłużnika w świetle nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego (w:) Analiza i ocena ustawy o komornikach sądowych oraz ustawy o kosztach komorniczych*, red. A. Marciniak, Sopot 2018, s. 567
- Marszałkowska-Krześ Elwira, Gil Izabella, *Wykorzystanie w praktyce protokołu stanu faktycznego przez komornika sądowego*, PPE 2017/12, s. 9
- Moszczyńska Urszula, *Kilka słów o ustalaniu faktów w toku postępowania egzekucyjnego*, Nowa Currenda 2019/1, dodatek naukowy
- Moszczyńska Urszula, *Uprawnienia komornika do żądania informacji objętych tajemnicą bankową*, Nowa Currenda 2017/2, dodatek naukowy
- Rączka Piotr, *Udzielanie komornikom sądowym danych i informacji zgromadzonych w ewidencji pojazdów*, PES 2002/21, s. 40
- Szczurek Zbigniew, *Gromadzenie w postępowaniu egzekucyjnym informacji o stanie majątkowym dłużnika*, PPE 2005/10–12, s. 7
- Szczurek Zbigniew, *Ustalanie okoliczności faktycznych i prawnych niezbędnych dla prowadzenia egzekucji sądowej w sprawach cywilnych*, PPE 2010/6, s. 5
- Wolwiak Ireneusz, *Przeprowadzenie przez komornika skutecznej egzekucji wobec pozyskania informacji o majątku dłużnika (w:) Ars in vita. Ars in iure. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Januszowi Jankowskiemu*, red. A. Barańska, S. Cieślak, Warszawa 2018, s. 583

Art. 762. [Grzywna]

§ 1. Za nieuzasadnioną odmowę udzielenia organowi egzekucyjnemu wyjaśnień lub informacji przewidzianych w art. 761 albo za udzielanie informacji lub wyjaśnień świadomie fałszywych osoba odpowiedzialna może być na wniosek wierzyciela lub z urzędu ukarana przez organ egzekucyjny grzywną do dwóch tysięcy złotych. Grzywną taką może być również

ukarany dłużnik, który zaniedba obowiązku powiadomienia o zmianie miejsca swojego pobytu.

§ 2. Jeżeli żądanie udzielenia wyjaśnień lub informacji skierowane było do osoby prawnej lub innej organizacji, ukaraniu grzywną podlega jej pracownik odpowiedzialny za udzielenie wyjaśnień lub informacji, a gdyby ustalenie takiego pracownika było utrudnione, ukaraniu podlega jej kierownik. Przed wydaniem postanowienia organ egzekucyjny wysłucha kierownika.

§ 3. Wypis postanowienia o ukaraniu grzywną organ egzekucyjny doręcza osobie ukaranej, stronom oraz prokuratorowi.

§ 4. (*uchylony*)

§ 5. Ukazanie przez organ egzekucyjny grzywną nie zwalnia osób ukaranych od odpowiedzialności karnej za niedopełnienie lub przekroczenie obowiązków służbowych.

ORZECZNICTWO

Komornik jest uprawniony na podstawie art. 762 § 1 k.p.c. do ukarania grzywną dłużnika, który nie podporządkował się wezwaniu do wskazania informacji, o jakich mowa w art. 847 § 2 k.p.c.

wyrok SN z 6 kwietnia 2006 r., IV CSK 6/06, niepubl.

PIŚMIENNICTWO

Krajewski Jan, *Skazanie na grzywnę w trybie art. 517 § 3 k.p.c.*, BMS 1957/7–8, s. 27

Marciniak Andrzej, *Pojęcie i system środków przymusu w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, PES 2002/21, s. 5

Pastuszko Radosław, *Prawo do wysłuchania w postępowaniu sądowym a obowiązek wyjaśniająco-doradczy notariusza*, Rej. 2003/5, s. 102

Targoński Bolesław, *Skazanie na grzywnę w trybie art. 517 § 3 k.p.c.*, BMS 1957/7–8, s. 26

Zieliński Adam, *Nakładanie grzywien przez komorników sądowych*, BMS 1962/9–10, s. 38

Art. 762¹. [Odpowiedzialność dyscyplinarna żołnierza]

W razie uchybienia przez żołnierza w czynnej służbie wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, obowiązkowi, o których mowa w art. 762 § 1 i 2, komornik, zamiast ukarać żołnierza grzywną, występuje do dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz ten pełni służbę, z wnioskiem o pociągnięcie go do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Art. 763. [Zawiadamianie strony i uczestnika postępowania o dokonanej czynności]

§ 1. Komornik zawiadamia stronę o każdej dokonanej czynności, o której terminie nie była zawiadomiona i przy której nie była obecna, i na jej żądanie udziela wyjaśnień o stanie sprawy.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się także do uczestnika postępowania, którego dotyczy czynność komornika.

§ 3. W każdym piśmie kierowanym do strony komornik informuje o aktualnej wysokości należności będących przedmiotem egzekucji.

PIŚMIENICTWO

Dalka Sławomir, Świeczkowski Jarosław, *Wyjaśnienia udzielane przez komornika w trybie art. 763 k.p.c.*, PPE 2006/9–10, s. 25

Górna-Zawadzka Magdalena, *Doręczenie elektroniczne w postępowaniu egzekucyjnym* (w:) *Współczesny model egzekucji sądowej i postępowania egzekucyjnego. Zbiór studiów*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, I. Gil, A. Góra-Błaszczkowska, Sopot 2017, s. 103

Kowalkowski Roman, *Powiadamy stronom postępowania egzekucyjnego za pomocą wiadomości sms*, Nowa Currenda 2015/6, s. 42

Art. 763¹. [Pouczenie o sposobie i terminie zaskarżenia czynności dokonywanej przez komornika]

Komornik poucza strony i uczestników postępowania niezastępowanych przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuraturę Generalną Rzeczypospolitej Polskiej o sposobie i terminie zaskarżenia czynności. Jeżeli osoby te nie są obecne, pouczenie następuje wraz z zawiadomieniem o dokonaniu czynności.

PIŚMIENICTWO

Kunicki Ireneusz, *Wybór formy złożenia wniosku, termin do podjęcia czynności, uzyskiwanie informacji i pouczenie uczestników przez komornika. Komentarz do art. 760, 761 i 763¹ k.p.c. zmodyfikowanych ustawą z 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych*, PPE 2019/1, suplement, s. 29

Art. 763². [Wyłączenie komornika]

§ 1. Wniosek o wyłączenie komornika zgłasza się na piśmie do komornika prowadzącego postępowanie, uprawdopodobniając przyczyny wyłączenia. Komornik w terminie 3 dni od dnia złożenia wniosku o wyłączenie przekazuje wniosek do sądu rejonowego właściwego ze względu na siedzibę kancelarii komornika, wraz z pisemnymi wyjaśnieniami.

§ 2. Sąd rejonowy właściwy ze względu na siedzibę kancelarii komornika rozpoznaje wniosek o wyłączenie komornika w terminie 7 dni od dnia przekazania wniosku.

§ 3. Postanowienie w przedmiocie wyłączenia komornika sąd wydaje na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego. Na postanowienie zażalenie nie przysługuje.

§ 4. Przepisy § 1–3 stosuje się odpowiednio do zastępcy komornika oraz asesorów komorniczych, jeżeli osoby te prowadzą postępowanie lub dokonują określonych czynności w sprawie.

§ 5. Do czasu rozpoznania wniosku o wyłączenie komornik, którego dotyczy wniosek, może podejmować dalsze czynności, z wyjątkiem czynności, które pociągałyby za sobą nieodwracalne skutki, chyba że wniosek w sposób oczywisty zmierza jedynie do przedłużenia postępowania.

§ 6. W przypadku uwzględnienia wniosku o wyłączenie komornika, sąd wyznaczy innego komornika do dalszego prowadzenia postępowania, w miarę możliwości powierzając je komornikowi z tego samego rewiru, w którym ma siedzibę komornik wyłączony. W takim przypadku sąd może z urzędu uchylić w niezbędnym zakresie czynności dokonane po złożeniu wniosku.

§ 7. W zakresie nieuregulowanym w § 1–6 do wyłączenia komornika stosuje się odpowiednio przepisy o wyłączeniu sędziego.

PIŚMIENICTWO

Bartczak Tomasz, *Pytania i odpowiedzi prawne* [Czy sąd, którego sekretariat wydał nieważny tytuł na podstawie nieprawomocnego wyroku, obowiązany jest z mocy samego prawa w myśl art. 48 § 1 k.p.c. uchylić się od rozpoznania sprawy o odszkodowanie za wykonanie takiego tytułu mimo braku wniosku ze strony powoda, który ograniczył się tylko do zarzutu naruszenia przepisów o egzekucji sądowej?], Pal. 1981/5, s. 82

Kunicki Ireneusz, *Wyłączenie komornika sądowego. Komentarz do art. 763³ k.p.c. do danego ustawą z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych*, PPE 2019/8, s. 49; PPE 2019/1, suplement, s. 51

Art. 763³. [Zasada ciągłości właściwości komornika]

§ 1. Komornik właściwy do prowadzenia egzekucji, zgodnie z przepisami niniejszego kodeksu, w chwili wszczęcia postępowania pozostaje właściwy do czasu jego zakończenia, choćby podstawy właściwości zmieniły się w toku sprawy.

§ 2. Jeżeli w toku egzekucji świadczeń alimentacyjnych dłużnik zmienił miejsce zamieszkania, przeprowadzając się na obszar właściwości innego sądu apelacyjnego, a dalsze prowadzenie egzekucji wiązałoby się z nadmiernymi kosztami, komornik może przekazać sprawę do komornika właściwości ogólnej dłużnika. Jeżeli w rewirze, do którego sprawa zostaje przekazana,

działa więcej niż jeden komornik, komornik doręczając odpis postanowienia jednocześnie wzywa wierzyciela, aby w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania wskazał komornika, któremu sprawa ma zostać przekazana. Jeżeli wierzyciel w powyższym terminie nie dokona wyboru komornika lub wskaże komornika, który nie jest właściwy, komornik przekazuje sprawę według własnego wyboru. Na wybór komornika z właściwego rewiru dłużnikowi skarga nie przysługuje.

PIŚMIENICTWO

Julke Grzegorz, *Perpetuatio fori, czyli interpretacja przepisu art. 8 ust. 14 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji*, PPE 2008/1–2, s. 63

Korniłowicz Mariusz, *Właściwość miejscowa komornika jako organu egzekucyjnego*, PES 2001/15, s. 63

Korniłowicz Mariusz, *Właściwość miejscowa komornika sądowego*, Jurysta 2001/3–4, s. 23

Kunicki Ireneusz, *Właściwość komornika sądowego, kompetencje Policji i skarga na czynność komornika. Komentarz do art. 763³, 765 i 767 zmodyfikowanych ustawą z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych*, PPE 2019/9, s. 86; PPE 2019/1, suplement, s. 75

Kunicki Ireneusz, *Wylączenie komornika sądowego. Komentarz do art. 763³ k.p.c. dodanego ustawą z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych*, PPE 2019/8, s. 49; PPE 2019/1, suplement, s. 51

Pytel Artur, *Właściwość miejscowa komornika sądowego a zasada perpetuatio fori*, PPE 2016/10, s. 5

Art. 763⁴. [Przekazanie sprawy w przypadku stwierdzenia przez komornika swojej niewłaściwości]

Komornik, który stwierdzi swoją niewłaściwość, w postanowieniu o przekazaniu sprawy zgodnie z właściwością wskazuje komornika rewiru, do którego sprawa zostaje przekazana. Jeżeli w rewirze, do którego sprawa zostaje przekazana, działa więcej niż jeden komornik, doręczając odpis postanowienia stwierdzającego niewłaściwość, komornik jednocześnie wzywa wierzyciela, aby w terminie 7 dni od doręczenia wezwania wskazał komornika, któremu sprawa ma zostać przekazana. Jeżeli wierzyciel w powyższym terminie nie dokona wyboru lub wskaże komornika, który nie jest właściwy, komornik przekazuje sprawę według własnego wyboru. Na wybór komornika z właściwego rewiru dłużnikowi skarga nie przysługuje.

Art. 764. [Upomnienie, wydalenie, grzywna]

Komornik może upomnieć, a po bezskutecznym upomnieniu wydalić osobę, która zachowuje się niewłaściwie lub przeszkadza jego czynnościom. W przypadku niezastosowania się do wezwania do wydalenia z miejsca czynności komornik może ukarać taką osobę grzywną w wysokości do tysiąca złotych.

PIŚMIENNICTWO

Dalka Sławomir, *Problemy związane ze stosowaniem przymusu przez komornika*, PES 1995/14, s. 59

Dalka Sławomir, *Przymus stosowany przez komornika w trakcie egzekucji sądowej (artykuł dyskusyjny)*, PES 1995/11, s. 5

Marciniak Andrzej, *Pojęcie i system środków przymusu w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, PES 2002/21, s. 5

Art. 765. [Pomoc Policji lub innych organów]

§ 1. W razie oporu komornik może wezwać pomocy organów Policji. Jeżeli opór stawia osoba wojskowa, z wyjątkiem żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie, należy wezwać pomocy właściwego organu wojskowego, chyba że zwłoka grozi udaremnieniem egzekucji, a na miejscu nie ma organu wojskowego.

§ 1¹. Policja udziela komornikowi, na jego wezwanie, pomocy przy czynnościach egzekucyjnych. W przypadku stwierdzenia okoliczności uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa, Policja niezwłocznie powiadamia prezesa właściwego sądu rejonowego i żąda od komornika wpisania zastrzeżeń do protokołu czynności.

§ 1². Otwarcia lub przeszukania mieszkania dłużnika komornik dokonuje wyłącznie w asyście Policji.

§ 2. Sposób udzielania pomocy komornikowi przy wykonywaniu czynności egzekucyjnych, przypadki, w których należy udzielić komornikowi pomocy, sposób postępowania, tryb występowania o udzielenie pomocy, sposób jej realizacji, a także sposób dokumentowania wykonywanych czynności i rozliczania ich kosztów, określa, w drodze rozporządzenia:

- 1) minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości – w przypadku udzielania pomocy przez Policję lub Straż Graniczną;
- 2) Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości – w przypadku udzielania pomocy przez Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego, Żandarmerię Wojskową lub wojskowe organy porządkowe;

3) Prezes Rady Ministrów w przypadku udzielania pomocy przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub Agencję Wywiadu.

§ 3. W rozporządzeniu, o którym mowa w § 2, należy uwzględnić gwarancję bezpieczeństwa komornika i uczestników postępowania, poszanowania godności osób biorących udział w czynnościach egzekucyjnych, odpowiednie terminy wyznaczania czynności i występowania o udzielenie pomocy, objęcie dokumentacją przebiegu czynności i udziału w nich funkcjonariuszy udzielających pomocy oraz wskazanie organów, na których rachunek przekazywane są należności zaliczane do kosztów egzekucji.

PIŚMIENICTWO

Chlebny Wacław, *Asysta organów MO przy czynnościach egzekucyjnych*, BMS 1960/1, s. 33

Jarocho Andrzej, *Asysta i pomoc przy czynnościach egzekucyjnych*, PiA 2010/9, s. 255

Kot Jan, *Przepisy k.p.c. o udziale organów MO w sądowym postępowaniu cywilnym*, Służba MO 1980/6, s. 654

Kunicki Ireneusz, *Właściwość komornika sądowego, kompetencje Policji i skarga na czynność komornika. Komentarz do art. 763³, 765 i 767 zmodyfikowanych ustawą z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych*, PPE 2019/9, s. 86; PPE 2019/1, suplement, s. 75

Lewandowski Marek, *Udział Policji w czynnościach egzekucyjnych w świetle zmian dokonanych ustawą z dnia 22 marca 2018 r., o komornikach sądowych* (Dz.U. z 2018 r., poz. 771 ze zm.), PPE 2019/12, s. 9

Marciniak Andrzej, *Pojęcie i system środków przymusu w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, PES 2002/21, s. 5

Żelazna Agnieszka, *Zasady udzielania pomocy komornikowi przez Policję, wojsko i inne służby*, Nowa Currenda 2018/2, s. 9

Art. 766. [Posiedzenia sądu]

Sąd rozpoznaje sprawy egzekucyjne na posiedzeniu niejawnym, chyba że zachodzi potrzeba wyznaczenia rozprawy albo wysłuchania na posiedzeniu stron lub innych osób. W sprawach tych sąd wydaje orzeczenia w formie postanowień.

ORZECZNICTWO

Pisemne oświadczenie osoby zainteresowanej nie może zastąpić wysłuchania stron nakazanego w art. 1028 § 2 k.p.c., albowiem wysłuchanie stron bądź uczestników postępowania następuje zawsze (art. 514 § 1 i art. 766 k.p.c.) ustnie na jawnym posiedzeniu sądowym, przy czym w postępowaniu nieprocesowym (art. 514 § 1 k.p.c.) sąd może skorzystać albo z wysłuchania uczestników postępowania na

posiedzeniu sądowym, albo zażądać od uczestników postępowania oświadczeń na piśmie. Przepis art. 766 k.p.c. natomiast nie przewiduje możliwości zastąpienia wysłuchania osób zainteresowanych złożeniem przez nich oświadczeń na piśmie i uzależnienia wydanie postanowienia rozstrzygającego o zarzutach od wysłuchania osób zainteresowanych na jawnym posiedzeniu sądowym.

z uzasadnienia postanowienia SN z 30 lipca 1965 r., II CZ 68/65, OSNCP 1966/6, poz. 95; OSPIKA 1967/2, poz. 30 z głosem E. Wengerka; RPEiS 1966/3, s. 313; NP 1966/12, s. 1570 i NP 1968/4, s. 633 z omówieniem E. Wengerka, *Przegląd orzecznictwa*; PiP 1968/3, s. 494 z omówieniem W. Siedleckiego, *Przegląd orzecznictwa*

PIŚMIENICTWO

Jodłowski Jerzy, *Czy dla nadania klauzuli wykonalności ugodzie sądowej, zawartej pod pewnymi warunkami lub rygorami, konieczne jest uprzednie przeprowadzenie rozprawy?*, PPC 1934/7, s. 219; *Kodeks Postępowania Cywilnego. Zbiór aktualnych pytań prawnych rozstrzygniętych przez Komitet Redakcyjny „PPC”*, red. J.J. Litauer, W. Święcicki, Warszawa 1949, poz. 206, s. 334

Art. 766¹. [Uzasadnienie postanowienia]

§ 1. Postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym sąd uzasadnia z urzędu, gdy stronie przysługuje środek zaskarżenia, chyba że przepis szczególnie stanowi inaczej.

§ 2. Komornik uzasadnia postanowienie z urzędu, chyba że postanowienie wydano bez spisywania odrębnej sentencji.

Art. 767. [Skarga na czynności komornika]

§ 1. Na czynności komornika przysługuje skarga do sądu rejonowego, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. Dotyczy to także zaniechania przez komornika dokonania czynności. Skargę rozpoznaje sąd właściwy ze względu na siedzibę kancelarii komornika.

§ 1¹. Skarga nie przysługuje na zarządzenie komornika o wezwaniu do usunięcia braków pisma, na zawiadomienie o terminie czynności oraz na uiszczenie przez komornika podatku od towarów i usług.

§ 2. Skargę może złożyć strona lub inna osoba, której prawa zostały przez czynności lub zaniechanie komornika naruszone bądź zagrożone.

§ 3. Skarga na czynność komornika powinna czynić zadość wymaganiom pisma procesowego oraz określać zaskarżoną czynność lub czynność, której zaniechano, jak również wniosek o zmianę, uchylenie lub dokonanie czynności wraz z uzasadnieniem.

§ 3¹. Skarga może być wniesiona na urzędowym formularzu.

§ 3². Komornik doręcza urzędowy formularz skargi dłużnikowi przy pierwszej czynności egzekucyjnej oraz stronom i uczestnikom obecnym

podczas czynności dokonywanej poza kancelarią, chyba że czynność ta podlega zaskarżeniu skargą w formie ustnej.

§ 3³. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzór i sposób udostępniania urzędowego formularza skargi, mając na względzie ustawowe wymagania przewidziane dla tego pisma, potrzebę zamieszczenia niezbędnych pouczeń co do sposobu wypełniania formularza, wnoszenia pisma i skutków niedostosowania go do ustawowych wymagań, a także konieczność bezpłatnego udostępniania formularzy w kancelariach komorniczych, siedzibach sądów oraz sieci Internet w formie pozwalającej na dogodną edycję treści formularza.

§ 4. Skargę wnosi się w terminie tygodniowym od dnia dokonania czynności, gdy strona lub osoba, której prawo zostało przez czynność komornika naruszone bądź zagrożone, była przy czynności obecna lub była o jej terminie zawiadomiona; w innych przypadkach – od dnia zawiadomienia o dokonaniu czynności strony lub osoby, której prawo zostało przez czynność komornika naruszone bądź zagrożone, a w braku zawiadomienia – od dnia powzięcia wiadomości przez skarżącego o dokonanej czynności. Skargę na zaniechanie przez komornika dokonania czynności wnosi się w terminie tygodniowym od dnia, w którym skarżący dowiedział się, że czynność miała być dokonana.

§ 5. Skargę wnosi się do komornika, który dokonał zaskarżonej czynności lub zaniechał jej dokonania. Komornik w terminie trzech dni od dnia otrzymania skargi sporządza uzasadnienie zaskarżonej czynności, o ile nie zostało ono sporządzone wcześniej, albo przyczyn jej zaniechania i przekazuje je wraz ze skargą i aktami sprawy do właściwego sądu, chyba że skargę w całości uwzględnia. O uwzględnieniu skargi komornik zawiadamia skarżącego oraz zainteresowanych, których uwzględnienie skargi dotyczy.

§ 6. W przypadku stwierdzenia oczywistego naruszenia prawa przez komornika, sąd uwzględniając skargę, stosownie do okoliczności, może go obciążyć kosztami postępowania wywołanego skargą. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie stronom oraz komornikowi.

ORZECZNICTWO	90
PIŚMIENICTWO	94
Ogólne	94
Skarga na czynność komornika	96

ORZECZNICTWO

Skarga na czynności komornika z powodu zajęcia przez niego majątku należącego nie do dłużnika, lecz do osoby trzeciej, nie służy dłużnikowi, przeciwko któremu skierowana została egzekucja i dla którego zajęcie obcego mienia żadnego nie przynosi uszczerbku.

orzeczenie SN z 20 listopada 1934 r., C.I. 2926/33, OSP 1936, poz. 20 z glosą W. Miszewskiego

Skarga na czynność komornika nie jest pozwem, ale środkiem odwoławczym podobnym do zażalenia, toteż wykluczone jest postawienie w skardze wniosku o zabezpieczenie powództwa.

orzeczenie SN z 30 sierpnia 1937 r., C.II. 486/37, Zb.Urz. 1938, poz. 307; PPIA 1938/1, poz. 66; PS 1938, poz. 718; Gł.Adw. 1938/10–11, s. 341; RPEiS 1939/1, s. 160; SPO, t. 1, poz. 16 do art. 508–525 k.p.c.

Z mocy art. 866 § 3 [743] k.p.c. do wykonania *zarządzeń tymczasowych* stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu egzekucyjnym. Sposób wykonania zajęcia ruchomości jako środka zabezpieczenia określają więc przepisy art. 586 [844] i nast. k.p.c. O tym, czy zajęte rzeczy pozostawić we władaniu osoby, u której je zajęto (stanowi to regułę), czy też z ważnych przyczyn oddać je pod dozór innej osobie, zarządzając ewentualnie ich przeniesienie, oraz o tym, czy już po dokonaniu zajęcia zmienić dozorcę, decyduje komornik (art. 596 § 2 [855 § 1], 598 § 3 [856 § 2] i 600 [860] k.p.c.), a nie sąd, który orzekł o zabezpieczeniu powództwa. Strona niezadowolona z decyzji komornika może wnieść skargę na czynności komornika do sądu powiatowego [rejonowego] (art. 519 [767] k.p.c.), a sąd ten może też z urzędu wydać komornikowi stosowne zarządzenie.

orzeczenie SN z 23 stycznia 1958 r., 4 CZ 5/58, OSN 1958/4, poz. 118; PiP 1959/4, s. 793 z głosem M. Piekarskiego; PiP 1959/7, s. 102 z omówieniem W. Siedleckiego, *Przegląd orzecznictwa*

Jeżeli egzekucja ze względu na jej przedmiot lub osobę dłużnika jest niedopuszczalna (art. 824 § 1 pkt 2 k.p.c.), dłużnikowi przysługuje skarga na odmowę uchylenia przez komornika sądowego zajęcia wierzytelności.

uchwała SN z 26 lutego 1969 r., III CZP 131/68, OSNCP 1969/9, poz. 156; PUG 1969/10, s. 344; RPEiS 1970/1, s. 357; NP 1970/6, s. 906 z omówieniem A. Szpunara i W. Wanatowskiej, *Przegląd orzecznictwa*; NP 1971/5, s. 759 z omówieniem E. Wengerka i J. Sobkowskiego, *Przegląd orzecznictwa*

Na postanowienie sądu powiatowego [rejonowego] oddalające skargę na czynności komornika i kończące postępowanie egzekucyjne przysługuje zażalenie.

uchwała SN z 28 listopada 1969 r., III CZP 83/69, OSNCP 1970/6, poz. 105; PUG 1970/5, s. 164; OSNPG 1970/4, poz. 25; PiP 1971/2, s. 353 z omówieniem W. Siedleckiego, *Przegląd orzecznictwa*; NP 1971/5, s. 759 z omówieniem E. Wengerka i J. Sobkowskiego, *Przegląd orzecznictwa*

Jeżeli czynność komornika polegająca na wprowadzeniu wierzyciela w posiadanie nieruchomości jest wadliwa, sąd powinien w trybie postępowania ze skargi na czynności komornika uchylić zaskarżoną czynność. Sąd nie może jednak w tym trybie zobowiązać wierzyciela do oddania nieruchomości dłużnikowi.

Z uzasadnienia:

1. Uchylenie wadliwego orzeczenia lub wadliwej czynności leży także w interesie prawidłowego wymiaru sprawiedliwości. Jeżeli więc strona we właściwym terminie wniosła przysługujący jej środek prawny, powinien on być rozpoznany w świetle przepisów prawa niezależnie od dalszych wiążących się z tym skutków.

2. Do uznania wadliwości czynności komornika nie jest konieczne ustalenie, że komornik świadomie naruszył przepisy prawne, wystarczy stwierdzenie obiektywnej nieprawidłowości tej czynności.

uchwała SN z 4 maja 1972 r., III CZP 24/72, OSNCP 1972/12, poz. 212; RPEiS 1972/4, s. 251; NP 1973/10, s. 1490 z omówieniem E. Wengera, *Przegląd orzecznictwa*; PiP 1973/11, s. 124 z omówieniem W. Siedleckiego, *Przegląd orzecznictwa*

Użyty w art. 767 § 1 zdanie drugie k.p.c. termin „zaniechanie dokonania czynności” nie obejmuje beczynności powodującej przewlekłość postępowania, na którą nie przysługuje skarga na czynności komornika.

wyrok SN z 14 czerwca 1973 r., I CR 250/73, OSNCP 1974/6, poz. 110; OSPiKA 1975/1, poz. 1 z głosem K. Korzana; PiP 1975/4, s. 115 z omówieniem W. Siedleckiego, *Przegląd orzecznictwa*; NP 1975/6, s. 881 z omówieniem E. Wengera, *Przegląd orzecznictwa*

! Na postanowienie sądu rejonowego uchylające czynność komornika, wydane w wyniku rozpoznania skargi na czynności komornika, przysługuje zażalenie do sądu rewizyjnego [drugiej instancji] wówczas, gdy zaskarżone postanowienie zmierza do zakończenia postępowania (art. 394 § 1 *in principio* k.p.c. w związku z art. 13 § 2 i art. 767 § 3 k.p.c.).

postanowienie SN z 15 kwietnia 1986 r., III CRN 40/86, OSNCP 1987/7, poz. 102; OSPiKA 1987/2, poz. 32; OSPiKA 1987/5–6, poz. 124 z głosem F. Zedlera

!! Dłużnik, przeciwko któremu wszczęta została egzekucja alimentów, mimo że dobrowolnie zaspokajał alimenty w terminie i wysokości określonej w tytule wykonawczym, może skutecznie – stosownie do okoliczności – w drodze skargi kwestionować czynności komornika w zakresie obciążenia go kosztami egzekucyjnymi (art. 767 i 770 k.p.c.).

uchwała składu 7 sędziów SN – zasada prawna – z 27 listopada 1986 r., III CZP 40/86, OSNCP 1987/5–6, poz. 71

! Do wniesienia skargi na czynności (zaniechania) komornika legitymowany jest każdy, kto został dotknięty czynnościami lub zaniechaniami komornika. Skargę może zatem wnieść każdy, także osoba trzecia, jeżeli wykaże, że ma w tym interes prawny.

z uzasadnienia uchwały SN z 28 lutego 1992 r., III CZP 5/92, OSNCP 1992/9, poz. 157; PS 1994/9, s. 75 z omówieniem J. Gudowskiego, *Przegląd orzecznictwa*

!! Nieusunięcie braków formalnych skargi na czynność komornika powoduje jej odrzucenie. Wydanie w takim wypadku zarządzenia o zwrocie skargi nie pozbawia strony możliwości zaskarżenia tej czynności zażaleniem.

uchwała SN z 6 września 1994 r., III CZP 101/94, OSNC 1995/2, poz. 24; PS 1998/4, s. 93 z omówieniem J. Gudowskiego, *Przegląd orzecznictwa*; PES 2000/9, s. 57 z omówieniem M. Lewandowskiego, *Odpowiednie stosowanie przepisów o procesie do postępowania klauzulowego i egzekucyjnego (na tle wybranych orzeczeń sądowych)*

!! W postępowaniu ze skargi wierzyciela na ustalenie przez komornika kosztów egzekucji sąd może badać, czy czynności egzekucyjne były celowo podejmowane.

uchwała SN z 28 lutego 1995 r., III CZP 20/95, OSNC 1995/5, poz. 83; MoP 1995/8, s. 240; OSP 1995/10, poz. 202; R.Pr. 1995/3, s. 46; BSN 1995/2, s. 16; Głosa 1995/10, s. 9 z głosem W. Kubali; PS 1998/6, s. 92 z omówieniem J. Gudowskiego, *Przegląd orzecznictwa*

Na postanowienie sądu rejonowego oddalające skargę na czynność komornika, polegającą na zajęciu ruchomości, nie przysługuje zażalenie.

uchwała SN z 15 września 1995 r., III CZP 110/95, OSNC 1995/12, poz. 177; OSP 1996/2, poz. 31; BSN 1995/9, s. 12; PS 2000/4, s. 135 z omówieniem J. Gudowskiego, *Przegląd orzecznictwa*; PES 2000/9, s. 45 z omówieniem M. Lewandowskiego, *Odpowiednie stosowanie przepisów o procesie do postępowania klauzulowego i egzekucyjnego (na tle wybranych orzeczeń sądowych)*

W sprawie ze skargi na czynności komornika o kosztach postępowania orzeka sąd na podstawie art. 770 k.p.c., stosując odpowiednio (art. 13 § 2 k.p.c.) w niezbędnym zakresie przepisy o zwrocie kosztów procesu (art. 98–110 k.p.c.).

uchwała SN z 29 lutego 1996 r., III CZP 17/96, Pr.Bank. 1996/3, s. 53; BSN 1996/2, s. 15; R.Pr. 1996/3, s. 45; Wok. 1996/4, s. 10; Pal. 1996/7–8, s. 240 z omówieniem Z. Strusa, *Przegląd orzecznictwa*; PS 2000/6, s. 132 z omówieniem J. Gudowskiego, *Przegląd orzecznictwa*

Na postanowienie sądu rejonowego oddalające skargę na czynność komornika, polegającą na stwierdzeniu umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy prawa (art. 823 k.p.c.), zażalenie nie przysługuje.

uchwała SN z 30 marca 1998 r., III CZP 1/98, OSNC 1998/10, poz. 153; OSP 1999/9, poz. 166 z głosem J. Jagieły; PES 1998/35, s. 14 z głosem S. Dalki; BSN 1998/3, s. 8

Na postanowienie sądu rejonowego odrzucające spóźnioną skargę na czynności komornika przysługuje zażalenie.

uchwała SN z 26 stycznia 1999 r., III CZP 58/98, OSNC 1999/6, poz. 107; MoP 1999/6, s. 29; BSN 1999/1, s. 7; R.Pr. 1999/3, s. 88; PS 2000/5, s. 102 z głosem A. Cudaka; PES 2000/9, s. 45 z omówieniem M. Lewandowskiego, *Odpowiednie stosowanie przepisów o procesie do postępowania klauzulowego i egzekucyjnego (na tle wybranych orzeczeń sądowych)*

W postępowaniu przed sądem pierwszej instancji wszczętym na skutek skargi na postanowienie komornika, ustalające koszty egzekucji, komornik nie bierze udziału.

uchwała SN z 9 czerwca 1999 r., III CZP 16/99, OSNC 1999/12, poz. 202; R.Pr. 1999/5, s. 141; R.Pr. 1999/6, s. 125; BSN 1999/6, s. 3; PES 1999/3, s. 5 z głosem S. Dalki; PS 2000/10, s. 99 z głosem W. Sługiewicza; PES 2000/9, s. 51 z omówieniem M. Lewandowskiego, *Odpowiednie stosowanie przepisów o procesie do postępowania klauzulowego i egzekucyjnego (na tle wybranych orzeczeń sądowych)*

Na postanowienie o zmianie zarządcy wydane na podstawie art. 931 § 2 w związku z art. 615 k.p.c. przysługuje zażalenie.

uchwała SN z 23 września 1999 r., III CZP 25/99, OSNC 2000/3, poz. 45; BSN 1999/9, s. 5; R.Pr. 2000/1, s. 145; PES 2001/11, s. 94 z głosem J. Świeczkowskiego

Sąd rejonowy uzasadnia postanowienie rozpoznające skargę na czynność komornika tylko wtedy, gdy podlega ono zaskarżeniu (art. 357 § 1 i 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.).

uchwała SN z 20 listopada 2008 r., III CZP 107/08, OSNC 2009/10, poz. 139; BSN 2008/11, s. 10; IC 2008/12, s. 6; Pal. 2009/1–2, s. 251

Sąd rejonowy, rozpoznający skargę na czynności komornika, działa jako sąd pierwszej instancji.

postanowienie SN z 21 maja 2010 r., III CZP 28/10, OSNC 2011/1, poz. 10; BSN 2010/7, s. 11; Nowa Currenda 2011/1, s. 6 z omówieniem G. Julke, *Właściwość sądu przy rozstrzyganiu skarg na czynności komornika. Uwagi na tle orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 r.*

!! Na postanowienie sądu oddalające skargę na czynność komornika, polegającą na przejęciu ruchomości przez wierzyciela na własność za cenę nie niższą od ceny wywołania (art. 877 k.p.c.), przysługuje zażalenie.

uchwała SN z 26 czerwca 2014 r., III CZP 29/14, OSNC 2015/4, poz. 40; BSN 2014/6, s. 8; IC 2014/7–8, s. 7

!! Referendarz sądowy nie jest uprawniony do rozpoznawania skarg na czynności komornika (art. 767 k.p.c.).

uchwała SN z 26 czerwca 2014 r., III CZP 30/14, OSNC 2015/4, poz. 41; BSN 2014/6, s. 8; IC 2014/7–8, s. 8; Rej. 2014/7, s. 169; PPE 2017/2, s. 93; PPE 2018/2, suplement, s. 125 z głosem J. Serkies; ZN URz 2015/17, s. 157 z głosem A. Arkuszewskiej

!! Skarga na czynność komornika wniesiona do sądu niewłaściwego miejscowo podlega przekazaniu sądowi właściwemu postanowieniem (art. 200 § 1 k.p.c.); skargę wniesioną do sądu niewłaściwego miejscowo przed upływem przepisane-go terminu uważa się za wniesioną z zachowaniem terminu.

uchwała SN z 5 listopada 2014 r., III CZP 73/14, OSNC 2015/7–8, poz. 84; BSN 2014/11, s. 5; IC 2014/12, s. 3; Rej. 2014/12, s. 172; Pal. 2015/1–2, s. 172 z omówieniem M. Strus-Wołos, *Prze-głąd orzecznictwa*

PIŚMIENICTWO

Ogólne

Bartosz-Burdiak Patrycja Gabriela, Czyżyk Tomasz Piotr, *Środki odwoławcze przysługujące osobom trzecim w postępowaniu egzekucyjnym*, Temidium 2013/1, s. 38

Bładowski Bogdan, *Dopuszczalność środków zaskarżania w postępowaniu egzekucyjnym*, Pal. 1978/11–12, s. 27

Bładowski Bogdan, *Dopuszczalność środków zaskarżania w sprawach egzekucyjnych*, Pal. 2014/5–6, s. 146

Derlatka Joanna, *Nadzwyczajne środki zaskarżenia w sądowym postępowaniu egzekucyjnym* (w:) *Honeste procedere. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Kazimierzowi Lubińskiemu*, red. A. Laskowska-Hulisz, J. May, M. Mrówczyński, Warszawa 2017, s. 561

Góra-Błaszczkowska Agnieszka, *Nadzór judykacyjny sądu nad czynnościami komornika sądowego* (w:) *Współczesny model egzekucji sądowej i postępowania egzekucyjnego. Zbiór studiów*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, I. Gil, A. Góra-Błaszczkowska, Sopot 2017, s. 59

Hahn Zygmunt, *Środki prawne w postępowaniu zabezpieczającym*, PPC 1938/13–15, s. 415; PPC 1938/16–18, s. 517

Hebrowski Patryk, *Rola prokuratora w zaskarżaniu czynności komornika* (w:) *Postępowanie egzekucyjne w dziejach. X konferencja naukowa, Karpacz, 11–13 września 2006 r.*, red. P. Jurek, Wrocław 2007, s. 197

Jankowski Janusz, *Środki zaskarżenia w postępowaniu egzekucyjnym*, MoP 2005/21, s. 1029